

KAREL LUTISLAV:

ŽIVOT DÍTEK BOŽÍCH

**PROMLUVY A ÚVAHY O MILOSTI
POSVĚCUJÍCÍ A POMÁHAJÍCÍ**

1928

**CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL V PRAZE.**

KATECHETICKÉ PROMLUVY

NAPSAL

JAROSLAV DLOUHÝ

- I. Výklad Apoštolského vy-
znání víry Kč 14'—
- II. O přikázáních Kč 15'—
- III. O svátostech, mši svaté a
modlitbě — připravuje se do tisku.

Knihy dodá každý knihkupec neb přímo

CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ

GUSTAV FRANCL

V PRAZE I., Melantrichova ul. 536

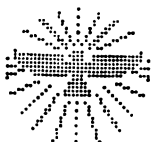
Palác městské spořitelny

ŽIVOT DÍTEK BOŽÍCH.

PROMLUVY A ÚVAHY O MILOSTI
POSVĚCUJÍCÍ A POMÁHAJÍCÍ.

NAPSAL

KAREL LUTISLAV.

1928.

CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHKUPECTVÍ
GUSTAV FRANCL V PRAZE.

NIHIL OBSTAT.

DR. JOSEPHUS BERAN,
censor.

IMPRIMATUR.

Pragae, die 10. Aprilis 1928.

† **ANTONIUS PODLAHA,**
Episcopus Paphiensis,
Vicarius generalis.

N. 4199.

VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAŽENA.
KNIHTISKÁRNA JAR. STROJIL V PŘEROVĚ.

*Svým drahým rodičům
ve vděčné lásce
věnuje*

Karel.

Úvodem.

Když sv. Pavel ustanovil na Krétě biskupem Tita, svěřil mu úkol, aby tam uspořádal obce církevní, zejména vysvěcením a ustanovením duchovních správců. Jistě jej o všem dobře poučil. Přece však ještě s cesty poslal mu list, v němž mu kromě jiných pokynů píše, jak má nabádati věřící, by byli mírní a vlídní i k ne-křesťanům: *»Neboť někdy byli jsme i my nerozumní, neposlušní, bludní, sloužice rozličným chtíčům a rozkošem, žili jsme ve zlobě a závisti, jsouce opovrženi hodni, nenávidíce se vespolek. Když však se ukázala dobrota a lidumilnost Boha, Spasitele našeho, (tu) nikoli ze skutků (učiněných) ve spravedlnosti, které bychom byli vykonali my, nýbrž podle svého milosrdenství (Bůh) spasil nás skrze koupel znovuzrození a obnovy Ducha Svatého, jehož vylil na nás hojně skrze Ježíše Krista, Spasitele našeho, abychom byuše ospravedlněni milostí jeho, stali se podle naděje dědici života věčného. Spolehlivé jest to slovo, a chci, abys tyto věci potvrdzoval, by*

se snažili v dobrých skutcích vynikati ti, kteří uvěřili v Boha. Ty věci jsou dobré a užitečné lidem» (Tit. 3, 3—8.). Sv. Pavel psal jistě z hloubi své, pro Krista nadšené, duše. Jako červená niť vine se jeho listy otázka ospravedlnění člověka, synovství dítek Božích, znovuzrození z Ducha Sv. Rozvádí a vykládá, co čerpal na poušti z úst Syna Božího, který za hlavní úkol svého pozemského života prohlásil: *»Já jsem přišel, aby život měli a hojnost měli...«* (Jan 10, 10.), který také *»dal lidem moc státi se dítkami Božími«* (Jan 1, 12.).

Podstatnou částí evangelia — t. j. radostného poselství Božího lidem, které jim mnohými způsoby a nejposléze skrze Syna svého zvěstoval, byla a zůstává zvěst o vykoupení z otroctví hříchů a o znovuzrození v milosti posvěcující, kterým stáváme se dítkami Božími a dědici království nebeského. Jistě uposlechl Titus svého sv. světitele a horlivě hlásal tuto zvěst obyvatelům Kréty. Možno právem se domnívati, že jako u sv. Pavla, který v listech svých nezná krásnějšího pozdravu nad *»Milost a pokoj vám od Boha Otce a Ježíše Krista«*, tak i u Tita tvořila hlavní obsah jeho kázání a že všechna snaha jeho nesla se za tím, aby co nejvíce lidí křtem sv. uvedl do hříchem ztracené důstojnosti dítek Božích a v duši jejich vstípil život nadpřirozený. Totéž možno říci o celých pěti stoletích prvokřesťanských, v nichž žila tradice apoštolská, kterou nejvěrněji

zachoval sv. Řehoř Nazianský, jehož narození kladou historikové do let 326—330, takže žijeme v 1600. jubileu jeho narození. Psal krásně o milosti posvěcující. Tohoto sv. otce zamiloval si v útlém věku celým žářem své čisté duše sv. Cyril, apoštol Slovanů.

Staroslovanská legenda o sv. Cyrilu (která je legendou v původním slova smyslu, t. j. čtením ze života světců a ne vypravováním nezaručených příběhů, jako legendy pozdější), vypravuje, že sv. Cyril ztratil oblíbeného svého sokola a vida v tom napomenutí Boží, aby nepřilnul k věcem světským: »I chopil se učení, zavřel se do své světnice a učil se zpaměti spisům sv. Řehoře Nazianského (Bohoslovce). A znamení svatého kříže vyznačil na stěně a na počest sv. Řehoře napsal takovouto modlitbu: »Ó, sv. Řehoři, člověče podle těla, anděle však podle duše! Ty tělem jsi člověk, andělem jsi se zjevil! Vždyť tvoje ústa jako Seraf oslavují Boha a výkladem pravé víry osvěcují svět. K tobě se s důvěrou a láskou utíkám, přijmi mne a buď mi učitelem a světlem!«*) I kdyby nebylo doslova pravdivé, co vypravuje staroslovanská legenda, jisto jest, že si zvolil sv. Řehoře Nazianského za svého ochránce a že se obíral mnoho jeho spisy a že se jím učil zpaměti. Tyto jistě horlivě čítal i v klášteře na hoře Olympu, neboť sv. Řehoř

*) Citováno dle knihy dra Fr. Grivce: Slovanští apoštolové. Přel. Fr. Jemelka. V Olomouci 1927, str. 16.

Nazianský a sv. Diviš Aeropagita byli tehda nejoblíbenější spisovatelé církevní. Nade všechno se četlo ovšem Písmo sv. Sv. Cyril a Metoděj je dobře znali a vhodně užívali jeho výroků, rádi vyjadřující své myšlenky slovy Písma sv. a odívající je do jeho obrazů. Pravděpodobno, jak píše dr. Grivec, že si také sv. bratři pořídili opisováním malou knihovnu nejvýznačnějších knih. Přišla jim jistě vhod v jejich misijním díle mezi Slovary. Studium a rozjímání starých křesťanských knih utvrdily je v hlubokém křesťanském duchu prvních století. Jím proniknut šířil jej jistě sv. Cyril, když přišel zvěstovat »radostné poselství« Slovanům, do jejichž jazyka přeložil a slovanským písmem, které vynalezl, napsal nejdříve nedělní evangelia. První z nich byl začátek evangelia sv. Jana, v němž jest právě ona radostná zvěst: *»dal jim moc státí se dítkami Božími, těm totiž, kteří věří ve jméno jeho ...«* (Jan 1, 12.). A spolu s bratrem svým sv. Metodějem »získali láskou Kristu národ celý, život nám na vše věky zachovali.« Nejenom národní, ale i nadpřirozený, jehož účastnými stávali se naši předkové křtem sv., uvěřivše slovům Apoštolů slovanských. Tenkrát spojili národ náš s Kristem a Církví sv. římsko-katolickou a tím jej postavili na pevný základ. Za zmínku stojí, že když na cestě do Říma v Benátkách hájil sv. Cyril slovanskou bohoslužbu, jako důvody uváděl i tyto: Bůh je otcem všech a všem dal právo, aby se

stali dítkami Božími. Nemohlo ani jinak býti u světce, který byl ctitelem sv. Řehoře Nazianského, zachovatele apoštolské tradice. Národ náš byl šťastným, že přijal víru Kristovu od věrozvěstů, kteří ji šířili s láskou v pravdě apoštolskou, nejen slovem, ale i příkladem svatého života. Sám evangelík Palacký praví o činnosti jejich a jejich žáků: »Učitelé slovanští, hledavší duchem právě apoštolským, ne jmění a panství, ale jen spasení duší, proto právě zasloužili vroucí a vděčné díky celého potomstva českého, že vyučovavše rozumným slovem i písmem spolu, obrátili novou víru, aspoň v domě knížecím a u předních národu hlav, hned i v úplné srdečné přesvědčení. Tak rozsíváno a hlídáno byvši símě evangelium, rostlo napotom v zemi silou vlastní, která zahynouti jemu více nedala.« (Dějiny nár. čes., str. 56.)

Stojíme na konci jubilejního roku 1100 od narození sv. Cyrila. Kniha tato chce býti aspoň malým příspěvkem k oslavě svatých Otců Slovanstva. Jedná o radostném poselství o synovství dítek Božích, znovuzrození z Boha, milosti posvěcující, o které oni prvně předkům našim kázali, otevírajíce jim prameny života nadpřirozeného. Chce pomáhati, aby se splnilo přání Svatého otce Pia XI., který ve svém listě Slovanům 13. února 1927 si přeje, aby »slovanští národové brali sobě Cyrila a Metoděje za učitele v dokonalejším prožívání života . . . za vůdce při udržo-

vání a získávání dobrodiní katolického společenství . . . aby tato dvě světla Východu, jako když druhdy na zemi žili, tak i dnes, ve slávě nebeské slovanským národům svítili a je podivuhodným příkladem svých ctností vábili a povzbuzovali ke křesťanskému smýšlení a životu.«

Křesťanský život je základem všeho. Zdrojem nadpřirozeného života pak je Ježíš Kristus, který nám utrpením a smrtí svou vykoupil ztracenou milost. Ovoce vykupitelského díla přivlastňuje lidstvu z ustanovení Božího církve katolická zvl. svatými svátostmi a nejsvětější obětí Nového zákona.

»Syn Boží, člověkem učiněný, obrodil člověčenstvo svým životem boholidským a povznesl je k účasti ve své vlastní Božské důstojnosti. Tím vštípl člověčenstvu nový životní princip a zbudoval veškeren jeho život na základě nadpřirozeném,« píše zvěčnělý učenec prelát dr. Josef Pospíšil, který nejraději o těchto třech věcech přednášel svým posluchačům: o Kristu, jakožto zdroji nadpřirozeného života, o Církvi jako ústavu spásy a o milosti posvěcující, kterou nás Bůh povyšuje do stavu dítek Božích a dává účast na božské přirozenosti. O nich také psal. Posledním dílem měla být kniha o milosti, kterou však již jen započal. Jak vroucně v přednáškách svých v alumnátě bohoslovce i v úvodech k dílům Katolické věrouky a knize »Co je katolická církev?«

kněžstvo nabádal, aby hlásáním těchto vznešených nauk po třetí zachránilo náš národ!

A nejdp. biskup brněnský J. M. dr. *Josef Kupka* slovy Kristovými: *»Já jsem proto přišel, aby život měli a hojnost měli...«* započal první promluvu ke kněžstvu, ve které zdůraznil *unum necessarium*, totiž starost o duše, řka, že všechno ostatní jako organisace, sdružování a pod. jen pod tímto zorným úhlem jest pěstovati.

Dnešní svět stojí v boji proti všemu nadpřirozenému, nestojí a nedbá o statky nadpřirozené. A přece jen ony mají skutečnou a trvalou cenu. Záchrana národa a věčná spása jednotlivců spočívá v tom, dovedeme-li pochopiti, co bylo příčinou Vtělení Syna Božího, úkolem pozemského jeho života, dovedeme-li vážiti si toho, co nám bolestnou smrtí na kříži zasloužil a dovedeme-li používající Kristem ustanovených prostředků, zvl. sv. svátostí, udržeti v sobě život nadpřirozený, — zárodek života věčného. Jest to i životní otázkou katolicismu v naší vlasti. Nedostane-li se nadpřirozenou více patřičného místa v školní, spolkové a rodinné výchově mládeže, pak splní se slova žalmu: *»Nebude-li Hospodin stavěti domu, marně se namáhají, kteří jej stavějí.«*

Jak malichernými jeví se v božském světle víry všechny statky a radosti tohoto světa oproti ceně a důležitosti milosti posvěcující. Až bude se i u nás o ní mnoho mluvíti a psáti, pak i modernímu člověku evangelium Kristovo nebude se

zdáti sbírkou tvrdých a těžkých příkazů, ale opravdu radostnou zvěstí o pravé svobodě synů Božích. Pak i on pochopí, že třeba i za cenu oběti zůstatí věrným Kristu a Církvi, neboť oběťmi vykupuje si člověk nadpřirozený život, že třeba i růsti v něm a sílití jej častým přijímáním pokrmu duše — Těla a krve Páně v Nejsvětější Svátosti Oltářní. Pak nebude potřebí báti se ani bojů a pronásledování, bude-li každý katolík-Čech moci říci se sv. Pavlem: »Žiji — ale ne já, žijeť ve mně Kristus« (1. Kor. 15, 10.).

A k tomu cíli, aby Kristus žil a kraloval, jako za času sv. bratří soluňských, v srdcích svého věrného lidu, který by v Něm zase hledal a nacházel v lásce k Němu potřebnou jednotu, vzájemnou lásku a svornost, kéž s pomocí milosti Boží, bez níž ničeho nemůžeme, přispěje i tato knížka.

Ve IV. neděli adventní l. P. 1927.

Karel Lutislav.

I.

Jednoho jest potřebí.

Já jsem přišel, aby
měli život a hojnost měli.
Jan 10, 10.

Asi tři čtvrtě hodiny jihovýchodně od Jerusalema jest vesnice el-Azarieh. Za časů Kristových slula Bethanie. Kol dokola roste mnoho fíkovníků a oliv. Dodnes se ukazují veliké zříceniny na místě, kde podle podání stával dům věrných přátel Kristových Lazara a jeho dvou sester Marie a Marty. Božský Spasitel měl málo tak oddaných duší, jako byly tyto. Což divu, že když rozséval slova věčných pravd, častěji sem zavítal, aby si zde odpočinul. Sv. Lukáš vypravuje nám o jednom jeho pobytu krásnou událost: *»Když pak se brali cestou, vešel do jedné vesnice, a žena jedna jménem Marta přijala jej do domu svého. A ta měla sestru jménem Marii, která posadivši se k nohám Páně, poslouchala slova jeho. Ale Marta zabírala se hojnou obsluhou; přistoupivši pak k němu, pravila: »Pane, nedbáš-li toho, že sestra má nechala mě samu*

sloužiti? Řekni ji tedy, ať mi pomůže.» Ježíš však odpověděl: *»Marto, Marto, pečlivá jsi a znepokojuješ se ve mnoha věcech, ale jednoho jest zapotřebi. Maria nejlepší stránku vyvolila, která nebude odňata od ní«* (Luk. 10, 38—42.).

Kratičká a jednoduchá událost, ale skrývá hluboké poučení. Pán Ježíš dává přednost Marii před Martou, Martu kárá, Marii chválí? Proč? Nebyla to lenost a neochota, které vedly Marii k tomu, aby usedla u nohou Božského Spasitele a naslouchala božským pravdám, řinoucím se jako pramen čisté vody do nítra její obrácené duše, byla to láska k Synu Božímu, k Spasiteli, který míval desetitisícové posluchačstvo, ale málo věřících následovníků; byla to i péče o vlastní nesmrtelnou duši, která držela Marii u nohou Spasitelových, kdy jistě ne-li rty, tož duši mluvila *»Pane, co mám činiti, abych obdržela život věčný?«* A Pán ji za to pochválil, že více než na jeho občerstvení myslila na *spásu své vlastní duše* porozuměvši vroucí touze Božského Srdce jeho, kterou vyjádřil u studnice Jakubovy po rozmluvě se Samaritánkou slovy: *»Můj pokrm jest činiti vůli toho, jenž mě poslal, a dokonati dílo jeho«* (Jan 4, 34.).

Zastavme se u těchto slov. Pán Ježíš mluví o vůli svého nebeského Otce; za program, cíl a úkol svého pozemského života prohlašuje splnění vůle Otce nebeského a dokonání jeho díla. Co tím míní? Zajisté oslavení Boha zjevením jeho ne-

smírné lásky k ubohému, do poroby ďábla upadnuvšímu, lidstvu a vykoupení lidstva z otroctví hříchů. Jindy jasně prohlásil: *»Já jsem přišel, aby měli život a měli hojnost«* (Jan 10, 10.).

Což pak lidé před Kristem Pánem neměli života? Božský Spasitel tu zřejmě jako na mnoha jiných místech Písma sv. rozlišuje mezi životem *těla*, přirozeným, pozemským životem a životem *duše*, životem nadpřirozeným. Tyto dva životy staví proti sobě, když praví: *»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne. Neboť kdo by chtěl život svůj zachovati, ztratí jej; kdo by však ztratil život svůj pro mne, nalezne jej«* (Mat. 16, 24—25.), t. j. kdo si zachová život svůj časný těžkým hříchem na př. zapřením víry v čase pronásledování, ztratí život věčný, kdo však pro mne obětuje svůj život časný, nalezne lepší život věčný.

Všechn život vzniká ze zárodku. V semeni ukryt jest celý budoucí strom, v zrně příští klas. A tak i do duše lidské vkládá Bůh zárodek budoucího věčného života — vzácný dar, pramen a zdroj nadpřirozeného života — *milost posvěcující*.

Milost nadpřirozená je velkým, vznešeným tajemstvím lásky Boží. Vznešenou krásu její poznáme z jejích účinků v duši lidské, až rozjímati budeme, že činí z nás adoptované syny Boží, že nám dává podíl na božské přirozenosti, že s ní do duše přichází a v ní zvláštním způsobem pře-

bývají Bůh Otec, Ježíš Kristus a Duch svatý se svými sedmi dary, že nás činí dědici království nebeského, že Ježíš Kristus skrze ni v nás králuje, že je vzácnější než celý svět se svými poklady, takže v pravdě o ní můžeme říci, co kniha Moudrosti praví o moudrosti Boží: *»Spolu s ní přišlo mi všechno dobré a nescíslné bohatství skrze ruce její; jeť nevyčerpatelným pokladem lidem; kdož ho užívají, získávají si přátelství Boží«* (Moudr. 7, 11, 14.).

Milost Boží je »to jedno potřebné«, o němž mluvil Božský Spasitel k Martě, bez ní jsme ničím, bez ní jsme otroky ďábla, hříchu a svých vášní, bez ní nemožno je člověku dojítí spasení. Bez ní tma a smrt v duši. Toť pravda sv. naší víry. Jedna ze šesti pravd základních, které každý musí výslovně vědět a věřití zní: *»Milosti Boží je k spasení nevyhnutelně potřebi.«* Učí nás tak sám syn Boží věčně platnými slovy: *»Beze mne nemůžete ničeho učiniti«* (Jan 15, 5.), učí nás podobenstvími: o královské svatbě, o vinném kmeni a jeho ratolestech. Sv. Apoštol národů pak pokorně vyznává: *»Milostí pak Boží jsem to, což jsem, a milost jeho nebyla ve mně marna...* (I. Kor. 15, 10.). A hlava Církve sv. Petr přemýšleje o darech a účincích milosti Boží nadšeně volá: *»Milost vám a pokoj buď rozmnožen v poznání Boha a Ježíše Krista, Pána našeho. Vždyť přece všechno, co náleží k životu a zbožnosti, jeho božská moc nám darovala skrze*

poznání toho, jenž nás povolal vlastní slávou a silou, kterými nám dal převeliké a drahocenné dary zaslíbené, abyste se stali skrze ně účastni božské přirozenosti, uniknouce té zkáze, která jest ve světě skrze zlou žádostivost» (2. Petr 1, 2—4.).

Jak se chová svět k těmto vzácným darům Boží lásky? Pohrdá jimi, nevšímá si jich, nechce jich, nestará se o ně, protože jim nerozumí a nechce rozumět. A nejednají tak jenom ti, kteří jsou, jak praví sv. apoštol, nepřátelé kříže Kristova, jejichžto bohem břicho jest, kteří ve službě mamonu ztrácejí statky věčné, ale i ti, kteří ačkoliv zovou se katolíky, až příliš připodobňují se zpohanštělému dnešnímu světu, který volá »Pryč se vším nadpřirozeným!«. Kolik katolíků dnes ptá se řekněme na večer před spaním: »*Jsem dítětem Božím, t. j. mám v duši milost posvěcující, jsem prost těžkého hříchu?*« A přece je a zůstává milost Boží nevyhnutelnou podmínkou našeho spasení. Což kdyby nás náhle uchvátila smrt? Kam by přišla duše naše bez tohoto svatebního roucha? Na nebeskou hostinu jistě ne. Věčné temnoty a věčný oheň byly by jejím údělem, neboť »*hrozné je upadnouti v ruce Boha rozhněvaného*«.

Ó, prosme vroucně Boha dobrotivého, Otce světél, od něhož všeliký dar a dání výborné pochází, aby sám světlem nebeským ozářil ubohý náš rozum, který jenom proto, že je mu toho

z vůle Boží potřebí, osměluje se uvažovati o tajemství Božím, aby posílil naši vůli, abychom dle poznanych pravd sv. víry i živi byli, aby se i na nás splnila slova Kristova při poslední večeři ve chvílce tklivého loučení pronešená: *»To pak jest život věčný, aby poznali tebe, jediného pravého Boha, a toho, jehož jsi poslal, Ježíše Krista«* (Jan 17, 3.).

II.

Milost posvěcující nás ospravedlňuje.

Zákon ducha oživujícího vysvobodil mě v Kristu Ježíši od zákona hříchu a smrti.

Řím. 8, 1—2.

O velikém tajemství lásky Boží k nám ubohým lidem — *milosti posvěcující* chceme rozjímati. Pochopiti toto tajemství Boží je věcí nemožnou pro náš slabý lidský rozum, tak jako nemožno je přelíti nesmírný oceán do malé jamky. Vstupujeme do říše tajů, v které i v záři zjevení těžko se kráčí. Přijď Duše sv. a osvět nás, abychom nepobloudili, abychom nemohouce pochopiti *podstatu* milosti, aspoň účinky její poznali a jich, což důležitější jest, účastni byli.

Uvažovati budeme o *účincích posvěcující milosti v duši lidské*. První a nejznámější účinek její jest, že *ničí v duši těžký hřích*.

Začneme myslí svou tisíce let nazpět až do ráje. Otevřeme první stránky Písma sv. a čtěme, co praví o původním stavu člověka. Když vše na zemi připravil, praví Stvořitel světa: *»Učinme člověka k obrazu a podobě naší...«* a *»stvořil tedy Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božimu stvořil ho, muže a ženu stvořil je«* (Gen. 1, 26, 27.). Z čisté svobodné lásky stvořil Bůh svět, aby zjevil svou dobrotu a oblažil tvory. Vnitřní vlastní dokonalost svou chtěl Bůh na venek vyjádřit a proto udělil i tvorům něco ze své dokonalosti. I přijali tvorové něco z božských dokonalostí: všichni přijali jsoucnost, ne sice takovou, jakou má Bůh, ale přece účast na ní, někteří zvláštní velikost nebo jinou vlastnost. Proto jsou také podobní Bohu. Nejvíce ovšem přijal člověk, dostav od Boha duchovou, neviditelnou, nesmrtelnou, rozumnou a svobodnou duši. V ostatních tvorech Božích kromě člověka a andělů jeví se jen slabá podoba s Bohem, takřka jen stopa jeho nohy, jako když ji člověk zanechává v měkké hlíně. Stopa prozrazuje, že tu kráčel člověk, ale podává jen obraz jeho nohy, ne však celé jeho postavy, tím méně jeho přirozenosti. Protože Bůh je pouhý duch, zjevují hmotné věci jeho moudrost a všemohoucnost, nepředstavují nám však nikterak jeho přirozenosti. Naše duše však a všichni pouzí duchové jsou již svou přirozeností obrazem Boží přirozenosti, t. j. jsou Bohu podobní tím, že jsou duchové, rozumní a mají

svobodnou vůli. Podobají se Bohu jako obraz člověka.

Než Bůh obdařil duši prvních lidí ještě něčím vznešenějším, nadpřirozeným světlem milosti. Dokonalejší podobu než obraz podává člověku zrcadlo, v němž se obráží jeho osoba ve vlastní postavě a kráse. Tak i rozumná bytost teprve tenkrát se Bohu dokonale podobá, když se stala čistým zrcadlem, v němž se obráží jeho božství, takže z něho nazpět září, anebo když proud božského světla ji prozářil a skoro proměnil, tak jako křišťálová koule, která sbírá v sebe paprsky sluneční, zdá se sama býti sluncem.*)

Bůh neučinil člověka pouhým svým sluhou, ale povýšil jej k *důstojnosti dítek Božích*. Tím jej povznesl nad jeho přirozenost do stavu vyššího, nadpřirozeného. Bůh určil člověka k cíli nadpřirozenému, totiž k přímému patření na Boha a plynoucí z toho blaženosti. Přirozenými silami nemohl však člověk tohoto cíle dojít a proto mu dal Bůh k tomu milost posvěcující, nadpřirozenou sílu. Naši prarodiče dostali od Boha milost posvěcující nejen pro sebe, ale i pro své potomstvo.

Než hned první stránky Písma sv. nám praví, že si nezachovali tento vzácný dar, zdroj nadpřirozeného života, záruku věčné blaženosti, že jej zasypali, zničili v sobě těžkým hříchem.

*) Dle P. M. J. Scheebena: Die Herrlichkeiten der göttlichen Gnade, 52.

Znáte historii jejich pádu i neblahé jeho následky. Vyhnutí z ráje, pozbyli nesmrtelnosti těla, zakusili utrpení, nemoc, smrt a největší trest — ztrátu nadpřirozeného světla a života v duši a tím i ztrátu dědictví věčného. A Adam ztratil to vše nejen pro sebe, ale i *pro nás*. Teprve Kristus svým utrpením a smrtí zjednal nám, co jsme v Adamovi ztratili: přisvojené synovství Boží, milost posvěcující a naději na život, věčný život.

Člověk přichází na svět *bez milosti posvěcující*, Duše jeho je mrtva pro Boha, poněvadž je v ní hřích dědičný. Jako je vznešeně krásné tajemství Boží milosti, tak je děsně strašlivé tajemství hříchu. Uvažme jen jeden následek těžkého hříchu: Z dítek Božích činí otroky ďábla, ze »synů světla« — »děti tmy«. Na věky bylo by lidstvo strádalo, trpělo, mřelo a ve věčné smrti na onom světě trvalo, kdyby se byl Bůh nad ním neslitoval a neposlal Syna svého, aby vykoupil lidstvo. Než *»tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdož v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Nebo neposlal Bůh Syna svého na svět, aby soudil svět, ale aby spasen byl svět skrze něho«* (Jan 3, 16, 17.). A Pán Ježíš zjednal nám opět milost posvěcující. Sv. Pavel píše k Efeským: *»Byli jsme od přirozenosti dítkami hněvu, jako i ostatní . . . Bůh bohat jsa v milosrdenství pro velikou lásku svou, kterou nás miloval, i když jsme byli*

mrtvi přestupky svými, spolu obživil nás v Kristu (milostí totiž jste spaseni) a spolu (s ním) vzkřísil a posadil (nás) na nebesích v Kristu Ježiši» (2, 4—6.). Sv. Pavel líčí tyto děje jako minulé, poněvadž v úradku Božím již se staly.

Aby člověk se stal účastným Kristova vykoupení, aby byl totiž spasen, je potřebí *ospravedlnění*. Milost posvěcující nazývá se všeobecně milostí ospravedlňující, poněvadž skutečně člověka spravedlivým činí. Na otázku, jak nám milost posvěcující uděluje nový nadpřirozený život, čili jak nás *ospravedlňuje*, odpovídá katechismus slovy: *»Milost posvěcující nás 1. ode všech těžkých hříchů očisťuje, posvěcuje a Bohu milými činí; 2. ze stavu otroctví k nadpřirozené důstojnosti dítek Božích a dědiců království nebeského povznáší; 3. schopnými činí pro nebe záslužné skutky konati« (Str. ot. 450.).*

Toť v celku hlavní účinky milosti Boží. Prvý z nich je, že ničí v naší duši těžký hřích.

Milost Boží právem se připodobňuje nebeskému světlu. Světlo zapuzuje temnoty. Milost zapuzuje z duše hřích. Jakmile přijde světlo, mizí tma, jakmile do duše přijde světlo posvěcující milostí, ustupuje hřích, neboť tma a světlo se nesnesou. Zničení hřichu a milost jdou vždy spolu, *kde je hřích odpuštěn, tam je milost*. Sv. apoštol Pavel výslovně praví: *»Bylíte někdy tmou, nyní však jste světlem v Pánu, jako účastníci světla žijte« (Efes. 5, 8.).*

Ospravedlnění člověka, t. j. vnitřní obnovení nadpřirozeného stavu milosti Boží v duši je *velikým zázrakem Božím*, větším než stvoření světa, větším než vzkříšení mrtvého těla, neboť není ničím jiným než vzkříšením duše k věčnému životu. A co podivuhodnějšího, nepůsobí Bůh tento zázrak sám, nýbrž žádá naši spolupráci. Chce od nás lítost a dobré předsevzetí.

Jak podivuhodná je milost Boží, která z hříšníka činí svatého. Dejme tomu, že by měl jediný člověk na sobě všechny hříchy, které od bratrovraždy Kainovy až ke vzpouře Antikristově na konci světa se staly a stanou. Nejjemnější paprsek Boží milosti vstoupiv do duše jeho očistil by ji tak, že by v ní nezůstal nejmenší zbytek hříchu. Neničí sice milost vždy i náklonnosti ke hříchu, které jsou v ní následkem hříchu Adamova a zlých návyků, ale nenechává v ní nic odsouzeníhodného. Tak praví apoštol: *»Žádného tedy zavržení není již pro ty, kteří jsou v Kristu Ježiši, kteří nežijí podle těla. Neboť zákon ducha oživujícího vysvobodil mě v Kristu Ježiši od zákona hříchu a smrti«* (Řím. 8, 1—2.). A církevní sněm tridentský učí: *»Kdo popírá, že skrze milost Pána našeho Ježíše Krista, která se při křtu udílí, vina dědičného hříchu se neodpouští, anebo tvrdí, že se neodjímá vše to, co má pravou a vlastní povahu hříchu, nýbrž že hřích se jen oškrabuje, nepřičítá, je v klatbě.«*

Již Písmo sv. St. Z. velebí Boží milosrdenství

s hříšníky pokání činícími. Tak pěje žalmista v žalmu 102.:

»Dobrořeč, má duše, Hospodinu,
a vše, co ve mně jest, jeho svatému jménu;
dobrořeč, má duše, Hospodinu,
pamatuj na všechna dobrodiní jeho!

On ti odpouští všechna tvá provinění,
uzdravuje všechny neduhy tvé,
vysvobozuje život tvůj od záhuby,
věncí tě milostí a slitováním.«

A prorok Isaiáš volá: *»Hospodin praví — byť byly vaše hříchy jak šarlat, jak sníh budou zbíleny; byť byly červené jak červec, jak vlna zbělejí«* (1, 18.).

Kolikráte i nám odpustil milosrdný Bůh? Na křtu sv. smyl s duše naší skvrnu dědičného hříchu, dal duši naší stkvoucí roucho milosti. A když jsme je pozbyli, zase jako dobrotivý otec marnotratného syna přivinul nás na prsa svá a my v duši slyšeli jeho slova: »Odpouštějí se tobě hříchové tvoji. Jdi v pokoji a nehřeš více.« Ó, ty tvrdé zpovědnice, kdyby mluvit mohly a směly, o kolika zázracích Boží lásky dovedly by vyprávěti?!

Vždy je ochoten Bůh odpustit srdci kajícímu. Stačí vzbuditi upřímně *dokonalou lítost* (v níž ovšem musí býti obsažen úmysl ve svém čase se vyzpovídati) a obnoveno je spojení s Bohem a

proud milosti Boží zaleje duši a vytvoří v ní nový stav nadpřirozeného života. Sotva David vyznal Pánu, že zhřešil, již uslyšel, že je mu odňat hřích. Jako Bůh při stvoření řekl: »*Budiž světlo*« a bylo světlo, tak děje se i v duši, do níž zasáhl paprsek posvěcující milosti. A je, což je velkým dobrodiním pro nás, v naší moci, s pomocí milosti pomáhající, kterou Bůh každému v dostatečné míře dává, tento paprsek milosti posvěcující přivolati a do duše vpustiti. »Kdybys mohl,« praví církevní spisovatel Scheeben, »svého zemřelého bratra lítostí nad svými hříchy k životu přivést, byl bys tak nepřátelským vůči Bohu a krutým vůči svému bratru, že bys toho neudělal? Nyní však můžeš lehkým činem, lítostí, *sám sebe z mrtvých vzkřísiti*, a to ne tělo, nýbrž *duši*, a *to z věčné smrti k věčnému životu*. A přece váháš a odpíráš si sám sobě zázračnou pomoc, kterou ti Bůh nabízí . . . Pracuj se vším úsilím a nadšením, abys si získal a rozmnožil milost v sobě i v bližních, většího skutku nemůžeš učiniti . . .« »Když Bůh tě udělal člověkem,« praví sv. Augustin, »ty však — přirozeně s Boží pomocí — činíš se spravedlivým, děláš něco lepšího, než Bůh udělal.«*)

Nezapomínejme na veliký účinek dokonalé lítosti jako prostředek, který ještě před sv. zpovědí nám obnoví v duši stav nadpřirozeného života. Vzbuzujme ji každodenně večer před spaním,

*) Sermo 169. (15. de verbis Apost.) c. 11, n 13.

vzbuzujme ji v čas nebezpečí života a vzbuzujme ji hned po každém hříchu. Tohoto se ovšem bedlivě varujme jako největšího neštěstí, které nás může potkati. A nezapomínejme na sv. zpověď, která je řádným prostředkem na odpuštění hříchů. A nezapomínejme i na chléb života — Ježíše Krista Svátostného, který v častém sv. přijímání budiž i nám lékem a protijedem proti těžkým i lehkým hříchům. A prosme vroucně slovy modlitby, kterou se církev sv. modlí po sv. přijímání v neděli čtrnáctou po sv. Duchu: »Nechť nás vždycky, Bože, svátosti tvé očistí a chrání a k dosažení věčného spasení vedou. Skrze Pána našeho . . .« Amen.

III.

Milost posvěcující činí nás ze synů temnoty syny světla.

Byli jste zajisté temnosti,
nyní pak jste světlo v Pánu,
jakožto synové světla chodíte.

Ef. 5, 8.

Milost Boží, jak jsme minule rozjímalí, duši naši ospravedlňuje, ničí v ní hřích a vrací jí nový nadpřirozený život. Ospravedlnění nezáleží jen v odpuštění a odstranění hříšnosti z duše, nýbrž také ve vlití milosti, která činí *naši duši svatou*.

Vezměme si za příklad *elektrické světlo*. V dáli pracuje elektrárna, v níž stroje vyrábějí sílu,

kteřou zveme elektrinou. Neznáme její podstaty a věda nedovede nám říci, co elektrina je. Odpoví sice, že »síla«, ale pojmu »síla« vysvětliti nedovede, mámeť i jiné síly než elektrinu: sílu živočišnou, gravitační, magnetickou atd. Jsou tajemství i v Boží přírodě, o kterých řekl učenec: »Nevíme a věděti nebudeme.« Známe však účinky elektriny. Rozvádíme ji dráty, ale víme dobře, že jde vzduchem i bez drátu, tak i na velikou dálku ji vysílají radiové stanice. Chceme-li, aby nám v žárovce rozpálila tenoučký drátek a svítila, je potřebí otočiti vypínačem (kontaktem), t. j. spojití drát vedoucí do žárovky s drátem vedoucím do transformátoru a odtud do elektrárny. »Mrtvá« žárovka »oživne« a skytá jasné světlo. Přerušíme-li sami nebo nějaká porucha spojení, přestane prouditi elektrická síla, světlo shasne. Toť věci, řeknete, ve »století elektriny« každému známé, co však mají společného s milostí Boží?

Vpravdě nic, ale v mnohém se *podobají spojení duše s Bohem*, proudění milosti posvěcující z Boha do lidské duše. Z Boha vychází a pramení se veškerá milost, Bůh je jejím Tvůrcem i Dárcem. Duše nepotřebuje drátů, aby se spojila s Bohem, toť věc samozřejmá a dnes, v době radia, na něž chytáme i vlny z Londýna, ba i z Ameriky, pochopitelná. Ale nač mysletí na ohromné dálky mezi Bohem a lidmi, vždyť je Bůh všudypřítomný, vždyť, jak praví krásně sv. apoštol: *»není daleko od jednoho každého z nás,*

neboť v něm žijeme a se hýbáme i trváme, jakož i někteří z vašich básníků pravili: »Neboť jsme i rod jeho« (Skutky ap. 17, 27 a 28.).

Jako elektrická lampa elektrickému proudu, tak i duše se může uzavřít hříchem těžkým proudu milosti Boží. Spojení s Bohem je pak přerušeno, světlo milosti nepřichází, duše je ve tmě hříchu, nevzpamatuje-li se a neobnoví-li tohoto spojení dříve, nežli smrt přeruší pozemský její život, pak běda: promění se jí tato tma hříchu ve tmou věčné smrti, nedostane se jí světla věčného, které tak toužebně vyprošujeme duším v očištění. Jakmile duše obnoví duchovní spojení s Bohem, státi se tak může myšlenkou na Boha, lítostí, modlitbou a zvl. silným spojením jsou sv. svátostí, pak síla Boží proudí do ní, osvětluje rozum a pohání vůli. Nadpřirozené světlo milosti Boží zapudí rázem tmou hříchu a nastoupí na místo její.

Vzpomeňme jen slov apoštolových: *»Byl jste někdy tmou, nyní však jste světlem v Pánu, jako účastníci světla žijte« (Efes. 5, 8.).* Přirovnání ku světlu užil sám Božský Spasitel, když volal ve chrámě druhý neb třetí den po neděli květné: *»Dokud máte světlo, věřte ve světlo, abyste byli synové světla« (Jan, 12, 36.).* A sv. Pavel v listě k soluňským píše: *»Vy bratři nejste ve tmě, aby vás ten den jako zloděj nezachvátil: Nebo vy všichni jste ditky světla a ditky dne; nenáležíme noci ani tmě« (I. Thes. 5, 4—5.).* Smysl těchto

slov je jasný: Vy, křesťané solunští, nebojte se, že budete nepřipraveni k poslednímu soudu, máte v sobě milost posvěcující, patříte Bohu, jste jeho dítkami a ne ďáblovými otroky. Kéz to platilo vždy i o všech křesťanech naší doby. A ještě jeden hlas slyšte! Miláček Páně, který při poslední večeři odpočíval na prsou Ježíšových, takto krásně píše o tomto předmětu ve svém překrásném prvním listu: *»A toto jest ta zvěst, kterou jsme slyšeli od něho a vám zvěstujeme, že Bůh je světlo a tmy v něm není žádné. Řekneme-li, že máme s ním společenství a chodíme-li (při tom) ve tmě, lžeme a nečiníme pravdy. Chodíme-li však ve světle, jako jest ve světle On, máme společenství vespolek a krev Ježíše Krista, Syna jeho, očišťuje nás od všelikého hříchu«* (I. Jan 1, 5—7.).

Bůh je tedy dle slov Miláčka Páně — *světlo*. Pán Ježíš sám sebe nazval *»světlem světa«*. A vpravdě můžeme Bohem samým poučení užití těchto slov o Bohu, jakožto Pravdě, Dokonalosti a Svatosti samé. *»Co se mne ptáš o dobrém? Jediný dobrý jest Bůh«* (Mat. 19, 17.), praví Kristus Pán a sv. Jakub píše: *»Všeliké dání výborné a každý dar dokonalý s hůry jest, sestupující od otce světél, u něhož není proměnění aniž z proměnění zastínění«* (Jak. I., 17.).

A Bůh milostí posvěcující dává naší duši nadpřirozenou svatost, činí ji nadpřirozeným obrazem sebe samého. Sněm tridentský praví: *»O-*

spravedlnění není toliko odpuštění hříchů, nýbrž také *posvěcení a obnovení unitřního člověka* dobrovoným přijetím milostí a darů.« »Kdo by řekl, že lidé bývají ospravedlnění buď pouhým přiřknutím spravedlnosti Kristovy, buď pouhým odpuštěním hříchů bez milosti a lásky, jež v srdcích jejich skrze Ducha sv. se rozlévá a v nich zůstává (vlastně: na nich lpí), buď že milost, kterou jsme ospravedlnění, je pouhá přízeň Boží, je v klatbě.« Spravedlnost je tedy něco *unitřního*, čím se člověk obnovuje. Milost je víc než odpuštění hřichu. Dle Písma sv. je ospravedlnění: *počátek nového života, obnova Duchem, oblečení nového člověka, nové stvoření, zrození z Boha, světlo místo tmy*. Již jméno »*posvěcující*« naznačuje účinek milosti Boží, který lze říci slovy: činí nás svatými, Bohu nadpřirozeně podobnými, ba ještě více — dává nám podíl na Boží přirozenosti a činí nás dětmi Božími.

Svatí otcové církevní vyjadřují pravdy tyto nadšenými slovy a krásnými podobenstvími. Přirovnávají duši člověka *železu, danému do ohně*. Železo v ohni neztrácí své přirozenosti, zůstává železem, ale rozžhavujíc se spojením s ohněm, nabývá podoby ohně, přijímá jeho přirozenost v sebe, dostává barvu, žár a vlastnosti ohně. Tak právě i duše lidská spojením s Bohem dostává podíl na jeho svatosti, jeho vlastní přirozenosti. Stáváme-li se milostí Boží adoptovaný-

mi dítkami Božími, pak toto »znovuzrození z Boha«, o němž, jak příště budeme rozjímati, mluvil Pán Ježíš Nikodemovi, činí nás zvláště podobnými Bohu a tedy, poněvadž Bůh nejvyšší svatý jest, i svatými.

Proto nazývá apoštol křesťany, kteří jsou ve stavu milosti posvěcující, »*svatými miláčky Božími*«, »*posvěcenými v Kristu Ježíši*«.

Jak krásnou pravdu jsme dnes opět poznali. Milost Boží posvěcuje moji duši, činí ji svatou a tím Bohu nesmírně milou a vzácnou. S láskou pohlíží na mě Trojjediný Bůh, Matka Boží a Anděl Strážný — mám-li v duši tento poklad nesmírné ceny. Zdali pak si ho také vážím? Když po prvé jsem jej na křtu sv. dostal, pravil mi kněz: »*Přijmi roucho bílé a dones je bez poskurny před soudnou stolicí Pána našeho Ježíše Krista, abys měl život věčný.*« Plátěné roucho mi kněz kladl na tělo a o rouchu duše mluvil. Zachoval jsem si je čisté dodnes? Jak vypadá to v moji duši nyní? V mé vlastní duši, ne v duši bližního. Je tam svatost či hřích, světlo či tma? Bůh rozděluje svět na dva tábory. Na jedné straně »synové světla« — na druhé »dětí tmy«. Jedněch otcem Bůh — druhých, jak Božský Spasitel řekl — Satan. Ke kterým patřím? Přemýšlejte doma... A vroucně prostě: Smiluj se nade mnou, Bože, dle svého velkého milosrdenství a dle množství svých slitování zahlaď nepravost mou. Úplně omej mne od mé ne-

pravosti a od hříchu mého očisti mne. Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a ducha pravého obnov v útrokách mých.

IV.

Milostí Boží činí nás Bůh účastnými své přirozenosti.

Žádný, kdo se zrodil z Boha, nečiní hříchu, neboť čímž jeho zůstává v něm, a on nemůže zhřešit, poněvadž z Boha se zrodil.

I. Jan 3, 9.

Přečtěme si z evangelia sv. Jana kap. 3, verš 1—8.

Za tiché noci přichází člen židovské velerady k Božskému Spasiteli. Hledá jistoty o tom, kdo je podivuhodný divotvůrce, o jehož zázracích jdou překvapující zprávy. Ostýchá se před lidmi, jmenovitě před členy velerady, kteří nenávistně sledují dílo Ježíšovo. Proto přichází v noci. V srdci jeho plane svatá touha poznati, zda Ježíš je Vykupitelem a zvěděti podmínky vstupu do mesianského jeho království. A Ježíš hned mluví o synovství Božím a o znovuzrození duchovním, které se děje na křtu svatém a které jest nutnou podmínkou, aby se někdo stal údem království Božího na zemi, t. j.: církve sv. a dědicem království nebeského.

Milost dává nám účast na božské přirozenosti. Rodice se znovu na křtu sv. pro život duchovní, život věčný, stáváme se dětmi Božími, účastnými jeho božské přirozenosti. Toť další pravda naší sv. víry, o níž dnes s pomocí Boží budeme rozjímati.

Božský Spasitel praví Nikodémovi: *»Co se narodilo z těla, tělo jest, a co se narodilo z Ducha, duch jest«* (Jan, 3, 6.). Přirozenost lidskou dostali jsme od rodičů zrozením tělesným. Účast na Boží přirozenosti dostáváme zrozením z Boha. O něm mluví sv. Jan hned v první kapitole svého evangelia: *»Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Kteří však jej přijali, dal jim moc státí se dětmi Božími, těm (totiž), kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha«* (1, 11—13.). Ve svém prvním listě píše též apoštol: *»Žádný, kdo se zrodil z Boha, nečiní hřichu, neboť símě jeho zůstává v něm; a on nemůže hřešiti, poněvadž z Boha se zrodil. Po té věci jsou zjevný dítky Boží a dítky ďáblovy«* (1. Jan 3, 9—10.). Místo toto potřebuje výkladu. Sv. Jan mluví tu o křesťanech, kteří na křtu sv. zrodili se z Boha, v nichž je símě věčného života, milost posvěcující, praví o nich, že nehřeší, ba že ani nemohou hřešiti, ne snad vůbec, ale dokud se sami nepřipraví o zvláštní mravní sílu, kterou jim Bůh dává účastí na své přirozenosti.

V témž listě (v kap. 4, v. 7) napomíná Milá-

ček Páně své učedníky: *»Miláčkové, milujme se vespolek, neboť láska jest z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se zrodil a zná Boha.«*

Mluvíme-li o tom, že milost nás činí dítkami Božími, že křtem sv. rodíme se z Boha, že milostí posvěcující stáváme se účastnými přirozenosti Boží, nikterak tím nemyslíme a mysliti nesmíme — to dobře třeba mítí na paměti — že bychom se stávali přirozenými, vlastními syny Božími, jako byl Kristus, ani, že naše duše stává se Bohem, ani že v milosti se do ní rozlévá něco z vlastní bytosti Božské, ani že milost je kus přirozenosti božské. To by byl blud. Ale rovněž nepravdivým by bylo bráti slova Kristova a Písma sv. toliko ve smyslu obrazném nebo jako nadsázku. To by bylo zeslabení milosti Boží, popírání jejích účinků v duši lidské.

V čem tedy záleží účast na přirozenosti Boží. Jak učí katolická věrouka (srv. P. Fr. Žák: *Soustavná věrouka pro lid. Dědictví sv. Jana Nepomuckého*, Praha 1917 s. 1920, díl II., str. 651.), záleží účast na přirozenosti Boží ve zvláštním připodobnění duše Bohu, a to v některé vlastnosti, která patří božské přirozenosti.

Sv. Petr ve svém druhém listě píše: *»Vždyť přece všechno, co (náleží) k životu a zbožnosti, jeho božská moc nám darovala skrze poznání toho, jenž nás povolal vlastní slávou a silou, kterými nám dal převeliké a drahocenné dary zaslíbení, abyste se stali skrze ně účastni božské*

přirozenosti, uniknouce té zkáze, která jest ve světě skrze zlou žádostivost» (I, 3—4.). Církev sv. denně se modlí při mši sv., když nalévá několik kapek vody do vína: »Bože, jenž jsi důstojnost lidské podstaty podivuhodně stvořil a ještě podivuhodněji obnovil, dej nám skrze tajemství této vody a vina božství Toho se státi společníky, jenž člověčenství našeho ráčil státi se účastným Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš . . .«

Účast na Boží přirozenosti je *tajemstvím*. Můžeme si ji osvětliti poněkud *podobenstvími*. Sv. otcové přirovnávají duši, mající milost Boží, *železu vloženému do ohně*. Zůstává, jsouc rozpáleno, železem, ale přejímá některé vlastnosti ohně, který z něho září i hřeje. Tak i Bůh sídlí zvláštním způsobem, jak ještě zvláště rozjímati budeme, v duši spravedlivého člověka a duše se stává *podobnou Bohu* a to *nejen přirozeně* tím, že je duchová, nesmrtelná, rozumná, svobodnou vůlí obdařená, *ale nadpřirozeně*. V nebi duše svatých, jsouc plna lásky Boží, majíc o Bohu vpravdě božské poznání, milujíc Boha přímo, láskou, kterou v ní přítomný Bůh budí, »jest jako zrcadlo, v němž se božství odráží, jako železo, jež ohněm hoří, má poznání o Bohu, jak jest, svým rozumem vidí mnohé, co Bůh vidí, svou vůlí ho požívá, pocítujíc podobnou lásku, kterou božské osoby se milují. Tak je duše vpravdě obožena.«*) Něco podobného se děje

*) Žák, 652.

v duši omilostněné již zde na světě. Světlu slávy nebeské odpovídá milost, poznání přímým patřením na Boha božská víra, nebeské lásce ctnost božské lásky. Není sice člověk zde na světě tak dokonale účasten na Boží přirozenosti, jako oslavený v nebi, ale neskonale více, nežli přirozeně pouhým rozumem a pouhou vůlí. Projevuje se tato účast božskými osobami víry, naděje a lásky.

»*Vystoupím nad výšiny oblaků, budu podobný Nejvyššímu,*« pravil Lucifer (Světloňoš). V jeho ústech to bylo rouháním, poněvadž chtěl této velebnosti dosíci a mítí ji neodvisle od Boha. My však stáváme se milostí posvěcující podobnými Nejvyššímu a musíme se snažiti o to, abychom se mu, co nejvíce podobali. »*Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebi dokonalý jest!*« tak nás napomíná sám Božský Spasitel. Není to pýcha, mluvíme-li o tom, že chceme býti podobnými Bohu, že chceme býti dítkami Božími. Ďábel se chtěl Bohu vyrovnati, chtěl se mu podobati bez jeho pomoci, proti jeho vůli, sám ze sebe. Totéž chce hříšník. Sváděl ďábel Evu: »*Budete jako bohové . . .*« (Gen. 3, 5.). Bůh chce, abychom byli jako on, avšak ne bez něho, ne mimo něj, ne proti němu, nechce, abychom se dělali falešnými bohy a nechali se zbožňovat a uctívat. Chce, abychom byli jako On, ale jen v jeho klíně, na jeho srdci, ve *spojení s ním*, s nepomíjející bytostí, pravým Životem; chce, abychom

skrze něho a ve spojení s ním byli, jako jeho jednorozený Syn, který není jiným Bohem, nýbrž jeden a týž Bůh se svým Otcem. Jak velkým jest proto bláznovstvím a zločinem, když hříšník, místo aby chtěl jako dítě Boží býti zajedno se svým Bohem, tuto nekonečnou lásku Boží od sebe odmítá a chce jako jeho nepřítel od něho učiniti se neodvislým.

Nebyli jsme, či nejsme často — snad i nyní — i my takovými? Nezapomínali jsme, honíce se za slávou a ctí lidskou, že více nosíme — jsme-li v milosti Boží — v sobě, než celý svět nám může dáti. Ti, které svět ctil jako bohy, slavní a vynikající mužové, často trpce si stěžovali, že necítili pravého štěstí. Sláva lidská a bohatství pozemské nečiní šťastným, sláva Boží, jejíž zárodek v sobě nosíme, bohatství, které teď tak málo chápeme, které se v nebi rozvine, učiní nás jednou na věky šťastnými, budeme-li si vážit milosti posvěcující, která nás činí již teď nadpřirozeně podobnými Bohu. Můžeme si přát a žádati více? Nemusíme pokorně v nadšení zvolati se žalmistou Páně: *»Co jest člověk, že jsi naň pamětliv? aneb syn člověka, že jej navštěvuješ? Učinils ho málem menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej: a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých«* (Ž. 8, 5—6.).

Sám Božský Spasitel kladl důraz na nadpři-

*) Scheeben, n. u. m. 57.

rozený stav duše, do kterého ji povýšil Bůh. Na slavnosti posvěcení v Jerusalemě prohlásil sám o sobě *»Já a Otec jedno jsme«* a zdůraznil tím, že je *vlastním jednorozeným Synem Božím* a tím *Bohem* v pravém a jedinečném slova smyslu. Židé chápají se kamení, aby ho kamenovali a volají: *»Pro dobrý skutek tě nekamenujeme, nýbrž pro rouhání, totiž, že ty, jsa člověkem, děláš se Bohem.«* Ježíš jim odpovídá: *Veni-liž psáno v zákoně vašem, Já jsem řekl: Bohové jste? Jestliže bohy nazval ty, k nimž slovo Boží bylo řečeno (a Písmo nemůže se zrušiti), o tom-li, ježž Otec posvětil a poslal na svět, vy pravíte: »Rouháš se', poněvadž jsem řekl, Syn Boží jsem«* (Jan 10, 34—35.). Kristus Pán výslovně činí rozdíl mezi svým vlastním, božským synovstvím a účastí spravedlivých lidí na božské přirozenosti, ale zároveň tím potvrzuje Boží slova ve St. Z., která tuto účast vyjádřila slovem, nadsázkovým výrazem *»Bohové jste«*. Sv. Augustín krásně vysvětluje: *»Jsme učinění synové Boží, jsme učinění bozi; avšak to jest milost přijetí (adoptace), ne přirozené zrození. Jediný Syn Boží jest Bůh, ostatní, kteří se stávají bohy, stávají se jím jeho milostí, nerodí se z jeho podstaty, aby byli co on, nýbrž aby z dobrodiní dospěli k němu a byli spoludědicové Kristovi.«* A sv. Lev krásně napomíná: *»Uznej, o křesťane, svou důstojnost, a jsa učiněn účastníkem božské přirozenosti, nevracej se k bývalé nízkosti.«* Pamatujme si ta

slova, řídme se jimi, abychom vždy jednali, jak se sluší na syny Boží, dědice království nebeského.

V.

Milost posvěcující nás činí dítkami Božími.

Dal jim moc státi se
dítkami Božími...

Jan, 1, 12.

Zaletme myslí svou do dob, kdy lidstvo dělilo se na *pány a otroky*. Posledních bylo daleko více než svobodných, ale zdarma do úpadu bez pomýšlení na nějakou odměnu musili dříti v pravém slova toho smyslu na svoje pány. Tito nepovažovali je za nic víc než za oživenou věc a nakládali s nimi často hůře, než se svými zvířaty. Dle zákona mohl pán otroka trestati, jak mu bylo libo, mohl jej beztrestně usmrtiti, nic se mu za to nestalo. Otrok nedovolal se nikde práva. Utrpení jejich byla nesnesitelná a trvalo by dlouho, kdybychom chtěli vypočítati, jakými ukrutnostmi trápili pohanští páni a paní otroky a otrokyně. Svět nikdy nemůže býti dosti vděčným církvi katolické, která tuto hanbu lidstva odstranila.

Řekněme, že v této době otroctví stal se tento případ: Vypůjčil si někdo mnoho peněz. Když je dlouho nevracel, upomínal věřitel dlužníka; tento však nemohl zaplatiti, protože peněz ne-

měl. Věřitel udal věc soudu a soud podle tehdy platných zákonů rozhodl: Když dlužník nemá majetku, kterým by dluh vyrovnal, náleží sám pánu, stává se jeho majetkem, otrokem na jistou řadu let. Dlužník nezvyklý těžké práci brzo zemřel. Dle zákona nastoupil v otroctví jeho syn. Otročil několik let, ale protože byl hodný, slitoval se nad ním pán. Jednoho dne zavolał si jej k sobě. Ukázal mu dlužní úpis jeho zemřelého otce, důkaz dluhu, zaručující mu právo i na něj a před jeho očima roztrhl jej a spálil v krbu. Syn otrokův pochopil, co to znamená a se slzami v očích děkoval za tuto milost. Stal se opět *svobodným občanem*. Než pán ve své dobrotě šel dále, pozvedl hoch a se země, posadil vedle sebe a řekl: »Beru si tě za syna, od nynějška poneseš moje jméno a vše, co nyní patří mně, zdědiš po mé smrti.« Nového velkého dobrodiní dostalo se chlapci. Z otroka stal se nejen svobodný člověk, ale i adoptovaným synem pánovým a dědicem jeho statku. Jistě byl mu za to vděčným po všechny dny svého života.

Toť jen podobenství toho, co činí Bůh s námi. Náš praotec Adam hříchem prvotním zadlužil veškeré lidstvo. Člověk přichází na svět s dědičným hříchem na duši jakožto otrok ďáblův. Hřích smrtelný je těžkou urážkou nejvyššího dobrého a spravedlivého Boha. Vina žádá dosti učinění. To za nás podal svému nebeskému Otci Ježíš Kristus, jeho jednorozený Syn, svou hoř-

kou smrti na kříži. Svatí Otcové praví, že tam svoje tělo roztrhal jako dlužní úpis. Bůh odpouští hříšnému lidstvu. Milost Kristem Pánem dobytá posvěcuje vykoupené duše, Kristus krví svou vydobyl nám svobodu z otroctví hříchu a ďábla. Právem zpíváme:

»Ty, Otce Věčný Synu — utěliv se jsi stoupil s nebe: chtě smazat naši vinu, vydals na smrt kříže sebe! Milost hojnou nám's dobyl, od hříchů osvobodil.« Ale Bůh učinil víc. Bůh nás milostí svou činí svými adoptovanými — *přivlastněnými dětmi*. O tomto účinku milosti posvěčující s pomocí Boží rozjímejme.

Synovství Boží, které Bůh dává svým tvorům, jest jistě něčím velice krásným a tajemným. Považme jen, kdo je *Bůh* a kdo jsme *my*. Jak malí jsme oproti vesmíru. Slunce je od nás v létě vzdáleno jen 150 milionů km. Letadlem s rychlostí 200 km za hodinu letělo by se tam 85 let, světlo sluneční urazí tuto dráhu za osm minut. S nejvzdálenější stálice v souhvězdí Ori-
onu potřebuje však k nám dle hvězdářů 326 let. Jaké to ohromné prostory, jak ohromné světy. A vše to pouhou svou vůlí stvořil Bůh. Jak jsme proti němu malí my, ubozí červíčkové lidští. A to je jen jedna stránka, jedna vlastnost jeho nekonečné, nesmírné, věčné bytosti. A Bůh nás tak miloval, že jak pravil sám Pán Ježíš, *»Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.«* Věru, na

synovství Boží nemohl by ani myslet pouhý člověk svým rozumem, kdyby nás Pán Ježíš nepoučil, že opravdu stáváme se syny Božími, syny ovšem adoptovanými.

Kristus Pán jasně učí, že Bůh je naším Otcem a my jeho dětmi. Pravdu tuto zdůrazňuje celou svou božskou pravomocí a činí ji ohniskem a středem veškerého křesťanského náboženství a veškeré mravnosti. Na mnoha místech Písma sv. mluví Kristus o synovství dítek Božích. Napomíná lidi, by se milovali: *»abyste byli syny Otce svého, jenž jest v nebesích«* (Mat. 5, 45.); *»pomodli se k Otci svému ve skrytě, a Otec tvůj, který vidí ve skrytě, odplatí tobě«* (Mat. 6, 6.); *»vi zajisté Otec váš, čeho jest vám potřeby, prve než ho prosíte«* (Mat. 6, 8.). Učí lidi modliti se: *»takto budete tedy vy se modliti: »Otče náš, jenž jsi na nebesích«* (Mat. 6, 9.). Louče se před svým nanebevstoupením praví apoštolům: *»Vstupuji k Otci svému a k Otci vašemu, k Bohu svému a Bohu vašemu«* (Jan 20, 17.).

Bůh — Otcem lidí; lidé — syny Otce nebeského! Tak vyjadřuje Božský Spasitel nejvznešenější pravdu o milosti posvěcující. Ze slov Kristových patrno, že synovství ono je něco zcela skutečného, věčného, a nikoliv pouhým zevnějším pojmenováním, jako kdybychom jen jméno a nikoliv hodnot synů od Boha obdrželi.*)

*) Dr. Jos. Matocha: Bytnost milosti posvěcující ve světle Písma sv., 69.

Miláček Páně s nadšením volá: *»Vizte, jakou lásku nám prokázal Bůh Otec, abychom dítkami Božími sluli; a my jsme jimi . . . Nyní jste dítkami Božími a ještě se neukázalo, co budeme«* (I. Jan 3, 1 n.).

O tom, v čem synovství dítek Božích záleží, rozjímají budeme příště. Ale již dnes díky vzdejme za tak velikou milost, jak nás k tomu vybízí sv. Pavel slovy: *»Děkujice Bohu Otci, který nás učinil hodny, abychom měli účast v podíle svatých ve světle, kterýž nás vytrhl z moci temnosti a přenesl do království Syna lásky své«* (Kol. 1, 12.). Díky vzdávejme nejen ústy, ale i životem svým, který žijme ne jako otroci ďábla, ale synové světla, dítky Boha nejvyššího, uskutečňující příkaz Kristův: *»Buďte dokonalí jako Otec váš nebeský dokonalý jest«* (Mat. 5, 48.).

VI.

V čem záleží synovství dítek Božích?

Vizte, jakou lásku Otec nám prokázal, abychom dítkami Božími sluli; a (my) jsme jimi.
I. Jan 1.

Nemůže býti radostnějšího poselství nad slova Miláčka Páně, která napsal hned na začátku svého evangelia: *»Kdokoli však jej přijali, dal jim moc státi se dítkami Božími, těm (totiž),*

kterí věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha» (Jan 1, 12—13.). »Vizte, jakou lásku Otec nám prokázal, abychom dítkami Božími sluli; a (my) jsme jimi. Proto svět nás nezná, ježto nepoznal jeho. Miláčkové, nyní jsme dítkami Božími, a ještě se neukázalo, co budeme. Víme (však), že když se to ukáže, budeme podobni jemu, neboť budeme ho viděti tak, jak jest« píše tentýž sv. apoštol v prvním svém listě (3, 1—2.). Všem u se dnes nevěrci posmívají, nic jim není svatým, ale slyšeli jste již, že by kdo v dílnách, továrnách, na dráze, v hostinci, na ulici mluvil a se smál synovství dítek Božích? Ne, o tom svět nemluví, poněvadž této vznešené nauky, která jako červená niť víne se evangeliem a listy sv. apoštolů, nezná, jí nerozumí, na ni ani nemyslí. A kolik křesťanů zná výslovně tuto pravdu, kolik o ní uvažuje, když denně z úst jejich vznáší se k nebi ta nejen důvěrná, ale v pravdě vznešená, všechn pomysl lidský převyšující slova: »Otče náš, jenž jsi na nebesích . . .« Kolik z nich myslí při tom na sebe, na svůj duševní stav, kolik se ptá: »Jsem v milosti posvěcující? Jsem dítkem Božím?« . . .

V minulé úvaze jsme poznali, že sama druhá Božská Osoba, Vtělený Bůh učí nás jasně, že jsme-li ve stavu milosti posvěcující, jsme dítkami Božími. Rozjímějme o tom, v čem toto synovství dítek Božích záleží, abychom si tím více od

nynějška vážili převzácného tohoto daru Božího, který z bídnych, na něm zcela závislých tvorů činí syny své.

Jak to, zeptá se mnohý křesťan, což neučil jsem se ve škole, že Bůh má jen jediného syna, což nemodlím se totéž ve vyznání víry, což netvrdí to i sám Pán Ježíš, když mluvil o lásce svého nebeského Otce, který »jednorozeného Syna dal, aby žádný, kdo v něho věřil, nezahynul, ale měl život věčný«? Pravdu máš, milý křesťane, *jest jen jediný, jednorozený vlastní Syn Boží a tím jest Ježíš Kristus, náš Spasitel.* Ve víře by bloudil, sám sebe by z církve vylučoval, kdo by tvrdil, že Bůh má více takových přirozených synů, jako jest Pán Ježíš. Takového nic netvrdí Písmo sv. a neučí církev sv., když nám k věření předkládá nauku o synovství dítek Božích. Je veliký, *nesmírný rozdíl* mezi námi a jednorozeným Synem Božím. Ježíš Kristus jest vlastním, přirozeným, jednorozeným synem Božím, kdežto my přirozeností svou jsme jen *tvory a služebníky Božími.* Ježíše Krista zplodil Bůh Otec od věčnosti, o něm vyznáváme v snešení víry Nicejsko-cařihradském: »*Věřím . . . i v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího a z Otce zrozeného přede všemi věky, Boha z Boha, světlo ze světla, Boha pravého z Boha pravého, zplozeného, neučiněného, jedné podstaty s Otcem; skrze něhož všechno učiněno jest.*« Ospravedlněný křesťan není svou přiroze-

ností ani příbuzným Božím, ale je Bohem *přijat, adoptován za syna Božího*. Tak i na světě se stává, že otec vedle svého přirozeného syna nebo nemaje žádného přijímá jiného za své dítě a jemu tutéž lásku a důstojnost udílí, jaká přísluší skutečnému synu. Bůh také rozšiřuje lásku k svému vlastnímu Synu na nás bídné tvory a přijímá nás za své děti. Syn jeho přichází na svět, aby nám dal účast na témž životě, který obdržel od Otce, prosí svého Otce, abychom s ním jedno byli, jako On s Ním jedno jest.

Přece však náš pojem adopce, přivlastnění nevyjadřuje *úplně* celou velikost omilostnění Božího. Přijetí za syna ve světě pozemském děje se jen právním prohlášením a přiřknutím synovských výsad. Pozemský otec dává tomu, koho za syna přijímává, jen *jméno* a *práva* svého skutečného syna, nemá však moci, znova jej zrodit, vtisknout jemu svou podobu. Láskou Boží, jak praví sv. Jan, nejenom se syny Božími *nazýváme*, ale jimi skutečně *jsme*. Bůh zasahuje do vnitřní naší bytostnosti. Aby se stal člověk synem Božím, musí se z Boha *zroditi*. Tím se mu uděluje *»nový duch«*, jak sám Pán Ježíš zdůraznil v rozmluvě s Nikodémem: *»Nenarodí-li se kdo znova z vody a Ducha (svatého), nemůže vejíti do království Božího. Co se narodilo z těla, tělo jest a co se narodilo z ducha, duch jest.«* Kristus žádá křest ode všech, kteří chtějí vejíti do jeho království. Účinek

však křtu jest, že člověk bývá přeroben, vnitřně, úplně na duchu přeměněn do stavu synovství Božího, jako synové jsou pokřtění členy říše Boží.*)

Člověk neobdrží křtem nové bytí tělesné, ale nové bytí duchovní. Sv. Tomáš Akvinský vykládá, že milost nahrazuje přirozené zrození naše z Boha. Milost činí nás přijatými dítkami Božími, dává nám nadpřirozenou podobnost s Bohem, takže jsme skutečně obožení, povýšení do řádu božského, a mezi námi a Bohem vzniká nový poměr, jiný nežli tvůrce a tvora, poměr Otce a synů.**)

Děti dědívaly po rodičích podobu a jejich vlastnosti. S námi sděluje Bůh, co sdělití může ze své božské přirozenosti a svých vlastností. Jednorozený Syn Boží dostal božskou přirozenost od Otce celou ve své podstatě, my jen ve sdělitelných dokonalostech, my jeho dobrotou jsme synové přijatí.

»O jak vznešené jest tajemství této milosti,« volá sv. Lev, *»a všechny milosti převyšuje dar, že Bůh člověka zve synem a člověk říká Bohu Otče! ... Poznej, o křesťane, svou důstojnost, a stav se účastným Božské přirozenosti, varuj se, zvrhlým jednáním upadnouti do dřívější nízkosti. Pomni, jaké hlavy a jakého těla údem jsi. Vzpomeň si, jak jsi, vyrván mocí temnosti, převezen byl do Božího světla a říše. Svátostí křtu*

*) Matocha: Bytnost milosti posvěčující, 70.

**) Žák: Katolická věrouka. II. 654.

stal jsi se chrámem Ducha sv. Střez se, vypuditi tak vznešeného hosta zlými skutky a uvrhnouti se opět do otroctví ďábla; vždyť tvou cenou výkupnou jest krev Kristova, a v spravedlnosti tě bude soudit, který tě v milosrdenství vykoupil.«

»*Nezvrhněte se a neupouštějte od vysokého a povznešeného smýšlení dítek Božich!*« říkával svým novicům nábožný učitel duchovního života *Baltazar Alvarez*. Slova jeho vzbudila v srdcích jejich takové nadšení, že mnozí chtěli odejít do Brazílie kázati víru Indiánům. Na zpáteční cestě přepadení bludaři měli v nejhorších mukách zemřítí za víru. Tu povzbudil je jeden z bratrů slovy učitelovými, takže radostně podstoupili pro Krista smrt.

Staňtež se tato krásná slova i naším heslem. Nezapomínejme nikdy na to, čím se stáváme křtem sv., na vysokou důstojnost, jakou nám Bůh udílí, na *synovství dítek Božich*. Pamatujme na ně, když budeme v nebezpečí zneuctíti a ztratiti svoji vysokou důstojnost, pamatujme na ně, když lidé námi budou pohrdat, když věrnost Božím přikázáním bude na nás žádati heroické oběti! S důvěrou v Boha, který je v nás, jsme-li dítkami Božími, přemáhejme svět. »*Je-li Bůh při nás, kdo proti nám? ... Kdo (tedy) nás odloučí od lásky Kristovy? Soužení-li aneb úzkost neb hlad neb nahota neb nebezpečnost neb pronásledování neb meč? ... Ale v tom všem vítězíme úplně skrze toho, jenž si nás zamiloval,*«

volá k Římanům sv. *Pavel*. Kéž je naše láska k Bohu také tak silná, aby i o nás platila jeho slova: *»Neboť jsem přesvědčen, že ani smrt ani život, ani andělé ani knížata ani mocnosti, ani věci přítomné ani budoucí, ani síla ani výška ani hloubka, ani které stvoření jiné nebude nás moci odloučiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem«* (Řím. 8, 31, 35—38.). Budeme-li si vážit synovství dítek Božích, pak varujeme se těžkého hříchu, který je ničí v naší duši, činíc nás opět otroky hříchu a ďábla a setrvávající v milosti posvěcující, dosáhneme i splnění příslibení Božích a jako synové Otce nebeského budeme účastni i nebeské slávy a budeme spolu-dědici Kristovými.

VII.

Milost posvěcující činí nás přáteli Božími.

Již více nenazývám vás služebníky..., ale nazval jsem vás přáteli...

Jan 15, 15.

Naposledy stoluje Božský Spasitel se svými apoštoly. Duše jeho, naplněna starostí o ně, klade jim na srdce, aby vždy milostí spojení zůstali s Ním, neboť jako ratolest jen když je spojena s kmenem může přinášet ovoce, tak i oni bez Krista nic nemohou učiniti. Dojemnými slovy

přikazuje jim, aby se milovali navzájem: *»Toto jest přikázání mé, abyste se milovali vespolek jako jsem (já) miloval vás. Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za přátele své. Vy jste přáteli můmi, činite-li, co přikazuji vám. Již více nenazývám vás služebníky, neboť služebník neví, co činí pán jeho, ale nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám oznámil všechno, co jsem slyšel od Otce svého. Ne vy jste mne vyvolili, ale já jsem vyvolil vás...«* (Jan 15, 12—16.). Milost posvěcující činí nás syny Božími a tím také *přáteli Božími*. O tom dnes budeme uvažovati.

Již přísloví praví: *»Dobrý přítel nad zlato.«* A v pravdě touží každý po tom, míti přítele, který by ho potěšil ve strastech tohoto života, který je cestou vyhnaných synů a dcer Eviných slzavým údolím, který by jej povzbudil a jemu poradil. Však málo je ve světě dobrých přátel a pravdu má básník, zpívá-li:

»Lze tolik přátel v světě nalézt,
co lesklých mušlí mořském na dnu —
jichž otevřít však na sta nutno,
než nalezneš v nich — perlu jednu.«

(V. Krofta.)

V Písmě sv. máme příklady věrného přátelství mezi Davidem a Jonathou, Ruth a Noemi, Pannou Marií a sv. Alžbětou. I o Pánu Ježíši se praví, že byl přítel Lazarův a rodiny jeho.

Přátelství lidská nemívají obyčejně dlouhého trvání, bývají nestálá a nedokonalá jako všechno lidské.

Bůh spojuje se s duší lidskou svazkem dokonalějšího přátelství, než jaké může býti mezi lidmi. Ani děti nepožívají vždy přátelství otce, mohou jej urazit, oproti němu se postavit nebo jej nemilovat. Mohou ztratit jeho lásku, aniž tím přestávají býti syny jeho. Milost posvěcující činí nás přáteli Božími tak, že pokud jsme jeho dětmi, potud jsme i jeho přáteli.

Již Abrahama nazývá Písmo sv. »*přítelem Božím*«. Písmo sv. nazývá spravedlivé nejednou »*přáteli Božími*«. »Co jest větší,« poznamenává ke slovům Krista Pána při poslední večeři sv. Cyril Alexandrijský, »co je velebnější, než býti přítelem Kristovým a tak býti i nazýván? Tato důstojnost převyšuje všechny meze lidské přirozenosti. Neboť všechny věci slouží Hospodinu, jak praví žalmista, a není ničeho, co by jhu jeho služby nebylo podrobno. Neohlížeje se na to, povyšuje Hospodin své sluhy, kteří zachovávají jeho přikázání, k nadpřirozené velebnosti, nazývá je nikoliv sluhy, nýbrž *přáteli* a nakládá s nimi ve všem jako s přáteli.«

Přátelství žádá si jistou rovnost stavu. Mezi Bohem a člověkem jest však nepřekonatelná propast. Bůh ji však překlenuje, povýšiv člověka do vyššího stavu synovství Božího, dáv mu účast na své přirozenosti. Tím také umožnil toto po-

divuhodné přátelství. Přátelství žádá si vzájemnou lásku. Bůh nás miluje a poněvadž milostí svou učinil nás sobě podobnými, nalézá takřka v nás sama sebe. Láska je přejná, Bůh sdílí s námi své dary, zvláště nám dává ctnost božské lásky k Němu.

Sv. Augustin vypravuje ve svých »*Vyznáních*« příběh, který přispěl k jeho obrácení. Dva přátelé císařovi v Trevíru, toužící po jeho přízni, zašli jednou náhodou do jakési chatrče, kde bydleli poustevníci a našli u nich životopis sv. Antonína. Jeden z nich začav čísti, rozhodl se zasvětit se takovému životu, opustiti službu císařskou a pravil příteli: »Prosím tě, pověz mně, kam chceme vlastně dospěti s veškerou svou námahou? Co hledáme? Proč sloužíme? Můžeme míti v paláci větší naděje, než že se staneme přáteli císařovými? A i v tom, jak vše vrtkavé a plné nebezpečí. A skrze kolik nebezpečí se dojde k tomuto největšímu nebezpečí. A potom, kdy toho dosáhneme? Chci-li však býti přítelem Božím, mohu se státi jím ihned!« A rozhodli se oba a stali se poustevníky. Opustili vrtkavé přátelství lidské, aby si získali a udrželi přátelství s Bohem.

Vážme si, dr. v Kr., přátelství Božího. Ctíhodný *Tomáš Kempenský* praví v známé »zlaté knížce«, nazvané »*Následování Krista*«: »Co ti může dáti svět bez Ježíše? Býti bez Ježíše — hořké peklo; býti s Ježíšem — sladký ráj! Bu-

de-li s tebou Ježíš, žádný nepřítel ti neuškodí. Kdo nalezne Ježíše, nalezne drahocenný poklad (Mat. 13, 44.), ano, drahocenné dobro, které předčí nad všeliké jiné dobro. Ale kdo ztratí Ježíše, ztrácí Ježíše, ztrácí až příliš mnoho, ba více než celý svět. Kdo žije bez Ježíše, jest nejchudším člověkem na světě: ale nejbohatším ze všech jest, kdo žije v dobrém přátelství s Ježíšem. Ježíše však rychle od sebe zapudíš a jeho milost ztratíš, uchýlíš-li se k věcem světským. A když ho od sebe zapudíš a ztratíš, ke komu se utečeš a jakého si najdeš přítele? Bez přítele vůbec bys dobře neobstál, a nebudeš-li mítí za přítele Ježíše, raději nežli koho jiného, bude ti příliš trudno a budeš opuštěn. Raději mítí celý svět proti sobě, než urazit Ježíše. Ze všech tedy tobě milých přátel budiž ti Ježíš nejmilejší!«

Velkým, hrozným neštěstím je, když někdo ztratí přátelství Boží. Proměňuje si Boha z něžného *přítele* v nejhoršího *nepřítele*. Víš, milý křesťane, co to znamená? Představ si, praví výborný duchovní spisovatel Scheeben, člověka, kterého všichni nenávidí a pronásledují, kterého nikdo nemůže vystátí, kterým každý pohrdá. Myslíš, že by mohl klidně jíst a spát; nedal by přednost smrti před takovým životem?

Daleko nešťastnějším je ten, kdo si činí Boha nepřítelem a stále vidí blýskati se nad hlavou svojí meč jeho hněvu. Smrtí neukončí svoje utrpení, neboť tím vydá sám sebe do rukou

Věčného Soudce. Samo Písmo sv. praví, že jest hrozné upadnouti v ruce Boha rozhněvaného.

Máme, dr. v Kr., na vůli voliti mezi přátelstvím a nepřátelstvím Božím, mezi milostí posvěcující a těžkým hříchem? Co zvolíme? Jsme-li rozumní, nemůžeme jinak, než vrhnouti se do náruče Božskému svému Příteli a zvolati vroucně: *»Ježiši, Tobě jsem živ, Ježiši Tobě umírám. Ježiši Tvůj jsem v životě i smrti!«*

VIII.

Duch sv. přebývá v duši, která má milost posvěcující.

Nevíte, že jste chrámem Božím,
a že Duch Boží přebývá ve vás?
I. Kor., 3, 16.

Každoročně slaví Církev sv. v říjnu výroční památku posvěcení chrámů Páně. Zvláštní svátky ustanovila památce posvěcení starobylých basilik římských sv. Petra a sv. Pavla, Nejsv. Spasitele, P. M. Sněžné a katedrály diecesní. Zvláštními obřady světi biskup nový kostel. Co tím vším chce Církev sv. říci? Předně chce zdůrazniti a každoročně znovu připomenouti *posvátnost místa*, jakým je katolický chrám. Nade dveřmi každého katolického kostela by mohl býti nápis: *»Hle, stánek Boha s lidmi a přebýváti bude s mini.«* Jestliže již Israelité si vážili chrámu, který král Šalomoun Bohu vystavěl, čím více

máme my, katoličtí křesťané, vážit si svého kostela, v němž ve dne i v noci ve svatostánku sám Bůh a Pán náš, Ježíš Kristus, pod způsobou chleba svátostně, pravdivě a skutečně přebývá. *Katolický chrám je upravdě dům Boží a brána nebeská.* Je hlavním místem, kde se věřícím rozdávají tajemné poklady milosti Boží. Zde jsme byli obmyti vodou a Duchem sv. a naše duše na křtu sv. ze smrti hříchu dědičného vzkříšena k nadpřirozenému životu v milosti posvěcující, zde stali jsme se dítkami Božími, dědici a přáteli Božími. Tam u zpovědnice přijal nás Bůh, dobrotivý náš Otec nebeský, syny marnotratné, opět v náruč své lásky, zde na stupních oltáře neb u mřížky stali jsme se účastní hostiny Spasitelovy, do naší duše sestoupil Král nebes i země. Ó, kolik milostí se nám již dostalo na tomto posvátném místě! Kolika srdcím se tu již ulevilo! Kolik duší tu našlo sílu v utrpení, v boji proti hříchu, kolika tu zachráněna nekonečná věčnost. Denně je toto místo svědkem velikých zázraků Božích. Na oltáři denně tajemným způsobem Beránek Nejčistější obnovuje svou oběť na kříži, chléb a víno mění se tu v Tělo a Krev Kristovu, duše mrtvé hříchem křísí se tu k životu. Ó, vpravdě *»hrozné jest místo toto! Zde jest dům Boží a brána nebeská; a slouti bude síň Boží«* (1. Mojž. 28, 17.).

Jakou úctu jsme měli k tomuto místu, pro nás tak významnému? Ó, s lítostí přiznejme, jak

jsme je svým chováním často znesvětili, jak málo jsme mysleli na to, že stojíme před tváří živého a nesmrtelného Boha, který vše vidí, slyší a ví, který se na nás se svatostánku dívá. Jak často chladně jsme šli kolem domu Božího a nepozdravili jeho Obyvatele. A snad i v neděli a ve svátek marně zvaly zvony: »Pojď k svému Spasiteli!« Král David zkomíral touhou po síních Páně, my o svého Spasitele nedbali a duši z pohodlí a lenosti neb hříšné touhy po statcích časných těžkým hříchem poskvřňovali. Ó, napravme to! Než o tom více jindy. Dnes s pomocí Boží rozjímajme o něčem jiném.

Církev sv., oslavujíc chrámy »rukou lidskou udělané«, myslí při tom i na jiné chrámy, *na živé chrámy, stvořené Bohem samým*. Slyšme, jak se modlí ve mši sv. »Ve výročí posvěcení chrámu« po sv. přijímání: »Bože, jenž z živých a vyvolených kamenů připravuješ velebnosti své věčný příbytek, pomoz lidu svému, pokorně prosícímu, aby, co k hmotnému rozsahu Církve tvé prospívá, duchovním bylo zveleveno vzrůstem skrze Pána...« Co jsou ty »živé a vyvolené kameny«, z kterých Bůh si připravuje *věčný příbytek*? Těla a duše spravedlivých věřících, t. j. jsoucích v milosti posvěcujících. Učí nás tak sám apoštol národů: »*Nevíte, že jste chrámem Božím, a že Duch Boží přebývá ve vás? Kazi-li někdo chrám Boží, toho zkazi Bůh; neboť chrám Boží jest svatý, a tím jste vy*« (I. Kor. 3, 16, 17.).

rappellera à l'évêque de Nevers qu'il serait temps de s'occuper de la canonisation de la Messagère de Marie, c'est la pensée du Père Marie-Antoine qui l'animera et, pour lui, fera autorité. » Ce qu'il importe enfin d'observer, les Frères-Mineurs ont défendu également le caractère surnaturel des miracles de Lourdes. A ce titre brillent parmi les apologistes modernes le P. Pellegrino Paoli, O. F. M., et tout spécialement l'éminent recteur de l'Université Catholique du Sacré-Cœur, le P. Agostino Gemelli, O. F. M. (1). Pour toutes ces raisons, il est aisé de le conclure la canonisation de Sainte Bernadette est à l'âme franciscaine un motif d'allégresse : la gloire de la Voyante consacre, une fois de plus, l'effort doctrinal de l'Ordre Séraphique.

Motif d'espérance, la canonisation de Sainte Bernadette l'est assurément pour

(1) *La lutte contre Lourdes (La lotta contra Lourdes)*, Firenze 1912. Cet ouvrage mémorable a été dédié à Sa Sainteté Pie X.

SAINTE BERNADETTE,

Jaká to vznešená nová pravda o milosti posvěcující — *činí nás chrámem Ducha sv.* Duch Boží, který, dle slov sv. Pavla, v křesťanech přebývá, není nikdo jiný než třetí Božská Osoba, pravý Bůh, Utěšitel, Posvětitel, Dárce pravdy a původce a dárce veškeré milosti. Říkáme o Bohu, že je všudypřítomný. Platí to i o Duchu sv., neboť i Duch sv. jest pravý Bůh. Píše-li však sv. apoštol, že křesťan je chrámem Ducha sv. a že Duch sv. přebývá v něm, má na mysli *jiné bydlení*, užší, těsnější a vniternější, než je bytování Boží, jevící se všudypřítomností Božskou ve veškerém tvorstvu. Jest to bydlení zvláštní, posvátné a posvěcující, jednotící i člověka s Duchem sv. a povyšující ho nad jeho přirozenost. Bydlení Ducha sv. v srdci lidském, milostí Boží posvěceném, náleží k nejhlubším tajemstvím zjevení Božího, které můžeme jen naznačiti, hloubky a výše jeho zde na světě nikdy nevystihneme.*)

Bohoslovec *Bekanus* krásně uvažuje o bydlení Ducha sv. v duši lidské: »Proč se dí, že sv. Duch v spravedlivých bydlí, a nikoliv, že v nich jest? Něco jiného jest někde býti, a něco jiného někde bydliti. Kde kdo bydlí, tam má i své statky. Statky sv. Ducha jsou milost, láska, svatost, spravedlnost (2. Kor. 4, 7.). Bůh Otec bydlil kdysi mezi syny israelskými. Jak? Svou mocí, kterou činil divy . . . Kristus bydlí v Církvi. Jak?

*) Dr. Jos. Pospíšil: Katolická věrouka. Díl II. 67 a n.

Svou moudrostí, vládou, pravdou. Sv. Duch bydlí ve spravedlivých. Jak? Svatostí, spravedlností, láskou. Z toho plyne, že Otec může bydlet mezi dobrými i zlými . . . Kristus mezi spravedlivými a nespravedlivými . . . Ale sv. Duch jen ve spravedlivých. — Proč se dí, že bydlí v nás jako v chrámě? Poněvadž chrám je místo Bohu zasvěcené . . . Proto věrný člověk, v němž sv. Duch jako ve svém chrámě bydlí, je plný svatosti . . . (Řím. 8.) — Jak začíná v nás sv. Duch bydlet? Přichází a tluče na dveře srdce (Zj. 3, 20.), hledí nás obrátiti k sobě (Zach. 1.), aby si u nás učinil místo (Jan 14, 23.). Pak rozlévá dar milosti a lásky v srdci (Řím. 3, 5.), čímž vypuzuje všechn hřích a nové, neobvyklé jí dává světlo (2. Kor. 4, 6; Ef. 5, 8.), vrací nadpřirozený život (1. Jan 3, 14.), od otroctví uvádí k svobodě (Řím. 8, 2; Kor. 3, 17.).« (Dle P. Fr. Žáka: Soustavná katolická věrouka pro lid. Díl II. Praha 1917 a 1920. Str. 670.)

Sv. apoštol Pavel sám poukazuje na význam tajemného bydlení Ducha sv., když varuje Korintské před nepravostmi: *»Aneb nevíte-li, že tělo vaše jest chrámem Ducha sv., který je ve vás a kterého máte od Boha a že nejste svoji? Vždyť jste koupeni za cenu velikou. Nuže, oslavujte a noste Boha v těle svém«* (I. Kor. 3, 16.). Jak si vážil Zacheus chvíl, které Pán Ježíš u něho ztrávil, jak horlivě sliboval mnohonásobně napravití křivdy, které učinil. Jak daleko více

musíme si vážit my přítomnosti Ducha sv. v nás, který chce z naší duše učiniti si stálý příbytek! *»Stali jsme se chrámem Ducha sv., nosíme Boha v sobě!«* to budiž nám vždy pobídnutím, abychom vše, co konáme, ke cti a chvále Boží konali, oslavující tak Boha v těle svém. Budiž nám útěchou v utrpení: Bůh je s námi! Utěšitel pravý je v duši mé! Nač bych tedy hledal potěchy tam, kde vše jen klam a mam — v rozkoších hříšných, nedovolených. A když tělo, svět a ďábel nás svádět budou, bychom šli se klanět modlám falešným, holdovat hříchu, ať se již jmenuje jakkoliv, pak vzpomeňme na slova sv. Pavla: *»A jaké společenství má chrám Boží s modlami! Neboť vy jste chrámem Boha živého, jak řekl Bůh: »Přebývati budu mezi nimi a choditi, a budu jejich Bohem a oni budou mým lidem. Proto vyjděte z prostředu jejich a oddělte se, praví Hospodin, a nečistého se nedotýkejte, a já přijmu vás a budu vám za Otce a vy mi budete za syny a dcery, praví Hospodin všemohoucí«* (II. Kor. 6, 15—18.).

Zneuctit chrám Boží pokládalo se vždy u pravých křesťanů za zločin veliký. Ani bezbožný pohan Antioch neodvážil se však chrám jerusalemský zničit, znesvětil jej jen a vyloupil. A přec stihla jej trestající ruka Boží. Červi rozežrali jeho tělo a v zoufalství za hrozných bolestí zemřel. Co máš k očekávání ty, milý křesťane, který těžkým hříchem znesvěcuješ v sobě sva-

tyní Ducha sv., ničíš chrám jeho milostí zbudovaný? Kéž bychom poznali, co je to těžký hřích, a varovali se ho. Kéž bychom se opravdu jednou důkladně zamysleli sami nad sebou a nad vzácnými poklady milosti posvěcující a započali život nový, v němž bychom si více vážili nesmírné lásky a nekonečného přátelství Božího k nám. Vidouce v sobě a v bližním chrám Ducha sv., jistě bychom více milovali i bližního, více byli ochotni mu pomáhat a sloužit, protože i on je stánkem Ducha sv.

IX.

Duch sv. uděluje omilostněné duši své dary.

Láska Boží vylita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého, kterýmž nám byl dán. Řím. 5, 5.

Vzácný host naší duše Duch sv. přichází k nám s mnohými dary, které mají nesmírnou cenu pro náš nadpřirozený život. O nich dnes s pomocí Boží budeme uvažovati.

Nejvzácnějším darem pro člověka je život sám. Platí-li to již o životě přirozeném a pozemském, jaký žije naše duše, i když nemá milosti posvěcující, s naším tělem na zemi, platí to tím více o životě nadpřirozeném, který tvoří Duch sv. milostí svou v naší duši a který je zárodkem blaženého života věčného. A oživova-

telem duše, dárce m nadpřirozeného jejího života je třetí božská osoba Duch sv. O něm vypravuje Písmo sv.: *»Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země pak byla pustá a prázdná, tma byla nad hlubinou a Duch Boží vznášel se nad vodami«* (Gen. 1, 1—2.). Prázdná byla země, mrtvá, neměla ani květů, ani zvířat ani ptactva, byl to neuspořádaný chaos, do něhož Duch sv. vnesl život a pořádek. Tak to vypadá v lidské duši po těžkém hříchu, tak to vypadalo, když jsme s dědičným hříchem v duši uzřeli světlo světa. Ale Duch sv. ve svátosti křtu, ve svátosti pokání, kdykoliv vzbudíme dokonalou lítost, přichází a oživuje mrtvou naši duši a vlévá do ní nadpřirozený život.

Jak bychom mu za to měli býti vděčnými. Kolikráte již tohoto dobrodiní Ducha sv. stali jsme se účastnými! Jakou asi vděčností hořelo srdce Lazarovo k Spasiteli, který jej po čtyřech dnech z hrobu vyvolal k novému životu, s jakou vděčností děkovala mu chudá vdova naímská, které vrátil oporu stáří jejího, jediného syna, jak děkovali mu rodiče Jairovi, když jim vzkřísil mrtvou dcerušku! A kolikráte vzkřísil Duch sv. naši duši, kolikráte ze stínu smrti hříchu zavolal ji k novému životu v milosti posvěcující. Ó, buďme mu vděční!

Duch sv. je dárce m životní nadpřirozené mízy, která je v nás zdrojem nadpřirozeného života — milosti posvěcující, on je původcem našeho po-

svěcení čili ospravedlnění, on je i dárce božské síly, milosti pomáhající. Duch sv. je dárce všeho, čeho milostí posvěcující se nám dostává: synovství dítek Božích, přátelství Božího, účasti na Boží přirozenosti, podílu v dědictví nebeském. Krásně píše sv. Pavel: *»Vy uvěřivše, byli jste poznamenaní zaslíbeným Duchem svatým, který jest závdavkem našeho dědictví, na vykoupení vlastnictví ku slávě velebnosti jeho«* (Efes. 1, 13.). Smysl těchto slov jest: Jako veřejné listiny se pečeti na důkaz pravosti a hodnověrnosti, tak i křesťané, jako list Kristův, napsaný v srdci jejich, jsou zpečetěni Duchem sv. a dary jeho, aby se na nich ukázalo ovoce vykoupění Kristova.*)

S milostí posvěcující vлил Duch sv. na křtu sv. do duše naší i tři božské ctnosti: víru, naději a lásku. O nich budeme rozjímati později. Dnes pozornost svou obraťme k darům, které se zovou zvláště »dary Ducha sv.«

V knize proroka Isaiáše se praví o budoucím Vykupiteli: *»A spočine na něm Duch Hospodinův; Duch moudrosti a rozumu, Duch rady a síly, Duch umění a pobožnosti a naplní jej Duch bázně Hospodinovy«* (Is. 11, 2, 3.). Zde jsou vypočteny milosti, které nazýváme »dary Ducha sv.«

Dar moudrosti je prvním. Sám Pán Ježíš slibuje apoštolům Ducha sv. pravil o něm: *»Když*

*) Dr. Jos. Pospíšil: Katolická věrouka II díl, str. 183.

pak přijde ten Duch pravdy, naučí vás všeliké pravdě . . . » (Jan 16, 12.). Božský Spasitel měl jistě na mysli pravdu Boží, zjevené pravdy víry, moudrost nadpřirozenou, kterou člověk poznává věci potřebné ku spasení. Za ni především máme prosit, ji nám dá Duch sv.

Duch sv., dárce moudrosti, osvíti i náš rozum, který je prostředkem k získání pravé moudrosti. *Dar rozumu* naučí nás poznávati tajemství víry, kterým věříme, a vnikati do nich. Duch sv. osvítil rozum sv. apoštolů a hle, mnohé dříve nejasné věci, kterým, jak se sami přiznávají, nerozuměli, nyní jasně chápali. Obdivujeme se hloubce jejich myšlenek, jasnosti jejich důvodů a výkladů, odkud to vše oni, většinou prostí, nevzdělaní rybáři měli? Od Ducha sv., který je naučil mluvit tak, že se jim vladaři a učenci divili. Byla to moudrost božská, kterou hlásali, byly to dary Ducha sv., které je k hlásání uschopnily.

Třetí dar Ducha sv. je *dar rady*. Kolikráte v životě platí, že dobrá rada je víc než zlato. Pochybnosti o duchovním životě náležejí k největším zkouškám, kterým Bůh podrobuje rozum člověka. Jako tíživé mlhy leží na duši. V mlze se těžko kráčí kupředu. A přece nesmíme stát, ale pokračovati ve ctnosti. Prosme o dar rady. Duch sv. poradí, jasné světlo jeho daru rozptýlí těžké mlhy pochybnosti a i v našem životě nastane zase jasný den. Daru Ducha sv. je zvláště třeba před volbou stavu. Povolání je dobrým

prostředkem dojítí spasení, ale minouti se povoláním může někdy znamenat zkaziti si nejen život časný, ale ztratiti i věčný. Proto před volbou jeho prostě rodičové i děti vroucně Ducha sv. o dar rady.

Velmi potřebným křesťanu je i *dar síly*. Víme kolikráte, co bychom měli činiti, ale nedostává se nám mravní síly, abychom dobré, které jsme poznali, uznali a vykonati si předsevzali, také vykonali. Nebo začneme, ale často po prvním nezdaru ochabujeme a přestáváme. A přece dle slov apoštolových trpělivostí spasíme duše své. Kdo vytrvá, spasen bude. Kdo dá nám ubohým síly, ne-li Nejsilnější — Duch sv. On pomůže milostí pomáhající, on dá naší vůli potřebnou sílu, aby dobré skutky konati začala, je konala i dokonala. Pouhá znalost článků víry, pouhé náboženské vědění nás nespasí. Je potřebí také věděti, co máme konati a čeho se varovati. Největším uměním však je správně žiti. Za tento *dar umění* musíme též prositi Ducha sv.

A ještě dvou darů Ducha sv. je potřebí křesťanu, který chce dospěti k svému pravému cíli — věčné blaženosti: *daru pobožnosti a bázně Boží*. Bázeň Boží je dvojí, otrocká a synovská. Protože milostí Boží povýšení jsme byli ze stavu služebníků Božích do stavu dítek Božích, máme se Boha báti ne tak ze strachu před věčným nebo časným trestem, jako spíše z úcty k jeho ve-

lebnosti a z lásky k jeho dobrotě varovati se všeho, čím bychom Boha urazili.

Plodem pak života křesťanského, vedeného s pomocí Ducha sv. a jeho darů jsou dle sv. apoštola Pavla: *»lásky, radost, pokoj, (trpělivost), přívětivost, dobrotivost, shovívavost, (tichost), důvěra, mírnost, zdržlivost, (čistota)«* (Gal. 5, 22.).

Rozjímali jsme již, minule, že Duch sv. přebývá v duši, která má milost posvěcující, že činí si z nás chrámy svoje. Dnes uvažovali jsme o vzácných jeho darech, z nichž sv. apoštol vyzdvihuje zvláště lásku, když praví: *»Láska Boží vy-lita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého, kterýž nám byl dán«* (Řím. 5, 5.). Prosíme často o dary Ducha sv., nejvíce však prosme o lásku, lásku k Bohu, lásku k Duchu sv. a lásku ke své vlastní ubohé duši, aby poznala, kdo se jí dává darem. Sv. Augustin praví: *»Tak se dává jako dar Boží, že i sebe dává jako Bůh... Milost je dar Boží, ale největší dar je sám sv. Duch, a proto zove se milost.«* Prosme vroucně, aby i na nás splnila se slova Kristova: *»Ducha pravdy svět nemůže přijati, nebo nevidí ho, aniž ho zná: ale vy jej poznáte, neboť u vás zůstane, a ve vás bude«* (Jan 14, 17.).

X.

V duši obdařené milostí posvěcující přebývá celá Nejsvětější Trojice.

Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.

Jan, 14, 23.

Rozjímalí jsme, že v duši obdařené milostí Boží přebývá třetí Božská Osoba — Duch sv. Ze slov Božského Spasitele při poslední večeři však plyne, že přebývá v ní celá Nejsvětější Trojice. Slibujeť Kristus Pán tomu, kdo příkázání jeho zachovává, jinými slovy, kdo je bez těžkého hříchu: *»Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a příbytek u něho učiníme«* (Jan 14, 23.). Miláček Páně, který nám tato slova zaznamenal, píše v prvním svém listě podobně: *»Milujeme-li se vespolek, Bůh v nás zůstává a láska k němu v nás je dokonalá. Z toho poznáváme, že v něm zůstáváme a on v nás, že nám dal Ducha svého«* (I. Jan 4, 12, 13.).

Všechny tři Božské Osoby jsou nerozlučně spolu spojeny. Duch sv. je s Otcem a Synem jeden Bůh. Proto, kde přebývá Duch sv., nutně přebývá i Bůh Otec a Bůh Syn; bydlí proto i tyto dvě Božské Osoby v duši, která je příbytkem, chrámem Ducha sv. Nosíme Boha Trojjediného

ve svém srdci. Apoštol národů sv. Pavel praví: *»Jeden Bůh a Otec všech, kterýž jest nade všechno a skrze všechno a ve všech nás!«*

Tuto přítomnost Boží v duši spravedlivého člověka třeba odlišovati od všudypřítomnosti Boží, neboť jinak by toto bydlení Boží nebylo předností spravedlivých. Také od účinků nadpřirozených, které Bůh v duši vyvolává. Je to osobní přítomnost, účinky působí Bůh i v duši člověka hříšného milostí pomáhající. Přítomnost Boží v duši spravedlivého je tajemstvím Boží lásky. Podobá se patření na Boha v nebi. Můžeme tajemství toto jen naznačiti, hloubky a výše jeho zde na světě nikdy nevystihneme.

Duše čistá je svatostánkem, v němž uhostí se Nejsvětější Trojice a to nejen na hodinu, na krátký čas, nýbrž stále, dokud duše sama nevďěkem ji nevypudí.

Co jest proti této cti, kterou Bůh prokazuje člověku, všechna lidská čest a sláva, po které se lidé pachtí a která jako tráva polní dnes jest a zítra na oheň uvržena bývá. Před několika lety zemřel francouzský básník *Anatole France*. Svět jej zahrnoval slávou, ale přinášela mu štěstí? Jeho přítel Brousson referuje o posledních jeho slovech: *»Kdybys mohl čísti v mém srdci, zhrozil by ses. Není v celém širém světě tak bídneho tvora, jako jsem já. Považují mne za šťastného muže. Nebyl jsem však ve svém životě nikdy*

šťastným, ani jednu hodinu!« Není to strašlivé? Anatole France svými nevěreckými spisy zničil v mnohé duši život víry a milosti Boží, z mnohé duše vypudil Boha a sám nebyl šťastným. Kdo by si nevzpomněl, dr. v Kr., na slova sv. Augustina: »Nepokojné je srdce naše, dokud nespočine v Tobě, o Bože!« Jen Bůh dovede plně upokojit srdce lidské po štěstí toužící, když se v něm ubytuje a když mu jednou dá patřit na sebe.

Bůh přebývá v nás! jaká to vznešená a krásná pravda! Učenci Boží tak jí byli proniknuti, že se nerozmýšleli tvrditi: »Kdyby se možným stalo, co je nemožné, že by Bůh přestal býti přítomen v ostatních tvorech, zůstal by přece v duších, které jsou v milosti posvěcující.«

O kéž bychom poznali, co všechno znamená býti v milosti posvěcující, kéž bychom si vážili zvláštní přítomnosti Boží v nás. Pak bychom nebyli pyšní na to, co jsme sami ze sebe a co můžeme sami ze sebe (jen hřích!), ale vážili si toho, co z nás a v nás učinil Bůh. Vždyť naše duše milostí Boží posvěcená stala se chrámem Ducha sv., rájem Stvořitele, svatostánkem Nejvyšší Trojice, zlatou archou úmluvy Nového Zákona, oltářem a trůnem Nebeského Krále, příbytkem živého Boha. Chápete již, proč jedna duše lidská má větší cenu *než celý svět*? Krása její převyšuje veškeru krásu světa, poněvadž v ní sídlí Krása a Dobro nejvyšší, nejvyšš svatý a nejvyšš dobrotivý Bůh.

K nejdojemnějším příběhům ze života Krista Pána patří jeho pláč nad nešťastným městem Jerusalémem: Na neděli, kterou my zoveme květnou, ve slavném průvodu, uprostřed jása-jícího lidu, který jej vítá jako svého krále, ubírá se Božský Spasitel, sedě na oslátku, do hlavního města židovského. Na svahu hory Olivetské se zastavil. Nádherný pohled na město tonoucí v paprscích zapadajícího slunce se jim otevřel. Božský Spasitel však vidí zároveň před sebou jiný obraz — obraz zkázy tohoto pyšného města, které pohrdlo svým Spasitelem a na velký pátek ukřižuje svého Boha. A spatřiv město, zaplakal nad ním řka: *»Kdybys bylo poznalo i ty, a to (alespoň) v tento den tvůj, co jest tobě ku po-koji — ale nyní jest to skryto před očima tvý-ma...«* (Luk. 19, 42.). Jerusalém — toť věrný obraz duše lidské, která pohrdá Bohem, který v ní chce mítí svůj příbytek, která vyhání Toho, který o sobě řekl: *»Rozkoš má jest býti se syny lidskými,«* která zabíjí smrtelným hříchem, zno-va křižuje svého Spasitele... Svatý Jan Křtitel Maria Vianney pravil jednou ve svém cvičení o hříchu: *»Veškero neštěstí odtud pochodí, že se vážně nepřemýšlí. Kdybychom řekli těm, kteří v neděli pracují, kdybychom řekli mladé nějaké osobě, která po dvě, tři hodiny tančila (pozn. moje: hříšné, neslušné tance, nebo i slušné, ale s hříšným úmyslem), kdybychom řekli člověku, jenž jde opilý z hostince: Zdali pak víte, co jste*

nyní udělali? Ach, vy jste pána našeho ukřižovali! — tu by se zajisté zhrozili a právě tím dokázali, jak jsou bezmyšlenkovití. Ach, milé děti, jen nenáležejme k takovým lidem bezmyšlenkovitým! Jak zřídka bychom činili zlé, kdybychom hodně vážně přemýšleli, co činíme!» (A. Monnin: Duch ctih. Jana Kř. M. Vianneye. Obč. tiskárna v Brně, 1905, str. 84.). Nevypuzujme Boha ze srdcí svých tak lehkovážně těžkým hříchem. Vážme si nade vše přítomnosti Boží v nás. Kéž o nás nikdy neplatí ona hrozná slova ze začátku evangelia sv. Jana: *»Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali«* (1, 11.). Jaký nevděk, jaká urážka všemohoucího, nejvyššího svatého Boha! Bude nám ještě divným, že Bůh trestá věčným zavržením ty, kteří jej zavrhlí na světě, kteří jej pošlapali a vypudili ze svých duší...? Ó, nečiňme už těžkých hříchů, aby snad o nás neplatila slova, která řekl Pán Ježíš fariseům: *»Budete mne hledati a nenaleznete, a kde jsem já, (tam) vy nemůžete přijíti«* (Jan 7, 34.) a jindy jim opět pravil: *»Já jdu, a budete mne hledati a ve svém hříchu zemřete. Kam já jdu, vy nemůžete přijíti... Vy jste zdola, já shora jsem. Vy jste z tohoto světa, já nejsem z tohoto světa. Proto jsem vám řekl, že zemřete ve svých hříších«* (Jan 8, 21, 23.). Pán Ježíš tu varuje před smýšlením pozemským, převráceným, které člověka svádí k tomu, by nedbal o věci nebeské, o nadpřirozený život duše, o přebývání Boha ve

svém srdci, ale aby co nejvíce užíval světa, všech i nedovolených jeho rozkoší. Člověk takový — a kolik je takových lidí i křesťanů — kteří za chvílku pomíjející rozkoše, za bídný mamon, za úsměv mocných tohoto světa denně vyhánějí Boha ze svých srdcí, kteří zavírají zatvrzele srdce svá milostí Boží... Jak často plní se na nich slova B. S. a oni umírají náhle, nepřipravení, v hříších svých. Nezahrávejme si s Bohem, svým Věčným Soudcem!

Ale, jak praví apoštol: *»Oslavujte (a noste) Boha v těle svém!«* A je-li Bůh v nás, koho a čeho bychom se báli? Žádné utrpení, žádné pronásledování, ba ani smrt nejsou s to, aby nás připravili o Boha, který bydlí v naší duši. Není krásnějšího přání, než které Církev sv. denně několikrát volá ke svým dětem od oltáře: *»Pán s vámi!«* Je-li Bůh s námi, koho bychom se strachovali. *»I když mi projíti jest údolím stínu smrti,«* praví žalmista Páně, *»nebojím se zlého. Neboť, Ty, jsi se mnou«* (Ž. 22, 4.). Ano, bude-li Hospodin s námi, zvítězíme nad tělem, ďáblem i světem a Pán sám bude naší věčnou odplatou.

XI.

Mír Kristův a království Ježíše Krista v duši, která má milost posvěcující.

A pokoj Kristův, ke kterému také
jste byli povoláni, (abyste byli)
v jednom těle, vládne v srdcích
vašich, a buďte vděční.

Kolos. 3, 15.

Ať žije Ježíš Kristus — Král!« toť pozdrav novodobých mučedníků křesťanských v nešťastném Mexiku. »*Ježíš kraluje!*« tak mají nejen ústy, ale i srdcem a celým životem vyznávat nejen jednotliví katoličtí křesťané, ale i národové a celé lidstvo. Svatý Otec Pius XI. dne 11. prosince 1925 slavně ustanovil nový svátek »*Ježíše Krista — Krále*«, který má celému světu připomenouti skutečnost, že Ježíš Kristus jest králem celého světa, že jemu je podrobena veškeré stvoření i celá lidská společnost. V památném a překrásném okružním listě »*Quas primas*«, který 11. prosince 1925 Svatý Otec vydal, hned v úvodě mluví o tom, že poslední příčinou všeho zla a přemíra neštěstí, které potkaly lidstvo v posledních letech jest, »*že mnoho lidí vypudilo Ježíše Krista a Jeho svatý zákon ze svého soukromého života*«.*) Proto také není

*) Cituji zde i na jiných místech papežskou encykliku dle překladu Th. C. Fr. Pukla: *Ať žije král století!* Letovice 1927.

mezi národy míru a pokoje a není ho také v lidských srdcích.

Ježíš Kristus je králem lidského pokolení, ať toto uznává jeho vládu či se jí vzpírá. Ježíš Kristus je pánem všech věcí hmotných i duchovních, jeho zákony zavazují ve všech záležitostech, přece však království jeho je v první řadě duchovní a vztahuje se předně na věci duchovní. »Když židé a dokonce i apoštolové mylně se domnívali, že Mesiáš osvobodí národ a obnoví říši israelskou, tu Spasitel při nejedné příležitosti vystoupil proti této marné naději a odmítl ji. Když užaslé množství lidu chtělo ho učiniti králem, vyhnul se královskému jménu a královským poctám útekem a skrytostí. Před římským místodržitelem vyznává, že jeho království *není z tohoto světa*. Toto království Kristovo líčí se v evangeliích jako království, do něhož vstupují lidé po přípravě *pokáním*. Vstup pak sám se děje skrze víru a skrze křest, který třebas je také zevním obřadem, přece vyjadřuje tímto zevním smyslům přístupným způsobem zároveň *vnitřní obnovu a také ji v duši působí*« (Okružní list).

Tedy skrze milost posvěcující vládne v našich duších Ježíš Kristus, sám přebýváje v nás. Duše naše stává se palácem nebeského Krále! Jaké to vyznamenání pro nás, ubohé červíčky zemské. Vybízeli prorok Zachariáš Jerusálém k jásotu, protože do něho zavítá Vykupitel: »*Plesej veli-*

ce, dcero sionská, vesel se, dcero jerusalémská: aj, Král tvůj přijde tobě spravedlivý» (Zach. 9, 9.), čím více radovati se máme my, že v nás chce Král, kterého nebe a země pojmouti nemohou, bydleti a v nás a i skrze nás panovati. Denně voláme: *»Přijď království Tvé!«* Zdali pak jsme se zamyslili nad tím, že prosíme i za to, aby Kristus skrze víru, naději a lásku panoval v nás? Zdali také jsme božské jeho vládě ochotně podrobovali rozum svůj — uznávající jeho vládu, závaznost jeho přikázání — a vůli, plníce vůli jeho, jak ji plní andělé a svatí v nebi? Uvažme o ovoci království Kristova, jaké přináší jednotlivci i lidské společnosti, která uznává jeho vládu.

Kristus je *knížetem pokoje*. Pokoj a mír, bez nichž není pravého štěstí, jest hlavním požehnáním, plynoucím z vlády Kristovy. *»Knížetem pokoje«* nazván byl Pán Ježíš již ve Starém Zákoně od proroka. Svatý Pavel srovnává Pána Ježíše s králem Melchisedechem, pravě, že Pán Ježíš stal se veleknězem podle řádu Melchisedechova. Tento Melchisedech v překladě jména svého slove předem král spravedlnosti, potom však i král Salemu, to jest král pokoje. Pán Ježíš jest nejvyšším králem pokoje, neboť on, smířiv člověka s Bohem, odstranil překážku největší, která stojí v cestě pravému štěstí a pokoji v duši člověka, t. j. těžký hřích. Prorok Isaiáš výstižně ji vyřkl: *»Není pokoje bezbožným!«*

Kristus však přinesl pokoj, pravý vnitřní pokoj, jehož svět, t. j. ani moc, ani sláva, ani bohatství, ani jiné statky pozemské dáti nemohou: »*Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám, ne jako svět dává, já dávám vám*« (Jan 14, 27.).

Tento pokoj Kristův přeje sv. apoštol Korintským: »*Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista*« (I. Kor. 1, 3.) a Filippským: »*Pokoj boží, který převyšuje všechno pomýšlení, ochrání srdce vaše i myšlenky vaše v Kristu Ježíši*« (4, 7.). Proto je také vybízel: »*Radujte se v Pánu, opět pravím, radujte se!*« (Filipp. 4, 4.). Náboženství křesťanské není náboženstvím smutku a zoufalství, nýbrž náboženstvím čisté duchovní radosti, která získána sebe-přemáháním a odřeknutím se hříšných radostí, je tím cennější a trvanlivější. Radost tato duchovní vychází z čistého svědomí, z láskyplného spojení s Kristem a z naděje v život věčný. Koloským píše sv. Pavel, napomenuv je k vzájemné lásce, která je svazkem dokonalosti: »*A pokoj Kristův, ke kterému také jste povoláni, (abyste byli) v jednom těle, vládní v srdcích vašich, a buďte vděční*« (3, 15.). Má-li člověk v duši Ježíše Krista, má v ní i mír a pokoj a pravé štěstí. Budou na něj sice dále dorážeti pochybnosti, ale Kristus je v něm a utiší bouři a nastane utišení veliké. Dokud jeho se nespustí, dokud Ježíše Krista těžkým hříchem ze srdce nevypudí, v bouři pokušení neztroskotá, v moři

utrpení neutone, ale lodičku svou, v níž odpočívá Pán, řídí směrem pravým k věčnému přístavu nepomíjejícího štěstí.

Bez Krista . . . Jaký smutný obraz duše, z níž odešel. Vášně a náruživosti jí zmítají a nikdy nemajíce dosti, honí za hříchem. Což divu, že nitro rozervané i kolem sebe šíří rozervanost: hřích a nevěru. A kdyby i na venek zakrývali lidé svůj vnitřní nepokoj, ovoce své nevěry a svých hříchů, nemají pokoje, jsou nešťastní. Čtete jen moderní básníky, jaký smutek vane z jejich básní. Slyšme na př. Vrchlického, jak mluví k měsíci, vyhaslé to hvězdě:

»Jsem rovněž mrtvý jako ty,
pln děsu, prázdna, teskmoty
a darmo srdce svého taj,
chci halit v symboly a báj;
cos jiného vždy cizí zrak
tam najde si — jsmeť oba vrak
a každý sám. —
Jak, měsíci, se tobě podobám.

Píseň poutníka LVII.

Zato J. V. Sládek zpívá o věřící matce své:

»Co moudrost lidská od počátku
i dnes, co hledá věda mdlá,
to's, matko, ty ve světa zmatku
svou prostou vírou nalezla.

Kam pochybovač nestih' v muce
nad úhor žití vypráhlý,
tam v modlitbách tvé spjaté ruce
v své důvěrnosti dosáhly.

Co taje žití tobě byly?
V mém srdci lásku, dobrotu,
zde všecko snést jsi našla síly,
a víc-li třeba k životu?

*Mír v duši, prachu žití čista,
když skončil den tvůj poslední,
ty's tichá šla, v své víře jista,
že z noci té se rozední.»*

A Zeyer vzdychá: »Jak bez Krista jsme bídní,
jak bez života, prázdní, beze síly . . .

Podrobit se k Bohu, jedinou je cestou k blahu.

Bůh bohat milostí. Ji dává nám a darů není
nad ni vzácnějších.»

Kristus Král je pramenem štěstí, míru a pokoje nejen pro jednotlivce, ale i pro veškeré lidstvo. *»Neboť jest pouze jediný pramen štěstí jak pro jednotlivce, tak i pro společnost: V Něm jest jediné spása, neboť »není jiného jména pod nebem, daného lidem, skrze které bychom měli býti spaseni«* (Skutky apošt. 4, 12.). Jest pouze jeden, z něhož pochází blaho a pravé štěstí jak pro jednotlivce, tak i pro stát. Štěstí státu neplyne ze žádného jiného pramene, nežli ze štěstí jednotlivého člověka, neboť stát není nic

•

jiného, nežli sjednocené množství jednotlivých lidí (Sv. Augustin k Macedomiovi, Kap. 3.)« praví Svatý Otec ve svém okružním listě o ustanovení svátku Krista Krále. Kdežto odpad od Krista přivodil rozvrat klidu a míru v duších jednotlivců, rozvrat v rodinách, obcích a státech, vlada Kristova v duších přivodí nezměrné požehnání: spravedlivou svobodu, kázeň a pořádek, svornost a pokoj. »Čím více se říše Kristova šíří mezi pokolením lidským, tím živěji si uvědomují lidé toto své společenství v Kristu, které je vzájemně spojuje. Vědomí tohoto společenství zamezí a zastaví mnoho sporů. Jistě pak zmírní a zmenší všechny tvrdosti. Věru, kdyby Kristova říše, jak v sobě *právně* všechny lidi zahrnuje, obsahovala všechny také jako *živé* členy, kterak bychom pak mohli zoufat nad oním mírem, který král pokoje přinesl na zemi; on, který přišel, aby všechno usmířil; který nepřišel, aby se mu sloužilo, nýbrž aby sám sloužil; který chtěl býti příkladem pokory, ačkoliv byl Pánem všech pánů; který učinil zákon pokory spolu se zákonem lásky základními zákony své říše. On, který pravil: »*Jho mé jest sladké a moje břímě jest lehké!*« Ó, jaké štěstí by zavládlo na zemi, kdyby všichni jednotliví lidé, všechny rodiny a všechny státy dali se vésti Kristem! »Potom konečně,« abychom užili slov, které pronesl náš předchůdce Lev XIII. před 25 roky ke všem biskupům, »bude moci býti vyhojeno tak mnoho

ran, potom nabude právo zase svojí autority, potom zazáří lesk pokoje, klesnou meče a zbraně vypadnou z rukou, jestliže všichni ochotně přijmou vládu Kristovu a budou jí radostně poslušni a vyzná-li každý jazyk, že Pán Ježíš Kristus jest ve slávě Otce«, (Enc. o ustanovení svátku Ježíše Krista Krále.).

V prefaci na svátek Krista Krále označuje se království Kristovo: *»královstvím pravdy a života, královstvím svatosti a milosti, královstvím spravedlnosti, lásky a míru.«*

Přičiňujme se, aby se šířila vláda Kristova v duších lidských, apoštolujme, ale především dbejme o to, abychom vždy duše své podrobovali sladkému jhu vlády Kristovy, by Kristus přebýval v nás a my v Něm. *»Jsouce tedy ospravedlněni z víry, máme pokoj s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož jsme obdrželi věrou i přístup k té milosti, ve které stojíme, a honosíme se nadějí ve slávu Boží«* (Řím. 5, 1, 2.).

XII.

**Milost Boží činí nás dědici království
nebeského.**

Jsme-li však dítkami, (tedy) i dědici, dědici Božími a spoludědici Kristovými, ačli spolu s ním trpíme, abychom s ním i oslavení byli.

Řím. 8, 17.

Smutným a trpkým bývá často život lidský na světě. Ne nadarmo zoveme jej poutí v slzavém údolí. Než nesmíme zapomínat, že jsme zde opravdu jen cizinci, hosty a poutníky, kteří lepší, pravé vlasti hledáme. Nesmíme ve víru starostí o naše tělesné potřeby, v honbě za pozemským štěstím, zapomínati, že k vyšším věcem jsme se narodili, že cíl našeho pozemského života je jiný, než užívati všech jeho radostí a při tom vyhýbat se všemu nepříjemnému, že je a má býti život náš *službou Bohu*, našemu svrchovanému Pánu a zároveň i dobrotivému, nás neskonale milujícímu Otci. A odměnou za to bude nám blaženost nebeská, ono *dědictví*, které jest nám připraveno od věků, kterého hodnými se stáváme ne tak svými zásluhami, jako velikou milostí Boží, získanou smrtí Pána našeho Ježíše Krista.

Krásně o tom mluví sv. Pavel v listě k Titovi (3, 4—7.) v části, která se čte o druhé mši sv. na Boží Hod vánoční: »*Nejmilejší*... (přečti si z Perikop!). Znovuzrozením z vody a Ducha sv.,

o němž mluvil Božský Spasitel Nikodémovi, stali jsme se dítkami Božími. Děti mají nárok na dědictví, které jim odkáží jejich rodiče. I my jsme získali nárok na dědictví, které nám připravil Otec náš nebeský ve svém nebeském království. Dosvědčuje nám to sám jednorozený Syn jeho, který pravil, že řekne při posledním soudu duším vyvolených: *»Pojďte požehnání Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa«* (Mat. 25, 34.). A sv. Pavel ze synovství Božího, do něhož nás Bůh milostí svou povyšuje, vyvozuje právo na toto království: *»Všichni ti, kteří se dávají vésti Duchem Božím, jsou synové Boží. Neboť nepřijali jste ducha služebnosti, abyste se strachovali, nýbrž přijali jste ducha synovství, ve kterém voláme: »Abba, Otče!« Ano i Duch vydává svědectví s duchem naším, že jsme dítkami Božími. Jsme-li však dítkami, (tedy) i dědici, dědici Božími a spoludědici Kristovými, ačli spolu s ním trpíme, abychom s ním i oslavení byli«* (Řím. 8, 14—17.).

O tomto dědictví praví též apoštol Páně, kterému Bůh dopřál nahlédnouti v jeho taje, že ani oko lidské nevidělo, ani ucho lidské neslyšelo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují. Co jsou proti nebi všechna bohatství tohoto světa. Jako sněh na jaře roztají a pomínou na konci světa, dědictví naše však bude trvati na věky. A kolika nebezpečím jsou vydána, ve strachu o ně žije

jejich majitel. A nepřinášejí vždy štěstí. V palácích boháčů skrývá se často více bolu než v chudé chatrči žebrákově, zvláště tehdy, bylo-li bohatství nashromážděno nespravedlivým způsobem. A vše budeme nuceni jednou opustit. Nezávidíme bližním statků pozemských. *»Klidný buď,«* praví žalmista Páně, *»bohatne-li člověk, roste-li sláva jeho domu. Nevezmeš nic sebou, když umře, nepůjde dolů s ním jeho sláva«* (Ž. 48, 17, 18.). A Božský Spasitel napomíná: *»Neskládejte sobě pokladů na zemi, kde rez a mol kazi, a kde zloději vykopávají a kradou; ale skládejte sobě poklady v nebi, kdež ani rez ani mol nekazi, a kde zloději nevykopávají aniž kradou. Neboť kde jest poklad tvůj, tam bude i srdce tvé!«* (Mat. 19—27.).

Naše srdce má býti zakotveno v Bohu, naše duše má se často povznášeti k nebi, myslet na dědictví, které je jí tam uchystáno. Milost posvěcující je listinou, která nám na ně dává právo. Řekněme, že bys jednoho dne dostal dopis, že ti strýček v Americe odkázal celé svoje jmění, které počítáno v našich penězích činilo by jeden milion korun. Jak bys pečlivě opatroval listinu, která ti dává právo ujmouti se tohoto dědictví. Zamkl bys ji a vícekrát za den chodil by ses na ni dívat a znovu a znovu bys pročítal její pro tebe tak potěšitelný obsah. A teď otázku: Ptáme se a díváme se také tak často do své duše, je-li v ní záruka věčného dědictví, které nade

vše převyšuje všechna bohatství tohoto světa. Jsme také tak o ni starostliví?

Máme-li v duši milost posvěcující, jsme bohatší než celý svět a s pohrdáním můžeme se dívat na všechnu jeho slávu, moc a bohatství. Pravý křesťan, praví spisovatel Wibbelt,*) je milionářem. Nesmírně drahocenná je pravda spasení a milost Boží, kterou nám přinesl Spasitel na krvavé, trnité a křížové cestě, a kdo získá tento poklad, jej pevně drží, má a správně osvojuje, je nesmírně bohat. Tu přeplývá srdce pokojem a radostí v Bohu, tu zjasňuje se život ve svatosti a triumfuje nad vším ubohým a nízkým, jež od přirozenosti lpí na našem člověčenství. Pravý křesťan nenáleží již k světu ve svém vnitřním životě, jeho žití je v nebi.

Což divu, že svatí myslíce na dědictví věčné pohrdli pozemskými statky a sloužili Bohu v chudobě, jako sv. František, sv. Alois, který svému bratru, když mu odstoupil všechna dědická práva, pravil s úsměvem: »Kdo myslíš, že z nás je bohatší? Jistě já!« a četní jiní. Což divu, že těšíce se na dědictví nebeské, zapomínali svatí mučedníci na muka a s plesáním šli smrti vstříc. Což divu, že v naději na věčnou odměnu života své zasvěcovali a zasvěcují statisíce jinochů a panen svaté službě Bohu a bližnímu.

Než království Boží násilí trpí a kdo chce jeho

*) Kniha o čtyřech pramenech, str. 145.

dědicem se státi, musí dle slov Páně zapřít sebe sám a vzítí kříž svůj a následovati Pána, který také utrpením vešel do slávy své. *»Dej mi synu, dcero, srdce své!«* volá k nám náš Spasitel a chce celé naše srdce, celý rozum a celou naši vůli. A my bychom rádi dělili své srdce mezi Boha a svět. Chceme si zajistiti místočko v nebi, ale chceme zatím života svého právě tak plně a nerušeně užívat, jako dítky tohoto světa. Chceme přijíti do nebe, ale chceme tam jíti procházkou po pohodlné, široké cestě — ale široká jest cesta, která vede k zahynutí. Do nebe vede cesta příkrá, neschůdná, cesta sebezpřemáhání a obětí. A těch obětí pro Krista, pro církve, pro vlastní duši se tak bojíme a lekáme. Ale bez nich to nepůjde. *»Kdo miluje otce neb matku více než mne, není mne hoden, a kdo miluje syna neb dceru více než mne, není mne hoden. A kdo nebéře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden. A kdo nalezne život svůj, ztratí jej, a kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej!«* (Mat. 10, 37—39.), toť jsou jasná slova Syna Božího, Soudce věčného.

Jak málo jsme dosud dbali o záruku dědictví věčného, o život v milosti posvěcující. Ode dneška budiž jinak. Nechceme-li býti vyloučeni z dědictví věčného, smířme se s Bohem; dobrou sv. zpověď obnovme v sobě stav synovství Božího. A pak neprodávejme jako Esau za mísu čočky, za bídné pozemské statky věčné statky. A při-

jdou-li doby, že Bůh nás utrpením navštíví, vzpo-
meňme na slova apoštolova: *»Myslím totiž, že
utrpení nynějšího času nejsou ničím proti bu-
doucí slávě, která se zjeví na nás . . . Je-li Bůh
pro nás, kdo proti nám. Ten, jenž ani vlastního
Syna neušetřil, nýbrž za nás všechny jej vydal
— kterak i s ním nedá nám všeho? Kdo bude
žalovati na vyvolence Boží? Bůh jest to, jenž
ospravedlňuje. Kdo jest, jenž by je odsoudil?
Kristus Ježíš to jest, jenž za nás umřel, ano
i z mrtvých vstal, jenž jest na pravici Boží, jenž
se též přimlouvá za nás. Kdo (tedy) nás od-
loučí od lásky Kristovy? Soužení-li aneb úzkost
neb hlad neb nahota neb nebezpečnství neb
pronásledování neb meč? (jakož jest psáno:
»Neboť pro tebe jsme na smrt vydáváni po celý
den; pokládáni jsme za ovce na zabití«.) Ale
v tom všem vítězíme úplně skrze toho, jenž si
nás zamiloval« (Řím. 8, 18, 31—36.).*

XIII.

**Milosti Boží je k spasení nevyhnutelně
potřebí.**

Po poslední večeři ubíral se Božský náš Spa-
sitel se svými apoštoly do zahrady Getsemanské,
která byla na úpatí hory Olivetské. Spasitel byl
smuten, myslil na zradu Jidášovu, na utrpení,
které mu nastává, na svoje apoštoly, kteří jej
opustí a na veškeré lidstvo, za něž umře na hoře

Kalvarii. Na cestě smrtelné úzkosti se zastavil u vinic, s nimiž rád srovnával svoje království. Na zemi ležely uřezané ratolesti, suché i usychající. Božský Spasitel promluvil k apoštolům jedno z nejkrásnějších podobenství o milosti posvěcující.

»*Já jsem vinný kmen pravý . . .* (Přečti si Jan 15, 1—11.). Zahradníci nás poučují, že mají stromy a keře dvojí mízu, jedna, která v nich zůstává a je živými udržuje po celý rok, t. zv. míza spodní, a druhá, která na jaře z kořenů kmenem do větví proudí, je omlazuje a jim dodává síly, potřebné k tomu, by se rozzelenaly, vypučely listy, rozkvetly a přinesly ovoce. Pán Ježíš se přirovnal k vinnému kmeni, apoštolové a křesťany vůbec k ratolestem. Jako ratolesti od kmene dostávají veškeru šfávu a sílu, aby rostly a kvetly, tak i apoštolové a všichni věřící od Krista Pána dvojí běrou sílu: *milost posvěcující a milost pomáhající*. Obě můžeme přirovnati k míze z kmene do větví vycházející, milost posvěcující k míze spodní, milost pomáhající k svrchní, jen občas přicházející, potřebné k vykonání dobrých skutků, které sám Pán Ježíš přirovnal k ovoci.

Duše v milosti posvěcující spojena jest s Kristem Pánem jako živá ratolest s kmenem. Od Krista Pána přijímá stále život, od něho bere i sílu, by se živou udržela a záslužnými skutky získávala nebe. Však běda, přerušila-li těžkým

hříchem toto spojení s Bohem. Nadpřirozený život z ní vymizel, duše je mrtva, je suchou ratolestí, která nepřináší žádného ovoce.

Proto se nazývá těžký hřích smrtelným, že jsa největším neštěstím člověka, ničí v duši jeho život nadpřirozený. Duši zůstává pak jen život čistě přirozený. Duše vyplňuje a oživuje tělo, může přemýšlet, má svobodnou vůli, je přirozeným obrazem Božím, ale podobá se přece jen tělu Adamovu, dokud do něho Bůh nevdechl život; nemůže se sama povznést nad stvořené, sama přijmouti světlo nebeského slunce a požívatí ho. Jako voda je mrtva vzhledem k rostlině, jako červ plazí se po zemi a nemůže orlím vzletem k obloze, tak jest naše duše mrtva pro Boha a pro nebe. Vyšší, nadpřirozený život může jí dáti jen Bůh. Dokud trvá v těžkém hříchu, dokud nespojí se s Bohem, nepřechází síla Boží a světlo Boží milosti do duše a ona žije jen životem přirozeným, bydlí ve stínu smrti, která — umře-li člověk náhle bez obnovení nadpřirozeného života v sobě — promění se jí ve smrt věčnou, z níž není vysvobození.

Zůstaňme u tohoto pravdivého podobenství. Ve světě přirozeném je nemožno, aby člověk přirozenými silami obnovil vyprchalý život ať již v uschlé ratolesti či v mrtvém těle. Co však je nemožné u lidí, je možné u Boha v řádu nadpřirozeném. Božský zahradník může znovu oživit uschlou ratolest — lidskou duši a tuto svojí mi-

lostí zušlechtit, takže přináší ovoce dobrých skutků, které mají i cenu pro nebe.

»*Beze mne ničeho nemůžete učiniti!*« pravil Božský Spasitel. Jsou lidé, kteří se domnívají, že bez Boží síly uchovají se mravnými a hodnými. Uřízněte ratolest od kmene. Dáte-li ji do tepla a do vody, snad se udrží nějaký čas zelenou, někdy i rozkvetne, ale ovoce se na ní nedočkáte. V dobrém prostředí, kde vzdálena jsou mnohá nebezpečí, udrží se člověk, kterému se v mládí dostalo dobré náboženské výchovy, na oko *hodným*, t. j. lidsky mluveno *hodným*. Lidé jmenují *hodným* obyčejně toho, kdo ctí rodiče, neubližuje nikomu, nekrade, nelže, žije střídmě, je laskavý k lidem. Bůh však má jiné měřítko. Je jím desatero přikázání. Kdo chce *u Boha* platit za *hodného* a jen ten je ve skutečnosti *hodným*, nesmí vynechávat prvé tři a pět, které ustanovila Církev Boží. Nemožno zváti *spravedlivým* a *hodným* toho, kdo plní sice své povinnosti k *lidem*, ale neplní je *vůči Bohu*, jemuž děkuje za život svůj, za nesmrtelnou duši svou a nesčetné milosti a dary, jimiž jej Bůh ve své lásce zahrnuje. Kdo v Boha nevěří, kdo Boha zapírá, kdo se Bohu rouhá, kdo hříšně přísahá, kdo v neděli a v zasvěcený svátek dobrovolně bez důležité příčiny zanedbává mši sv., kdo nedělí a svátky znesvěcuje těžkou prací, kdo v pátek a jiné postní dny postu nezachovává, kdo ani jednou do roka se nezpovídá a Tělo Páně

nepřijímá, *kdo vše to koná zcela vědomě a dobrovolně*, ten může u všech lidí na světě platit za hodného, v očích Božích je vrahem své duše, je nešlechtníkem, nevděčníkem, který pošlapal a zničil v sobě obraz Boží, je otrokem ďáblovým a nepolepší-li se, neobráť-li se, jako suchá ratolest uvržen bude na oheň věčný. I kdyby konal z pohnutek přirozených hrdinné skutky lásky k bližnímu, pro nebe za nic mu nejsou počítány, neboť jako mrtvý člověk nemůže rozmnožit svůj majetek pozemský, tak i mrtvá duše není schopna rozmnožit svoje zásluhy pro nebe. Které měla, totiž ty, které jsouc ve stavu milosti Boží získala, těžkým hříchem *ztratila*. Kdyby někdo na př. sto let věrně sloužil Bohu a ve stém roku po tak záslužném životě, v němž si nashromáždil velký poklad dobrých skutků, hodných věčné odměny, jednoho se dopustil těžkého hříchu a v tomto nešťastném stavu skončil, vše je ztraceno, bez milosti Boží spasení nedojde, duše mrtvá do života věčného nevejde. Ve stavu těžkého hříchu není duše schopna rozmnožovati svoje zásluhy pro nebe. Sv. Pavel píše o nadpřirozené lásce k Bohu, kterou člověk právě s milostí Boží dostává: *»Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a zvonec znějící. A kdybych měl proroctví a znal všechna tajemství a veškerou vědu, a kdybych měl všechnu vědu, takže bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl,*

ničím bych nebyl. A kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo» (I. Kor. 13, 1—3.). Láska k Bohu však je jen tam, kde je milost posvěcující a naopak.

O lásce nadpřirozené krásně praví Miláček Páně: *»My víme, že jsme přešli ze smrti do života, neboť milujeme bratry; kdo nemiluje, zůstává ve smrti... Miláčkové, milujme se vespolek, neboť láska jest z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se zrodil a zná Boha. Kdo nemiluje, nepoznal Boha, neboť Bůh jest láska. V tom se ukázala na nás láska Boží, že Bůh poslal Syna svého jednorozeného na svět, abychom byli živi skrze něho« (I. Jan 4, 7—9.).*

Láska Boží nás stvořila, láska Boží nás vykoupila, láska Boží nás posvěcuje. A láska k Bohu z ustanovení Božího je, abych tak řekl, zázračným poutem, které nás spojuje s kmenem — Ježíšem Kristem, je klíčem, který otevírá duši životodárnému světlu milosti Ducha sv. Chápete již, proč poroučel Bůh již ve St. Z.: *»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své a ze vši síly své!«* Proč Pán Ježíš při poslední večeři tomu, kdo ho miluje, slíbil, že Otec nebeský jej bude milovati a že si Nejsv. Trojice u něho příbytek učiní. Láska k Bohu nutně plodí i pravou lásku k bližnímu. O té praví sv. Jan: *»Milujeme-li se vespolek,*

Bůh v nás zůstává a láska k němu jest dokonalá . . . Bůh jest láska a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh v něm» (I. Jan 12, 16.).

Život je právem zván největším pokladem člověka. Platí-li to o často trpkém životě pozemském, tím více to platí o životě věčném, v němž Bůh setře slzu s očí, v němž nebude lkání, loučení, bolesti a smrti, ale radost věčná, nezkalená, které nikdo neodejme od blažených. Staráme-li se o život pomíjející, nezapomínejme pečovatí o život věčný. Dosáhneme ho jen spojení milostí s Kristem. Zůstávejme v lásce Boží pamětlivi slov apoštola národů: *»Nemilujte (toho) světa ani těch věcí, které jsou ve světě. Miluje-li kdo svět, není v něm lásky Otcovy, neboť všecko, co jest ve světě, žádost těla a žádost očí a pýcha života, není z Otce, nýbrž jest to ze světa. A svět pomíjí i žádost jeho; kdo však činí vůli Boží, zůstává na věky . . . A toto je svědectví: že Bůh nám dal život věčný, a tento život jest v Synu jeho. Kdo má Syna, má život; kdo nemá Syna (Božího), nemá života« (I. Jan 2, 15—17, 5, 11, 12.).*

XIV.

Co jest milost posvěcující a nesmírná její cena.

Nikoli porušitelnými věcmi, zlatem neb stříbrem jste byli vykoupeni ze svého nicotného života, nýbrž drahou krví Krista jakožto Beránka neúhonného a neposkvrněného.

I. Petr, 14—18.

Rozjímali jsme o účincích milosti posvěcující v duši lidské. Snad mnohému z vás napadla i otázka: *Co jest milost posvěcující?* Odpověď na ni slyšeli jste vlastně již na začátku našich úvah — podstata milosti posvěcující je tajemstvím zahalena rozumu lidskému. Poznáváme její účinky, ale poznati plně, v čem záleží, je nám nemožno na tomto světě, kde, jak praví sv. Pavel, vidíme jen v hádankách a jakoby v zrcadle. Přece však z účinků aspoň přibližně v podobenstvích a přirovnáních můžeme si odpověděti na otázku: *Co jest milost posvěcující?*

Předně, co rozumíme slovem »*milost*«? V češtině znamená *přízeň* (»býti v milosti«), *lásku*, v latině znamená *přízeň, dar z přízně daný a dík za přízeň a dar*, konečně i *libeznost*. V katechismu nazývá se milost *nadpřirozeným darem*, který nám Bůh dává pro zásluhy Ježíše Krista, abychom mohli dojítí spasení. »*Milost je darovaná*«, dí sv. Augustin, »*a proto se tak jmenuje.*«

Dar je nezasloužený, neboť jinak jsme-li někomu něčím povinni a dáváme-li mu, co mu náleží, nedáváme mu dar, nýbrž mzdu, odměnu, splácíme dluh a pod. Na povinnou mzdu a odměnu má člověk právo, na milost však nikoliv. Milost Boží je dar se strany Boží úplně dobrovolný, kterého jsme si ničím nemohli zasloužit, který dostáváme jen z lásky Boží pro smrt a zásluhy Kristovy, který nám veškeru milost zasloužil. Sv. Pavel dí: *»Jestliže z milosti, (tedy) již ne ze skutků, sic jinak milost nebyla by již milostí«* (Řím. 11, 6.).

Tentýž apoštol nazývá milost *»tajemstvím o Kristu, které za jiných věků nebylo oznámeno synům lidským tak, jako nyní v Duchu bylo zjeveno svatým apoštolům jeho a prorokům, (totiž) že pohané jsou v Kristu Ježiši spoludědici i spoluvtělenci a spoluúčastníky zaslíbení skrze evangelium«* (Efess. 3, 4—6.).

V čem záleží *milost posvěcující*? Všeobecně řečeno je *trvalý zdroj nadpřirozeného života v nás*, je trvalou jakostí duše, která nás nad naši vlastní přirozenost povznáší a činí ji účastnou přirozenosti božské a jí podobnou. Božský Spasitel ji zve *novým zrozením*. Znovuzrozením z vody a Ducha Svatého stali jsme se účastní Božské přirozenosti. Jsme tedy dle slov apoštolových *nová stvoření v Kristu Ježiši, dítkami Božími*. Milost zve se v Písmě sv. též *simě božství, světlo, život*. Vše to ukazuje, že milost

je nadpřirozeným darem, který zůstává v duši trvale, dokud jej sami nevypudíme.

Milost posvěcující *není totožná s láskou k Bohu*. Při ospravedlnění člověka vlévá Bůh do duše zároveň tři Božské ctnosti: víru, naději a lásku. Hříšník ztrácí, těžce zhřešiv, nejen posvěcující milost, ale i Božskou ctnost lásky, takže mu zůstává jen víra a naděje, nehřeší-li proti těmto nevěrou a zoufalstvím. Milost a láska jdou ruku v ruce, ale nesmíme je zaměňovati. Písmo sv. mluví o nich jako o dvou rozdílných věcech. Sv. Pavel píše: »*Milost Pána našeho Ježíše Krista a láska Boží ... budiž se všemi vámi*« (2. Kor. 13, 13.).

Milost posvěcující je vzácným darem Božím. Její cenu aspoň poněkud pochopíme, uvážíme-li, jak ji cení sám všemohoucí Bůh. A Stvořitel všech věcí viditelných i neviditelných si cení milost tak, že vlastního jednorozeného Syna svého obětoval, aby nám ji, když nám lstí ďáblou, který svedl Adama ke hříchu prvotnímu, byla uloupena, za cenu vlastního života nazpět dobyl. Více nám nemohl Bůh dáti, se vši svou moudrostí, všemohoucností a dobrotou více nemohl pro nás učiniti. Co z toho plyne? Nikdo neplatí za věc nízké hodnoty cenu nepřiměřeně vysokou, nechce-li býti zván rozhazovačem nebo nerozumným. Dal-li však Bůh svého vlastního Syna, obětoval-li za nás Pán Ježíš svůj život, chtěl nám tím také ukázati, jakou cenu má v

očíh Božích život v synovství dítek Božích, jinými slovy, že milost má právě tak nekonečnou cenu jako Božská krev jeho svatého Těla. Neboť měl-li tělesný život Kristův nekonečnou důstojnost, protože náležel druhé Božské Osobě, má život milosti rovněž nekonečnou cenu, poněvadž nás činí účastnými Božské přirozenosti.

Celé nebe v úžas uvedla oběť Syna Božího, oběť vlastního života, kterou přinesl od chaty Nazaretské, od Betléma až na Kalvarii byl celický život jeho obětí — aby nám získal milost ztracenou. Jedinká kapka jeho svaté krve byla by nám získala odpuštění hříchu, jediný čin lásky vůči nebeskému Otci byl by nám opět zasloužil milost. Ale Syn Boží, chtěje nám ukázati pravou cenu milosti posvěcující, ukazoval nám, že sám Syn Boží nemůže pro ni dosti činiti a trpěti. Trpěl proto vše, co člověk může trpěti, takže nejen nekonečnou hodnotou, ale i mírou převýšil všechno lidské utrpení. Proto se čtyřicet dní postil, aby nás mohl sytit chlebem své milosti; proto si dal rozsekati tělo důtkami, aby nás mohl přikryti rouchem milosti; proto dal se korunovati trním, aby nás ozdobil korunou své milosti; proto nechal si hřeby probodnouti ruce a nohy a prolil veškeru svou svatou krev, aby mohl nebeskou vodu milosti vlíti do naší duše; proto dal na potupném dřevu kříže svůj Božský život, aby nás pozvedl na trůn milosti a naplnil božským životem.

Uvažujme o tom, jak se chováme k milosti posvěcující my. Jak často věří lidé těm, kteří jim krásnými frázemi slibují štěstí a svobodu, když však mají tito obšťastňovatelé světa sami přinést nějakou oběť k uskutečnění svých ideálů, tu nejsou k tomu ani trochu ochotni. Po tom poznáte, jak to s vámi dobře míní, jak vás mají rádi a jak sami si váží těch darů, které vám slibovali. Proč však nevěříte Božskému Spasiteli, který takové oběti přinesl a skutkem dosvědčil, jakou nesmírnou cenu má milost posvěcující? Jak se musíme v hloubi duše své stydět za to, že jsme si jí tak málo vážili, že jsme jí tak lehkoprávně postrádali, když jsme ji ztratili. Jsou křesťané, kteří po celé dny, týdny, měsíce ba léta ve stavu hříchu klidně spí, jí, hrají si a baví se. Veliký Bůh se snižuje, aby nám ztracenou milost vrátil — a my o ní nestojíme, nedbáme... Může býti většího nevděku, než ničit ve své duši nadpřirozený život, tak draze vykoupený, krví a bolestnou smrtí jednorozeného Syna Božího získaný? Nestojí milost posvěcující za to, abychom pro ni odřekli se dobrovolných nedovolených radostí, neslušné myšlenky, nečistého pohledu, kousku masa v pátek, jedné hodiny v neděli a zasvěcený svátek — vše to, je-li to konáno zcela vědomě a dobrovolně, je těžkým hříchem — nestojí za to, abychom pro ni obětovali cestu do kostela, nějaké utrpení, které i kdyby bylo sebe větší, není ničím oproti ceně milosti Boží?

Pohledme na svatostánek. Dřevěná dvířka dělí nás od našeho Spasitele, bílý závoj — podobá chleba skrývá nám Syna Božího. Bylo mu málo jednou se naroditi, jednou umřiti, jednou se dáti pohřbiti. Chtěl tisíckráte, milionkrát po celé zeměkouli tajemně v rukou kněží znovu se zroditi, na oltářích sv. Církve obnovovati svou oběť na kříži a znovu se dáti pohřbiti v srdcích svých věřících. Kolik nevďeku se mu za to dostává, kolik lhostejnosti a chladu musí od nás zakoušeti, od nás, kterým za těžko připadá choditi týdně na mši sv. a častěji k sv. přijímání, ačkoliv právě jimi zajišťujeme si milost!

I kdyby milost sama o sobě neměla té ceny, měli bychom si jí vážit *pro lásku, s jakou nám byla získána*. Když král David, táhna do pole, trpěl žízní, přineslo mu několik vojáků s nasažením vlastního života hlt vody. Ačkoliv sám o sobě byl bezcenný, přece si jej vážil král David pro oběť vojinů tak, že jej nepil, ale obětoval Pánu Bohu. Vojáci život jen nasadili, Pán Ježíš, Syn Boží, jej dal za milost. Nezaslouží si tedy tato, bychom si jí vážili a o ni pečovali, ji se snažili uchovati i rozmnožiti sv. svátostmi, modlitbou a dobrými skutky?

Kdybychom všechno na světě ztratili, všechny tyto ztráty nejsou ničím oproti ztrátě milosti Boží. Buďme si vždy pamětlivi, za jakou cenu nám ji Kristus vykoupil. »*V něm (zajisté) máme vykoupení skrze krev jeho, odpuštění hříchů*

podle přebohaté milosti jeho, kterou na nás vylil hojně s veškerou moudrostí a opatrností» (I. Ef. 7, 8.).

»Draze koupeni jste, nebuďte služebníky lidí« (I. Kor. 7, 23.). »Neb koupeni jste za velkou mzdu. Oslavujtež a noste Boha v těle svém!« (I. Kor. 8, 20.) napomíná sv. Pavel. A skála Církve sv. Petr takto píše křesťanům: »Jako ditky poslušné nepřizpůsobujte se již dřívějším chťičům (které jste měli) ve své nevědomosti, nýbrž podle toho Svatého, jenž vás povolal, buďte i vy svatí ve všem obcování svém, jakož psáno jest: »Svatí buďte, neb já svatý jsem«. A jestli jako otce uzýváte toho, jenž soudí nestranně podle skutků jednoho každého, v bázni žijte počas (pozemského) pobytu svého, vědouce, že nikoli porušitelnými věcmi, zlatem neb stříbrem, jste byli vykoupeni ze svého nicotného života, přijatého podáním otcovským, nýbrž drahou krví Krista, jakožto Beránka neúhonného a neposkvrněného« (I. Petr 14—18.).

XV.

Milost posvěcující ztrácíme těžkým hříchem.

Hřích pak byv dokonán,
zplodí smrt. Jak. 1, 15.

Čím je tělu smrt, tím je duši lidské těžký hřích. Smrt ničí náš život časný, činí konec po-

zemskému životu duše, těžký hřích ničí v naší duši život vyšší, božský, nadpřirozený, který v ní Duch sv. stvořil, z dítek Božích činí nás svými otroky, připravuje nás o božskou ctnost lásky, vypuzuje z duše naší Nejsvětější Trojici, připravuje nás o všechny zásluhy, které jsme si pro nebe získali, činí nás neschopnými získati si nové zásluhy a uvaluje na nás těžké tresty Boží, nevzpamatujeme-li se z něho a neočistíme-li, i věčné zavržení. Toť *krátce* smutné následky hříchu — které se *krátce* označiti dají větou — těžký hřích vrhá nás do *duchovní smrti*.

Již život pozemský je vzácným darem Božím. Což však je proti životu nadpřirozenému, účasti na přirozenosti božské, jehož zdrojem je milost posvěcující! Což je proti rozvinutému životu nadpřirozenému na věčnosti — věčnému patření na Boha v nebi! Jak malým zlem jsou všechna neštěstí a utrpení i smrt proti jedinému těžkému hříchu — smrti duchovní! Uvažujme o něm a jeho smutných následcích častěji, abychom se tohoto největšího zla s pomocí Boží uvarovali.

Který hřích nazýváme *těžkým* nebo *smrtelným*? Nejsou všechny hříchy stejné a neurážejí stejně Boha. Aby byl hřích skutečně hřichem těžkým — a jenom takový má ony smutné následky, jak jsme je dříve vypočítali — jest potřeba, aby tu byly tři podmínky. Především musí jíti o *věc důležitou*. O tom, je-li některá věc důležitá tak, že přestoupení přikázání Božího v té-

to věci je hříchem těžkým, rozhoduje buď předmět sám, bez ohledu na míru: tak na př. jest hříchem těžkým záští proti Bohu, nevěra, rouhání, křivá přísaha, smilstvo (i dobrovolné nečisté myšlenky, žádosti a pohledy) atd., byť by se i hříchy tyto děly v malé míře a kratičkou dobu. Jindy stávají se hříchy těžkými, jen když dosáhnou určité míry, na př. krádež, pomluva a j., dějí-li se v míře nepatrné, zůstávají lehkými. O tom, kdy a který hřích je těžkým, poučuje nás *katolická mravouka*, jejíhož poučení třeba dbáti, třebas by snad se nám zdál ten neb onen hřích lehkým neb naopak jiný sám o sobě lehký těžkým. Zameškati v neděli nebo zasvěcený svátek dobrovolně, t. j. bez náležité příčiny omluvné, mši sv. jest hříchem těžkým, byť i se to někomu nezdálo, neboť jak učí nás *katolická mravouka*, jde tu o věc důležitou a Církev sv. zavazuje nás pod těžkým hříchem.

Dalšími podmínkami, které musí spolu s první býti, aby hřích byl hříchem těžkým, jest, že hřích musí býti spáchán *vědomě a dobrovolně*, t. j. hříšník ví, že něco jest hříchem těžkým, že činem svým hrubě se protiví mravnímu řádu, že upadá v těžkou vinu a přece dobrovolně přestupuje zákon Boží. Čin, který by při úplném vědomí byl hříchem těžkým, mírní se při neúplném vědomí (na př. v polospánku) na hřích lehký, a stává se při bezvědomí (na př. ve spánku) vůbec bezhříšným. Považujeme-li něco, co je hří-

chem lehkým za hřích těžký a přece to činíme, dopouštíme se hříchu těžkého, nejde-li o svědomí úzkostlivé.

Hříchy, kterým chybí jedna z uvedených podmínek, nazýváme hříchy *lehkými* nebo také *vsedními*. Hříchu lehkého se dopouštíme, přestupujeme-li zákon Boží buď: 1. ve věci méně důležité nebo 2. ve věci sice důležité, ale ne zcela vědomě a dobrovolně.

Pro praktický život si pamatujme: Kde není vědomí, tam není hříchu. Nevědomost hříchu nečiní. Ovšem jen nevědomost nezaviněná. Ale také, kde není *souhlasu*, není hříchu. Nehřešíme, napadají-li nás sebe horší myšlenky, povstávají-li v nás sebe hříšnější žádosti, pokud s nimi nesouhlasíme, pokud nás to trápí a nám se protiví. Proto netřeba se z nich zpovídati, když jsme je zaháněli neb v nich neměli zalíbení, neboť jsme nezhřešili. K těžkému hříchu je potřeba plného vědomí a plného souhlasu, vědomí, že jest to veliký, neboli těžký hřích a dobrovolného přivolení vůle. Kdo se bojí těžkého hříchu, snadno se ho nedopustí.

Hřích těžký je dle katechismu 1. těžkou urážkou Boha a pohrdáním jeho nekonečné velebnosti, 2. hanebným nevděkem k Bohu, našemu nejlepšimu Otci, 3. hroznou zpronevěrou proti Ježíši Kristu, našemu nejlaskavějšimu Vykupiteli, 4. trestuhodnou nevážností k milostem Ducha svatého. Spocívá v něm hrozná zloba proti

Trojedinému Bohu, je vzpourou proti Bohu, pohrdáním Bohem, člověk staví svoji vůli nad zákon Boží, odvrací se od svého Nejvyššího Dobra. Proto ty smutné následky.

Hříchem těžkým *ztrácíme milost posvěcující*. Duše naše umírá pro nebe. »*Hřích, když jest dokonán, rodí smrt*« (Jan 1, 15.). Člověk stává se »*živoucí mrtvolou*«.

R. 1775 jednoho dne ráno uviděl kapitán jedné gronlandské rybářské lodi na blízku loď. Pozdravil ji na moři obvyklým způsobem, nedostalo se mu však odpovědi. Sestoupil tedy s několika lodníky do člunu a vesloval k tajemné lodi. Když přijeli blíže, uviděli na přídě lodi zmrzlého muže. Vystoupili na loď a tu se naskytlo jejich očím hrůzné divadlo — seděli a leželi tu námořníci — všichni zmrzlí. Nahlédnuvše do knihy, seznali, že poslední zápis učiněn byl r. 1762. Třináct let vozila loď po moři mrtvoly.*)

Představme si její vyplutí z přístavu. Na břehu stáli známí a kynuli lodníkům na rozloučnou. Tito vesele odjížděli na širé moře. Ale přišly kruté dny, v nichž zabloudili a v končinách věčného ledu našli smrt.

Nepodobá se ta loď mnohé duši lidské, která upadla do těžkého hříchu? Také ona vyplula radostně na moře života s nadějí a očekáváním, co jí život přinese. Obrněna byla dobrými předsevzetími, ale přišla bouře pokušení. Vůdce nebyl

*) Leo Wolpert: In der Apostelschule, Herder, 143.

opatrný a ztrativ pravý směr zajel do končin smrti. Není to věrný obraz i tvé duše? —

Duchovní smrt. Jen živoucí bytost jest vpravdě krásná, neboť jen ona je člověkem. Hřích však mění živoucí duši v mrtvolu. *Mrtvý ztrácí vše, co měl.* Nic z majetku, který měl za živa, již mu nepatří. Tak i hříchem smrtelným ztrácíme všechny zásluhy, které jsme si po leta naschraňovali pro nebe, všechny naše dobré skutky, všechna milost posvěcující, všechno je ztraceno. Kdyby člověk i sto let byl ztrávil v milosti Boží, a kdyby i hrdinské skutky lásky k Bohu i bližnímu konal, jedním těžkým hříchem ztrácí vše, neboť hříchem tímto pohrdl Bohem a odvrátil se od něho. Samo Písmo sv. to potvrzuje: *»Pakli by se obrátil spravedlivý od spravedlnosti své a činil by nepravost podle všech ohavností, kteréž obyčej má činiti bezbožný, zdali živ bude? Na žádné spravedlnosti jeho, kteréž byl činil, nebude pamatováno; pro přestoupení, jehož se dopustil, a pro hřích svůj, kterýž spáchal, pro ty umře«* (Ez. 18, 24.). A sv. Pavel krásně praví o lásce, která je spojena s milostí Boží a kterou spolu s ní ztrácíme těžkým hříchem, takže to, co praví o lásce, platí zároveň o milosti posvěcující: *»Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a jako zvon znějící (t. j. bez života). A kdybych měl prorocství a znal všechna tajemství a veškeru vědu, a kdybych měl všecku víru, takže*

bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl. A kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo» (I. Kor. 1—3.).

Mrtvý člověk *nemůže si rozmnožit svůj majetek*, nemůže pracovati, obchodovati, vydělávati. Tak i hříšník v těžkém hříchu konaje dobré skutky nezaslouží si tím ničeho pro nebe, t. j. nerozmnožuje si tím milostí posvěcující, vždyť jí nemá, a tím i stupeň blaženosti v nebi, neboť i nárok na ni ztratil. Jak je to nehospodárné trvati delší čas v těžkém hříchu. Uvážíme-li, že jsme-li v stavu milosti Boží, všechny naše dobré skutky i sebemenší práce našeho zaměstnání, vše, co z povinností neb lásky konáme a Bohu dobrým úmyslem obětujeme, získává nám, jak sám Božský Spasitel dosvědčuje, velikou odměnu v nebi, a co dělá hříšník? Trpí snad, dává almužnu, modlí se, svědomitě koná své práce, ale všechno to je pro nebe ztraceno. Bůh ovšem *nechá* ani tyto skutky bez odměny, ale odmění je pouze zde na zemi — buď milostí pomáhající, aby se člověk obrátil, nebo statky čistě pozemskými. Zde máme také vysvětlení zjevu, že se často lidem, kteří o Boha nedbají, náboženské své povinnosti neplní, celá léta žijí v těžkém hříchu, přece dobře vede, ba mají i nadbytek statků pozemských, ba i neštěstí, nemoc a utrpení jakoby se jim vyhýbaly, zatím co člověka hod-

ného neštěstí za neštěstím stihá. Bůh nejvýš spravedlivý musí někde a nějakým způsobem odměniti i skutky přirozeně dobré a protože ví ve své vševědournosti, že nebude tak moci učiniti v nebi, odplácí oněm lidem na zemi statky pozemskými.

Když Pán Ježíš vzkřísil Lazara, jistě se tento zase ujal svého majetku. Tak když duše se probere ze smrti hříchu pomocí milosti Boží, působením Ducha svatého — nebeského Oživovatele k životu nadpřirozenému, když dobrou sv. zpovědi nebo lítostí dokonalou se očistí z těžkých hříchů, *dostane se ji zase onoho stavu milosti a zásluh, které měla před tím, než upadla do hříchu smrtelného* a rozmnožuje si jej svátostmi a dobrými skutky dále, dokud zůstává v milosti posvěcující.

Lehkými hříchy milosti Boží *neztrácíme, ani ji neuменьšujeme*. Kdybychom jich měli sebe víc, milosti posvěcující neubude. Člověk malými hříchy netrhá pouta lásky a přátelství s Bohem, nepřestává býti dítětem Božím. Přece však i malé hříchy urážejí Boha a škodí také naší duši tím, že ji připravují k těžkým hříchům, proto i jich se máme varovati. Všech lehkých hříchů se uvarovati nám není Bohem dáno, můžeme však s pomocí Boží zmenšiti aspoň počet dobrovolných.

Sv. farář arský J. Kř. M. Vianney ve svých cvičeních o hříchu pravil: »Svatí chápali, jak

velice bývá Bůh hříchem urážen. Mnozí z nich ztrávili celý svůj život tím, že oplakávali svoje hříchy. Svatý Petr plakal po celý život, plakal ještě v okamžiku smrti. Svatý Bernard pravil rozplývaje se v slzách: »Já, já, o Pane, jsem Tě na kříž přibil...« V hodince smrti řekne nám dobrý Bůh: Řekni mi přece, proč pak jsi mne urážel, když jsem já tebe tolik miloval? ... Ach, kdo může pochopiti toto bláznovství, urážeti Boha dobrého, jenž nám jen dobré učinil a stále ještě činí, a činiti vůli ďábla, jenž ustavičně jen hledí, jak by nám mohl škoditi a nás v záhubu uvrhnouti! ... Kdo může tuto pošetilost pochopiti? ...

Bůh nevrhá nás do pekla, nýbrž my sami vrháme se do něho svými hříchy. Zavrženec řekne jednou k sobě: »Ztratil jsem Boha, svou duši a sebe a to jen svojí vinou, svojí velkou vinou, svojí největší vinou! ...«

Spisovatel Wolker vypravuje, že byl jednou zaopatřovat stařenku v horách. Žila sama pro sebe a neplatila za moudrou. Když vkročil do světnice, nemohl se ubrániti úsměvu. Celá světnice byla polepena obrázky svatých ve všech barvách. Pokročil blíže k posteli a tu uviděl nad lůžkem tabulku s nápisem: »*Jen, o Bože, žádný těžký hřích.*« Již se nesmál, ale díval se na stařenku a myslel si: Lidé tě mají za hloupou, ale ty jsi moudřejší než celý svět, moudřejší než všichni učenci, kteří na Boha zapomněli. Sta-

řenka brzo na to umřela a Bůh jí jistě odplatil za krásné heslo jejího života. Věděla, na čem záleží: Jen žádný smrtelný hřích. Žítí v milosti Boží jako dítky Boží. Jako synové světla choďte!

»Ráj, peklo a očistec,« praví sv. Vianney, »jsou jistým způsobem již zde v tomto životě. Očistec je v duších, které neodumřely samy sobě, peklo je v srdcích bezbožníků; ráj jest v srdci opravdu zbožných, kteří úzce jsou spojeni s Pánem naším.« Co si vybereme? Prodáme za chvíli bídne pozemské rozkoše synovství dítek Božích, nárok na štěstí věčné? Vypudíme dobrotivého Boha z duše a otevřeme bránu ďáblu? Běda nám, nebude-li láska naše k Bohu větší než naše vášeň! Běda nám, staneme-li se otroky hříchu, těla, světa a ďábla — my, kteří jsme povoláni za syny Boží, dědice království nebeského. Litujme hříchů svých a nehřešme více. *»Ve všech skutcích svých pamětliv buď na poslední věci své a na věky nezhřešiš«* (Sir. 7, 40.).

XVI.

Jak si získáme milost posvěcující? (Potřeba milosti pomáhající.)

»Milosti Boží jsem, což jsem.«
I. Kor. 15, 10.

Uvažovali jsme o ceně i o účincích milosti posvěcující. Božský Spasitel pravil v jednom podobenství, že člověk jakýsi naleznuv poklad na

poli, prodal vše a koupil ono pole, a o obchodníku s perlami, že naleznuv vzácnou perlu, všechnen majetek za ni dal. Milost posvěcující je vzácnější nad všechny poklady tohoto světa. Archanděl Gabriel, posel Boží, nezná, poučen Bohem, krásnějšího pozdravu pro budoucí Matku Boží nad »Zdravas milosti plná...« Syn Boží život dává za milost, aby ji znovu vykoupil lidskému pokolení. Stasisíce mučedníků tak si jí váží, že raději v hrozných mukách zmírají a pozemský život obětují, než aby ztratili milost, zdroj života nadpřirozeného. Nezatouží po ní i srdce naše? A kdyby i tak chladné bylo, že by po tomto vzácném daru Božím netoužilo, stojí proti nám jedna ze šesti základních pravd víry, které musíme výslovně vědět i a věřit: Milost Boží je k spasení nevyhnutelně potřebná, jinými slovy: *Bez milosti Boží do nebe nepřijdeme.*

»Nuže, chceme ji mít, chceme být dětmi Božími, přáteli a dědici Božími, chceme ten poklad ceny nesmírné, ale«, tak odpovídají mi vaše duše, »*jak si jej získati?*« Nuže s pomocí Boží na základě učení Církve sv. odpovím vám na tuto otázku:

Víte již, že hlavní překážkou, která se staví milosti Boží v cestu, je *těžký hřích*. Milost posvěcující a hřích se navzájem vylučují, nemohou být zároveň v témž čase v duši člověka. Když měl začít Pán Ježíš vykonávat svůj úřad učitel-
ský, vystoupil u řeky Jordánu největší všech

proroků, předchůdce Páně sv. Jan Křtitel a kázal řka: »Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.« *»To jest totiž ten«* — praví sv. Matouš — *»jenž byl předpověděn od proroka Isaiáše slovy: »Hlas volajícího na poušti: připravte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho!«* (Mat. 3, 2—3.). Tak volá k nám dodnes Církev sv.: »Připravte cestu Pánu, přímé čiňte stezky jeho!« t. j. odstraňte z duší svých hříchů, aby mohl vejít do nich milostí svou Bůh. Odstranění hříchu z duše a znovuzrození její v milosti posvěcující, což obojí děje se v jednu a též okamžiku, zove se *ospravedlněním*.

Po prvé stalo se tak s naší duší na *křtu sv.* Jakmile voda dotkla se našeho čela a nad námi zazněla slova kněze: »Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.«, obmyta byla naše duše od skvrny dědičného hříchu, jsouc před tím mrtva, bez nadpřirozeného života, náhle divem lásky Boží oživila, znovu se zrodila z vody a Ducha, stala se novým stvořením v Kristu. Bůh vlil do ní i nadpřirozené božské ctnosti: víru, naději a lásku. Duch sv., jehož se stala svatostánkem, obohatil ji sedmi dary. Však odvěký nepřítel lidského pokolení, jehož se přede křtem slavnostně ústy svých kmotrů zřekla, z jehož otroctví povýšena byla ve stav synů Božích, nedal si pokoje. Jeho přičiněním jen málo duší zachová si křestní roucho milosti Boží neposkvřené až do smrti. Mnoho jich těžkým hříchem ztrácí nad-

přirozený život duše. Jak se však dostat z tmy hříchu ke světlu milosti, ze smrti k životu?

Svatý sněm tridentský popisuje přípravu k ospravedlnění takto: Prvním krokem jest *předchozí milost Boží*, kterou Bůh osvěcuje srdce člověka, aby věřil. *Víra je začátek a základ*. Z víry vzniká *bázeň před trestajícím Bohem*, z ní však vykvete i *naděje na odpuštění*. Bůh jest milosrdný, nechce smrti hříšníka, ale aby, obrátě se, živ byl. Naděje budí *počátky lásky*, z které vzniká *lítost nad hříchy*. Lítost je bolem, zármutkem, zošklivěním si hříchu. Budí ji pohled na vlastní hříchy a provází *dobré předsevzetí* nikdy již nehřešiti a *touha přijmouti křest nebo svátost pokání*.

Probereme si tento postup. Především musíme stále mít na paměti, že ke všemu, co pro spásu svou vykonati chceme, potřebí je od Boha *milosti pomáhající*. S ní musíme spolupůsobiti. Bez ní ničeho nemůžeme. Proto o ní budeme především rozjímati.

Milosti pomáhající je potřebí, abychom si milost posvěcující získali a je jí potřebí, abychom si ji udrželi. Je to zvláštní, že k získání i udržení milosti potřebujeme zase milosti. Bůh to tak ustanovil. Milost pomáhající neboli skutková záleží v *nadpřirozeném osvícení rozumu a po-uzbuzení vůle* čili jak katechismus praví: »Milost pomáhající je nadpřirozená, duši na čas propůjčená milost, která nám pomáhá konati

skutky dobré, to jest, k věčnému spasení prospěšné.« A na otázku, jak nám pomáhá konati dobré skutky, odpovídá, že *osvětčuje náš rozum, pobádá naši vůli a posiluje ji a dodává jim ceny nadpřirozené.*

Milost pomáhající *osvětčuje náš rozum.* Vezměme do rukou skutky apoštolské, co vypravují o obrácení Šavlově. (Přečti kap. 9, v. 1—19.) Šavel oslepl tělesně, kolem něho byla pro něho tma, ale v duši působilo nebeské světlo milostí pomáhající. A Šavel prohlédl. Působila nejen vnější milost Boží, již se mu dostalo zjevením Ježíše Krista, ale i vnitřní milost pomáhající, která jeho rozum osvětila a vůli posílila, aby nejen v Krista uvěřil, nýbrž i křest přijal a službě Kristově se zasvětil. A sv. Pavel byl si toho vždy vědom, že jenom milostí Boží se stal z pronásledovatele Církve Kristovy jejím nejhorlivějším apoštolem. Pokorně vyznává: *»Milostí Boží jsem, což jsem«* (I. Kor. 15, 10.). A na jiném místě píše: *»Ne že bychom dostateční byli mysliti něco sami ze sebe, jakožto sami ze sebe, ale dostatečnost naše jest z Boha«* (II. Kor. 3, 5.). Kazatel káže, věřící poslouchají, ale sebe krásnější slova nepřinesla by užítku, kdyby Bůh sám nepomáhal. Božský Spasitel přirovnal apoštoly, kazatele rozsévači. Jako rozsévač, rolník zasévá símě do země, tak činí i kazatel. Ale marnou by byla práce rolníkova, kdyby Bůh nedal tepla a vláhy. Podobně marně by kázal ka-

zatel, kdyby Bůh sám milostí svou neosvětcoval rozum posluchačů a nepovzbuzoval jejich vůle, aby dle poznané pravdy víry zařídili také svůj život. Sv. Apoštol národů píše Korintanům: *»Já jsem sázel, Apollo zaléval, ale Bůh dal vzrůst«* (1. Kor. 3, 6.) a dodává: *»Proto není něčím ani ten, kdo sází, ani kdo zalévá, nýbrž Bůh, jenž dává vzrůst.«* Bůh sám pomohl, osvětliv mysl. Sv. Řehoř praví: *»Není-li sv. Duch v srdci posluchače, marná jest řeč učitele — neboť neučí-li on sám, jazyk řečníkův marně pracuje!«*

Pro kazatele, učitele a rodiče, praví spisovatel P. Fr. Žák T. J., jest tato nauka důtklivým napomenutím, aby k slovům poučení a napomínání přidávali *modlitbu*. Matka sv. Augustina 21 let se modlila za svého syna. Když již byl syn její v Miláně a chodil na kázání sv. Ambrože, přišla k tomuto sv. biskupovi a prosila ho, aby domluvil sám hříšnému Augustinu, by se obrátil. Sv. Ambrož však odepřel, věda, že milost Boží již sama začíná působiti v srdci tohoto zatvrzelého hříšníka a když Monika s pláčem se mu vrhla k nohám, pozdvihl ji a pravil: *»Syn takové matky nemůže býti zavržen!«* A milost Boží opravdu vykonala své dílo. Augustin se obrátil a stal se velkým světcem. Milost pomáhající dává ovšem Bůh i spravedlivým, i jim osvětluje rozum, aby, dle víry žijíce, zachovali si milost posvěcující. Sv. Augustin krásně píše ve svých Vyznáních: *»Tvé milosrdenství nás ne-*

opustilo v naší bidě a Ty jsi řekl: »Buď světlo! Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské!« Čiňte pokání, aby z vás bylo světlo. A poněvadž tímto hlasem zkormoučena byla v nás duše naše, rozpomenuli jsme se, Pane, na Tebe. Naše temnota se nám znelibila, obrátili jsme se k Tobě a nastalo světlo. Neboť byli jsme někdy tmou, nyní však jsme světlem v Pánu« (Efes. 5, 8.).

Milost pomáhající však také *povzbuzuje naši vůli*. Sv. Augustin píše: »Milost činí nejen, abychom, co činiti máme, věděli, nýbrž poznané také konali.« A sněm kartaginský z r. 418 praví: »Kdo by řekl, že milost Boží skrze Ježíše Krista jen proto pomáhá nehřešiti, že nám otevírá a zjevuje porozumění přikázání, abychom věděli, co chtějí a čeho se vystříhati máme, že však nám nedává, abychom co jsme poznali, také chtěli a byli s to učiniti, je v klatbě.«

Milostí svou provází Bůh naše skutky, abychom je, jak praví katechismus, konati začali, dále konali a dokonali. Milost pomáhající je božskou silou, kterou Bůh dává naší duši, aby přinášela ovoce dobrých skutků. Těmto dodává ceny nadpřirozené, činí je záslužnými pro nebe. Budeme o ní ještě příště uvažovati. Dnes a po celý život svůj prosme vroucně s Církví sv.: »Činy naše, prosíme, ó Pane, milostí svou předcházej a pomoci svou provázej, aby všechny naše modlitby a skutky od Tebe vždy počínaly a Tebou začaty se dokonaly.«

XVII.

Účinky milosti pomáhající.

Přiblížte se k Bohu,
a přiblíží se k vám.
Jak. 4, 8.

Před patnácti sty lety žil v Africe jinoch jménem *Augustin*. Otec jeho byl pohanem, matka Monika však byla křesťankou. Dobře vychovávala svého syna, přece však nedovedla zabránit tomu, aby se jí na studiích, které započal v 16 letech, nezkazil vlivem špatných společností, do nichž začal chodit. A tak Augustin vedl život prostopášný plných jedenadvacet let. Marné byly prosby a slzy matčiny, kterými se snažila pohnouti syna k lepšímu životu. Nebyly však marny její modlitby, její účast na mši sv. a dobré skutky, které za jeho obrácení obětovala. Bůh se slitoval nad hříšníkem. Paprsek milosti Boží osvětlil jeho rozum a pohnul jeho vůlí. V Miláně poslouchal kázání sv. Ambrože. Chodil na ně ze zvědavosti, avšak milost Boží dodala slovům sv. Ambrože síly, že nepadly nadarmo do srdce Augustinova. Přemýšlel o svém životě, poznal, že je na nepravé cestě, ale scházela mu odvaha k polepšení. Zvykl již příliš na nezřízený život, takže se domníval, že není již možno z něho vybřednouti. Začal se však modlit k Bohu o pomoc. Prožíval veliký boj ve své duši. Sám o něm vypravuje ve svých »*Vyznáních*«. Cítil,

že Bůh jej volá k lepšímu životu, ale zlé náruživosti lákaly jej zpět. Slyšme jeho vlastní slova: »Zadržovaly mne pošetilé nicotnosti a ničemné marnosti, mé dávné přítelkyně, a tahajíce mne za lem mého roucha (sv. Augustín mluví tu obrazně), totiž mé smyslnosti, šeptaly: »Chceš nás opustiti? a od tohoto okamžiku až do věčnosti nikdy již nebudeme s tebou? a od tohoto okamžiku až do věčnosti nebude ti nikdy více dovoleno to a ono...?« Na jedné straně volala jej ctnost, s druhé lákaly staré nepravosti. Takový boj zuřil v jeho nitru. Po boku mu seděl přítel Alipius. Najednou Augustín vstal, vzdáliv se, padl o samotě pod jedním stromem a dal průchod svým slzám. A modlil se k Bohu ve smyslu slov žalmů: Ale Ty, Hospodine, dokavad? Dlouho-li, Pane, budeš na mne se hněvat? Nevzpomínej nepravostí našich starých.« A sám sebe se ptal: »Jak dlouho ještě? Zítřka a opět zítřka? Proč ne nyní? Proč nemá ještě této hodiny býti konec mé hanbě?«

»Tak jsem mluvil a plakal v přehořké lítosti svého srdce,« píše sv. Augustín. »A aj, ze sousedního domu slyším hlas, jako hochs nebo dívky, jež zpívají, často opakuje: »Vezmi, čti! Vezmi, čti!« Ustrnul jsem, a změniv tvář svou, počal jsem úsilovně přemýšleti, zda děti při některé hře nezpívají něco podobného; nemohl jsem si vzpomenouti, že bych kdy něco podobného slyšel. A potlačiv proud slzí, vstal jsem,

nic jinak si to nevykládaje, než že Boží rozkaz mně nařizuje otevřítí Písmo a čísti to místo, na které připadnu . . . Co nejkvapněji jsem se vrátil na to místo, kde seděl Alipius, neboť tam jsem položil knihu Apoštola při svém odchodu. Uchvátil jsem ji, otevřel a mlčky četl hlavu, na kterou nejprve padly mé oči: *»Ne v hodování a opilství, ne v smilstvu a nestydatostech, ne ve sváru a závisti, nýbrž oblect se v Pána Ježíše a neméjte péče o tělo tak, aby povstávaly chťiče«* (Řím. 13, 13.). Nechtěl jsem dále čísti a nebylo třeba, neboť s dočtením posledních těchto slov vzešlo světlo jistoty v mém srdci a rozptýlilo všechny temnosti mých pochybností« (str. 258 o. n.). A hned s přítelem šli k matce sdělit své rozhodnutí, že napraví život svůj. A sv. Monika děkovala Bohu, který jí poskytl mnohem víc než žádala. Syn její se stal knězem, biskupem a velikým světcem.

Hle, toť markantní obraz působení milosti pomáhající v duši člověka. Není to též obraz působení jejího v naší duši? Bez milosti pomáhající nedosáhneme ospravedlnění: odpuštění hříchů a milosti posvěcující, bez milosti pomáhající mrtvá duše hříšníkova nikdy neoživne a nenabude nadpřirozeného života, synovství dítek Božích, bez milosti pomáhající si těchto vzácných darů Božích ani neudrží. Neboť *i spravedlivý potřebuje milosti* pomáhající, aby v milosti posvěcující setrval a skutky pro nebe záslužné konal.

Milost sama ovšem našeho spasení nepůsobí. Týž světec, jehož obrácení jsem vám jeho vlastními slovy předvedl, píše: »Bůh nás stvořil bez nás, ale nemůže nás spasiti bez nás!« Člověk musí s milostí Boží spolupracovati. Bůh nikoho neodmítá, nikoho nezavrhuje. Bůh dává každému tolik milosti, tolik božské síly a pomoci, že může dojíti svého nadpřirozeného cíle. Žádný nebude se moci vymlouvati u soudu Božího, že příkázání Boží byla pro něho tak těžká, že jich nemohl zachováti. Jako sv. Pavlu, který prosil Boha, aby mu odňal pokušení, jimiž mnoho trpěl, odpověděl Pán Ježíš: *»Stačí Ti, Pavle, moje milost,«* tak odpovídá i nám. Bůh dá každému tolik síly, aby mohl v pokušení nad hříchem zvítěziti. Člověk však má za milost Boží prositi. *»Kdo prosí, béře,«* pravil Božský Spasitel.

Co však činí mnozí lidé? Pohrdají milostí Boží, nedbají o ni, neprosí za ni. Stihne-li je nemoc, prosí za zdraví těla, léta však trvají v těžké chorobě duševní — smrtelném hříchu, a ani jich nenapadne prositi Boha o uzdravení. O život pozemský se starají až běda, ale pro péči o nadpřiročený život jim nezbývá času ani jedna neb půl druhé hodiny v neděli a ve svátek a pět až deset minut denně. Bůh rozdává v kostele při mši sv., při modlitbě poklady svých milostí, dává sám sebe, ale lidé nechtějí. Což divu, že v hříších hynou. Je opovážlivým spoléháním na milosrdenství Boží domnívati se, že Bůh nám dá dosti času

na pokání ve stáří nebo v nemoci, nedbáme-li o něho, jsme-li zdraví.

A je bludem domnívati se, že vlastními silami udržíme se hodnými, mravnými a ve stavu milosti posvěcující. Blud tento hlásal před patnácti sty lety mnich Pelagius. Hlavní jeho myšlenkou bylo: Přirozenost lidská je tak dobrá, že člověk bez nadpřirozené milosti může plnit veškeren zákon Boží a dosáti cíle. Církev bludy jeho zavrhlá na sněmu v Efesu r. 431. Než povstal nový blud: t. zv. polopelagianismus. Stoupenci jeho přičítali přípravu k ospravedlnění přirozeným silám, takže ospravedlnění není vlastně dílo Boží, jelikož Bůh je posvěcující milostí, jsa k tomu slušností vázán, jen dokončuje. Naproti tomu církev katolická prohlásila, že milost je ke každému spasitelnému skutku nezbytně potřebná, i k počátkům víry a touze po spasení. I v dobách našich jsou bludy pelagiánské a semi-pelagiánské rozšířeny. Či není bludem beznáboženská mravouka, která chce mládež bez Boha, bez víry, bez prostředků milosti vychovati v mravně pevné lidi? Není bludem, myslí-li si i katolíci, že nejsou povinni posílati děti do vyučování náboženského, že bez něho, bez modlitby, bez svatých svátostí sami a děti jejich se obejdou? Není bludem, myslí-li si katolíci, že vlastní silou, přirozenými prostředky a ne pomocí milosti Boží zachrání katolickou víru u sebe i v národě? Moderní člověk, který nedbá o nad-

přirozenou pomoc Boží, který nedbá o chléb silných, chléb života, který neudrží v sobě nadpřirozený život častým požíváním Těla a Krve Páně, je vlastně praktickým stoupencem Pelagiovým, protivníkem Krista Pána, který řekl: »Beze mne nemůžete ničeho učiniti« a odpůrcem sv. Pavla, který napsal: »Milostí Boží jsem, co jsem!«

Přirovnali jsme v jedné úvaze milost elektrického proudu. Vpustíme-li tento do žárovky, svítí, do ohříváče, hřeje, do stroje, pohání jej. Podobně i milost Boží, *osvětluje rozum, posiluje vůli, rozpaluje srdce láskou k Bohu a bližnímu*. Abychom dosáhli účinků elektrické síly, t. j. aby mohla působiti, je potřeba spojení, kontaktu. A tak i duše lidská, má-li zářiti světlem milosti Boží, má-li hořeti láskou k Bohu, potřebuje spojení s Bohem, by do ní přicházel proud milosti Boží. Proč je svět tak chladný, proč je tolik nenávisti a tak málo lásky? Proč mnozí svatí tolik vykonali pro Boha?

Odpověď zní: Protože ve spojení s Bohem hledali sílu a nalézali ji v modlitbě a zvláště u stolu Páně. Následujme jejich příkladu. Modlitba není jen zbožným zvykem, ale je potřebnou pro duši lidskou, protože spojuje nás s Bohem. Bez milosti Boží spasení nedojdeme. Učí nás tak sám Božský Spasitel: »*Žádný nemůže přijíti ke mně, leč Otec, kterýž mne poslal, přitáhne jej*« (Jan 6, 44.). Milost Boží si musí-

me vyprošovati, proto se musíme modlití. Totéž platí o přijímání sv. svátostí. Časté sv. přijímání není jen aktem zbožnosti, ale je potřebno, abychom se udrželi v synovství dítek Božích. *»Přistupmež tedy s doufáním k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství, a našli milost k přehodné pomoci«* (Žid. 4, 16.).

XVIII.

O božské ctnosti víře.

Kdo věří v Syna, má život věčný;
kdo však nevěří v Syna, neuzří života,
nýbrž hněv Boží zůstává na něm.

Jan 3, 36.

Milostí posvěcující dostáváme nový nadpřirozený život. Co je život? Učenci odpovídají, že je ona vnitřní síla, která bytosti dává schopnost sama sebe zevnitř řídit a pohybovat. Nadpřirozený život jeví se činností, kterou vyvíjejí omilostněné síly duše: rozum a vůle. Milost je uschopňuje, aby mohly konati skutky ctnosti, které jsou božské. Milostí nám vlévá Bůh tyto ctnosti: *víru, naději a lásku*. O prvním z těchto darů Božích budeme dnes rozjímati.

Víra je k spasení nevyhnutelně potřebná. V cyrilometodějské písni zpíváme: *»Bez víry se nelze líbit Pánu, růže ctnosti z víry vykvétá; víra otevírá rajskou bránu, věrou do srdce Bůh zavítá.«* Božský Spasitel sám zdůraznil nutnost

víry slovy, která vylučují jakoukoliv pochybnost: *»Kdo věří v Syna, má život věčný; kdo však nevěří v Syna, neuzří života, nýbrž hněv Boží zůstává na něm«* (Jan 3, 36.). Apoštolům řekl: *»Jdouce do celého světa, kaďte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, kdo však neuvěří, bude zavržen«* (Mar. 16, 15 n.). Sv. Pavel pak píše: *»Bez víry nemožno jest Bohu se líbiti, nebo ten, jenž přistupuje k Bohu, musí věřiti, že Bůh jest a odplácuje těm, kteří ho hledají«* (Žid. 11, 6.).

Božská ctnost víry je nadpřirozený souhlas rozumu k pravdám, které Bůh zjevil a že je zjevil. Věrou podrobuje člověk svůj rozum vše-vědoucímu a nejvyš pravdomluvnému Bohu. K tomuto podrobení rozumu, aby věřil, i když neproniká hloubku tajemství Božích, aby věřil, protože to praví Bůh, potřebuje člověk nadpřirozené síly. Víra je, jak praví sv. Lev, *životní silou velkých duší*. Kdo víru vzbuzuje, není slabý, ale silný, ne omezený, ale má skoro nekonečné schopnosti chápací. Věřící duše jsou vpravdě největší duchové, nekonečně větší a silnější než moudří tohoto světa. Neboť tito se opírají jen o chabou třtinu přirozeného svého rozumu, která lehko větrem nálady a vášní je sem a tam zmitána. Věřící duše však zakotvily v Bohu, opírají se o skálu — pravdomluvnosti Boží. Víra bohovědomá dává nám však i světlo, nadpřirozené světlo, které osvětluje rozum a

rozumem působí na vůli. Proto apoštol národů v listě k Efeským děkuje Bohu za jejich živou víru a lásku, prosí Boha, aby osvětlil mysle jejich, aby poznali vznešenost svého povolání k pravé víře.

Božská ctnost víry liší se od víry čistě lidské. Věříme-li jen proto, že máme pro víru rozumem získané důvody, že článkům víry rozumíme a nepřístupuje-li k tomu poslední důvod: podrobení se Bohu a souhlas s pravdou víry proto, že to poroučí nejvyšší pravdomluvný Bůh, je víra naše čistě lidskou. Víra bohovědná je více věcí svobodné zbožné vůle než pouhého rozumu. Vlil nám ji Duch sv. na křtu sv. Více než studiem a učením se jejím pravdám, rozmnožíme si ji modlitbou, rozjímáním a prováděním toho, čemu nás Bůh učí. Sv. Augustin krásně praví, že více světla o věčných pravdách dá čisté srdce než nejbystřejší rozum a upřímná zbožnost ve spojení s vážnou snahou po ctnosti přivede prostého člověka blíže k Bohu, než učeného věda. Proto vidáme smutný zjev, že někdo celý život hledá pravdu a přece ve víře ochabuje, ba víra v něm umírá. Jak mnozí ve své pýše věří všemožným nedokázaným ba nesmyslným domněnkám, jen nejvyšší pravdomluvnému Bohu, který nechce klamati a nemůže se mýlit, nevěří. Sv. Klement Maria Hofbauer říkal: »Ubozí nevěrci. Co všechno musí věřit, jen aby nevěřili.« Bez víry v lidi není život lidský a věda lidská možnými.

Lidem, kteří se mohou mýlit i mohou klamat, se věří, víra v Boha a pravdy jím zjevené se však dnes pokládá za tmářství a utlačování lidského rozumu.

Ubozí lidé, kteří tomu věří a svůj kahaneček — lidský rozum — vyvyšují nad světlo sluneční — víru bohovědnou, kterou Bůh nám odhaluje tajemné hloubky svého božství, poslední cíl všeho tvorstva, aby se s námi spojil a nás připravil, abychom jednou na něj patřili tváří v tvář.

Právem vážíme si rozumu jako velkého daru Božího, neboť jím povznáší nás Bůh nad veškeru přírodu. Právem za největší neštěstí pokládáme, ztratil-li kdo jeho užívání, za neštěstí hroznější, než kdyby byl oslepl. Ještě více však by nám mělo býti drahým *světlo víry*, neboť nás nejen nad zvířata, ale i nad veškeré stvořené rozumné bytosti povznáší, a ztráta jeho nedá se na věčnosti ničím nahraditi. Jak bychom se zhrozili toho, praví církevní spisovatel Scheeben, kdyby někdo v návalu choromyslnosti vyrval si obě oči anebo někdo vědomě a dobrovolně se připravil o užívání rozumu. Ještě strašlivějším však jest rouhavá bezbožnost, když někdo, jak bohužel mnozí dnes činí, odpírá světlu víry, anebo je v srdci pochybnostmi a tvrdošíjnou pýchou zháší a sám se vrhá do tmy. Jak mnozí se tím ještě pyšní.

Jak málo je těch, kteří chápou cenu víry! Jak mnozí celý život svůj se dřou a namáhají, obětující často zdraví a peníze, aby si získali ve světských vědách vědomosti a naučili se znáti nepatrné, pomíjející věci. Zapomínají však, že jiskérka nebeského světla víry obsahuje více světla a pravdy, než přirozená vědění lidí i andělů. Jak i moderní výchova mládeže snaží se této vštípiti co nejvíce vědomostí, z kterých snad jen deset procent bude v několika letech tohoto života potřebovat, náboženství však — víra v Boha, učení o pravém cíli člověka, pravdy nadpřirozené — stalo se Popelkou a mnozí usilují je vůbec z výchovy mládeže vytlačit! Bláhoví! »Shasli jsme světla na nebi,« chlubil se francouzský nevěrec Viviani. Mohou shasnouti světlo víry v duši člověka, poslechneli jich tento, ale Slunce — Ježíše Krista nezničí. Kopou však sami sobě i národu hrob. Neboť již starý filosof Cicero pravil, že není a nebylo národa bez Boha.

Nedávno mluvili: ve Vídni k četnému zástupu věřících domorodý černošský kněz a v Praze ke katolické mládeži studentské Číňan-katolík. Oba kladli katolíkům na srdce, by si vážili víry, v níž se zrodili, kterou oni teprve v pozdějším věku milostí Boží nabyli. Číňan p. J. Jounga pravil české mládeži: *»Jste hrdi, že jste ditkami takové matky, jako jest vaše vlast, ale ještě více hrdi buďte, že jste ditkami Božími jeho milosti, to je ta největší čest.«* A časopis, z něhož tuto

zprávu uvádím, píše: »I když nám tato slova nezní úplně dutě a prázdně, přece nedovedeme je říci s takovou hloubkou přesvědčení a citu, jakou do nich vložil on, Číňan! On, jenž před každou přednáškou je hluboce skloněn před svatostánkem a *jeho božskou manou se síli každého rána*. Mládeži česká! Tebe nemrazí ona slova? Ty dopustíš, aby Číňané musili navracet Čechy víře křesťanské a učit si jí vážit? Otevři oči a poznej všechnu tu krásu a lesk i slávu katolického náboženství, vstip si ji hluboko do srdce a žij tak, jak si necháš říkat: katolická mládež!« (»Dorost« roč. IX., č. 21. 1. list. 1927.).

• Ano, važme si víry a žijme dle víry! »*Spravedlivý živ je z víry*« (Gal. 3, 4.). K obojímu potřebujeme síly. Čerpejme ji v častém požívání Těla a Krve Páně i v modlitbě, prosíce vroucně Krista Svátostného ve své duši: »*Věřím, Pane, pomoz nedověře mé!*« (Mk. 9, 23.). Kéž i o nás platí slova sv. apoštola: »*Jsouce tedy ospravedlnění z víry, máme pokoj s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož jsme obdrželi věrou i přístup k té milosti, ve které stojíme a honosíme se nadějí ve slávu Boží*« (Řím. 5, 1.).

XIX.

O božské ctnosti naději.

Blahoslavený člověk, jemuž jest
jméno Hospodinovo nadějí jeho.

Žalm 39, 5.

Víra je základ našeho ospravedlnění. Proto ji přeje apoštol národů Římanům, ale zároveň i *naději*, druhou božskou ctnost, o níž budeme dnes rozjímat. Píšeť: *»Bůh pak naděje naplní vás veškerou radostí a pokojem u víře, abyste oplývali v naději mocí Ducha svatého«* (Řím. 15, 13.).

Co jest křesťanská naděje? Jest božská ctnost, skrze kterouž křesťan od Boha důvěrně očekává, cokoliv Bůh slíbil, zvláště pak život věčný a prostředky k jeho dosažení. I tuto ctnost vlil nám Duch sv. do duše na křtu sv. spolu s milostí posvěcující. Sídlo své má ve vůli. Cílem naším, jak nás božská víra učí, je Bůh sám. Láska nás učí Boha jakožto nejvyšší dobro milovat, naděje pak nejenom sílí vůli, abychom se snažili tohoto nejvyššího Dobra dosáhnout, ale vlévá nám pevnou důvěru, že jeho opravdu dosáhneme. Tato důvěra naše opírá se o samého nejvyššího pravdomluvného a věrného Boha, proto rovněž jako víra, opírá se o skálu. Naděje, jak dí sv. Tomáš, povznáší naši duši, aby s důvěrou se snažila dosáhnouti dobra nejvyššího pohrdajíc všemi překážkami a přemáhajíc je, když se jí stavějí do cesty.

Smutným by byl lidský život bez naděje a nemožným život duchovní, nadpřirozený, bez jitrénky božské ctností naděje. Jenom ona dává nám důvěru, že se staneme dědici království Božího v nebesích, že Bůh sám se vši svojí velebností a všemi poklady bude naší sladkou odměnou.

Díváme-li se sami na sebe, odkryjeme brzo všechny nedostatky a slabosti naší povahy a lehko můžeme propadnouti malomyslnosti. A život náš pozemský co jiného to často bývá než řetěz samých utrpení, než věnec trnový, na němž jen tu a tam na chvílku rozkvetla růžička radosti, aby snad ještě do večera »šťastného« dne uvadla a opadala. Dal si jeden král zavolatí mudrce a ptal se jej: »Co je člověk?« Učenec odpověděl: »Člověk je otrok smrti, host na zemi, poutník. Otrok smrti, které neunikne, host země, kde se na něho brzo zapomene a poutník, který do jiné vlasti putuje. Má sedm průvodčích, kteří jej stále souží: hlad, žízeň, horko, zimu, únavu, nemoc a smrt.« Věru, kdybychom neměli křesťanské naděje, těžko by se nám šlo životem.

Než tu přichází Utěšitel — Duch sv. a vlévá nám do duše božskou útěchu. Posiluje nás malomocné, slabé, klesající, pozdvihuje nás z bahna hříchu, chrání před bázlivostí. Což divu, že duše naplněné křesťanskou nadějí, nebojí se ničeho, nelekaají se žádných obětí. Taková naděje v život věčný sílila sv. mučedníky, aby život za

Krista dali, sílila i ostatní svaté, by neochabovali v životě plném sebezapírání a oběti. Svátá Terezie Ježíšková, »malá květinka z Lisieux«, dnes třicet let po smrti ctěná po celém světě, napsala o své důvěře v Boha tato krásná slova: »Ne proto spěji k Bohu s takovou důvěrou a láskou, že jsem byla uchráněna hříchu smrtelného. Cítím, že i kdybych měla na svědomí všechny zločiny, kterých se lze dopustiti, přece bych nepozbyla nic ze své důvěry. Šla bych k božskému Spasiteli se srdcem bolestí zkroušeným a vrhla bych se mu v náruč. Víím, že miluje marnotratného syna, slyšela jsem jeho slova k sv. Magdaleně, k cizoložnici, k Samaritánce. Nikdo by mně nemohl zastrašiti, neboť víím, co si mám mysliti o jeho lásce a milosrdenství. Víím, že celé to množství urážek by zmizelo okamžitě, jako kapka vody ve žhavé výhni« (Duch sv. Terezie Ježíškovy, Přerov, str. 147 a n.).

Odkud se prýštila taková důvěra v Boha? *Z vroucí lásky k Bohu*. Světice, sama básnířka, dí:

»Žít láskou značí zahnat všechn strach
a všechnu vzpomínku chyb minulých,
nezřím již ani stopy po vínách,
neb oheň Boží smazal všechn hřích.«

(Duch sv. Terezie, 144.)

Nuže, pryč se všemi úzkostlivostmi a pochybnostmi, které se vkrádají do našeho srdce! Nikdo na světě nemůže s naprostou jistotou říci,

je-li skutečně v milosti posvěcující, leda by mu to přímo zjevil sám Bůh. Přece však Bůh dává t. zv. mravní jistotu — vykonal-li jsem, co Bůh chce, litoval hříchů těžkých upřímně a opravdově, vyznal je všechny, měl pevnou vůli vše napravit, pak jsem dosáhl ve sv. zpovědi odpuštění. A varoval-li jsem se od té doby urazití vědomě a dobrovolně Boha ve věci důležité, pak trvám v milosti posvěcující.

Turistům cestujícím ve vysokých horách radívají průvodci, aby se mnoho nedívali do srázných propastí, ale aby spíše oči své upírali na cíl své cesty. A tak i my číňme v duchovním životě. Budeme-li mít oči upřeny na nebe, málo budeme dbáti na utrpení, které jistě vytrpěti musíme, abychom očistili se od časných trestů za viny a rozmnožili svou slávu. Denně volá k nám Církev sv. od oltáře: *»Vzhůru srdce!«* a ministrant jménem vaším odpovídá: *»Máme je u Pána!«* Nuže, mějme opravdu srdce své naplněné křestanskou nadějí zakotvené v Bohu a šťastně překonáme všechny obtíže tohoto časného života. Krásně praví žalmista Páně: *»V Bohu je spasení mé, a sláva má: Bůh jest pomoc má, a naděje má v Bohu jest. Doufejtež v něho všeliké shromáždění lidu, vylévejte před ním srdce svá: Bůh jest spomocník náš na věky«* (Žalm 61, 8, 9.). Ve starých čítánkách bývala hned na prvním místě krásná Sládkova báseň, v níž stálo:

»Kdo Boha má za pevný hrad,
 nic nemusí se zlého bát,
 i v bouři může kliden být,
 neb nad ním Bůh svůj drží štít.

On zná i každou naši tíž,
 čím přítel dál, tím On je blíž,
 On setře každou slzu s řas
 a změní noc na jitřní jas...«

Modleme-se často s Církví sv.: *»K tobě pozdvihuji duši svou: Bože můj, v tebe doufám, nedopusť, abych byl zahanben a aby jásali nade mnou nepřátelé moji. Vždyť žádný, kdo v tebe doufá, zahanbení nepozná«* (Ž. 24, 1—3. Vstup z I. neděle adventní.).

XX.

O božské ctnosti lásce.

Nyní však trvají víra, naděje,
 láska, tyto tři; ale největší z nich
 jest láska. I. Kor. 13, 13.

Nejkrásnější chvalozpěv na lásku, který kdy zazněl z úst lidských, jsou slova sv. Pavla ke Korintským: *»Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, lásky však neměl, byl bych jako měď zvučící a zvonec znějící. A kdybych měl proroctví a znal všechna tajemství a veškeru vědu, a kdybych měl všechnu víru, takže bych*

hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl. A kdybych rozdál na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal své tělo k spálení, lásky však kdybych neměl, nic by mi to neprospělo» (I. Kor. 13, 1—3.).

Sv. apoštol má na mysli nadpřirozenou lásku, kterou Boha nade všechno, sebe pak a bližního pro Boha milujeme, jak ji Hospodin již ve Starém Zákoně poroučel a v Novém Kristus Pán, Syn Boží, znovu zdůraznil. Když přišel k němu učitel zákona, pokoušeje ho: »Mistře, které přikázání v zákoně je veliké?« odpověděl mu Ježíš: »*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši mysli své. To jest největší a první přikázání. Druhé pak jest podobné jemu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těchto dvou přikázáních záleží veškerý zákon i proroci*« (Mat. 22, 37—40.).

Láska je tedy nutná k spasení, na ní založeno je celé Písmo sv., celé učení Kristovo, ona je základním kamenem jeho. Láska je největší ze tří božských ctností: »*Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři,*« praví Apoštol, »*ale největší z nich jest láska.*« Láska doplňuje viru a naději. Věrou poznáváme Boha jen z povzdálí, láskou jej objímáme; láskou spojujeme se již na zemi s Tím, který, jak doufáme, bude nám v nebi sladkou odměnou. Víra a naděje mohou v nás býti mrtvy, neboť ony mohou v nás býti, aniž

bychom měli v duši nadpřirozený život milosti posvěcující. Láska však nemůže být mrtvá, neboť nás spojuje s Bohem, který je Život sám. Proto ožívují víra a naděje teprve tehdy, spojí-li se s nimi láska. Můžeme mít víru i naději dítek Božích, aniž bychom byli dítkami Božími, t. j. i když nemáme milost posvěcující. *Láska však nedá se od milosti posvěcující oddělit*: nemůžeme milovati Boha jako svého Otce a při tom nebýti jeho dítkami. Proto ztrácíme s milostí posvěcující i lásku k Bohu a můžeme říci i naopak: zničíme-li těžkým hříchem v sobě lásku k Bohu, ničíme spolu i milost posvěcující.

Bůh je naším nejvyšším dobrotivým Otcem a *má právo na naši lásku* a Bůh si jí žádá a sice lásky, které říkáme láska nade všechno. *»Co jiného žádá od tebe Hospodin, Bůh tvůj, než abys bál se Hospodina, Boha svého, chodil po cestách jeho, miloval ho, sloužil Hospodinu, Bohu svému, celým srdcem svým a vši duší svou, a ostříhal přikázání Hospodinových a jeho ustanovení . . . , aby ti dobře bylo?«* (Dt. 10, 12—13.). Bůh nás miloval dřív a bez naší zásluhy. *»V tom se ukázala na nás láska Boží, že Bůh poslal Syna svého jednorozeného na svět, abychom byli živi skrze něho. V tom jest láska, ne že bychom my byli milovali Boha, nýbrž že On prve miloval nás a poslal Syna svého jako oběť smírnou za hříchy naše«* (I. Jan 4, 9—10.). Kdo vypoví kdy lásku Boží k nám, nevďečným tvorům? Jakou láskou

by mělo hořet naše srdce, uvažuje-li, co vše pro spásu naší duše podnikl Syn Boží! *»My tedy milujmež Boha, nebo Bůh prvé miloval nás«* (I. Jan 4, 19.).

Nejenom dobrodiní samo, ale Bůh sám se svými dokonalostmi má býti předmětem naší lásky. Máme Boha milovati pro Něho samého, pak teprve je naše láska *dokonalá*, nezištná, nehledíc na dobro, kterého se nám od Boha dostává, ale na to, že Bůh sám je Dobro největší, nejvyšší lásky hodné.

Protože Bůh převyšuje všechno svými dokonalostmi, z nichž první a nejhlavnější je, že je sám od sebe a že tedy žádné z oněch vynikajících vlastností nedostal od jiné bytosti, patří se, abychom Boha milovali *nade všechny věci stvořené*. Jako Bůh všechny věci stvořené nesmírně převyšuje a nad ně nekonečně je povznesen, tak i naše láska k Bohu má převyšovat všechnu lásku k věcem stvořeným, byť i to byly bytosti nám nejdražší, byť i to byl vlastní náš život.

Katechismus odpovídá na otázku: *»Co jest Boha nade všechno milovati?«*: *»Boha nade všechno milovati jest tak si ho vážit, že jsme hotovi raději všechno obětovati, než bychom se těžkým hříchem připravili o jeho lásku a přátelství.«* Mám uvést příklady? Pak bych musel vyjmenovat jména všech sv. mučedníků a vyznavačů, vdov a panen, líčiti jejich život, který nebyl ničím jiným než stálou obětí z lásky Bohu věno-

vanou, popsati jejich blaženou smrt. Pak bych musel vyprávěti požehnaný život Bl. Panny Marie i sv. Pěstouna Páně a j. sv. Všichni svatí a světice milovali Boha nade všecko. Chceme-li přijíti tam, kde oni dnes požívají sladké odměny za život ztrávený ve službě Boží, následujme jich v jejich lásce. »Mým povoláním jest láska,« volávala sv. *Terezie Ježiškova*.*) Všechna její dokonalost se prýštila z lásky. Myslívala na odpověď z katechismu: Bůh mě stvořil, abych jej poznávala, jej milovala a jemu sloužila. A protože jej dříve milovala nade všecko, sloužila mu potom tak dokonale. »Toužíš a hledáš, jak bys došla dokonalosti? Znáš jen jedinou cestu: lásku.« . . . »Bez lásky,« píše, »jsou všechna, i nejskvělejší díla pouhé nic; ne, ne, Ježíš nežádá velkých činů, nýbrž jen oddanost a vděčnost,« t. j. lásku. Podle jejího mínění je dokonalost odměnou lásky: »Chceš-li se státi světicí,« čteme v listě jedné z jejích sester, »bude Ti to snadné: neměj jiného cíle, než působiti Ježíší radost.« Na lásce založila i cestičku svého duchovního dětství. Učme se od ní kráčet cestou lásky k Bohu a vše bude nám lehčím. Dobře praví »Následování Krista«: »Veliký dar je láska a zajisté veliké dobro. Onať sama ulehčuje každé břímě a klidně snáší všelikou nesrovnalost. Sná-

*) Vyňatky z knihy: *Duch sv. Terezie Ježiškovy*. Přeložily a vydaly sestry Neposkvrněného Početí P. Marie v Přerově. Doporučuji.

šít břímě bez těžkosti, oslazuje každou hořkost a činí ji lahodnou« (III., 5. 3.).

Končím slovy básně sv. Terezie Ježíškovy, která v den prvního sv. přijímání prosila: »Prosím tě, můj Bože, nedopusť, abych se ti kdy znelíbila . . .«:

»Umřítí láskou! hle, má naděje!
Až uvidím, jak klesá řetěz pout,
až Bůh mou odměnou se zaskvěje,
pak jiných statků nechci dosáhnout,
jen láska jeho výš mě unáší,
v své objetí mě navždy spěje vzít,
hle, úděl, jenž mi nebe přináší.
Jen láskou žít!« (Z básně: Žít láskou.)

XXI.

O dokonalé lítosti.

Spravedlnost spravedlivého nevysvobodí ho, v kterýžkoli den zhřeší; a bezbožnost bezbožného nebude škoditi jemu, v kterýžkoli den obrátí se od bezbožnosti své. Ez. 33, 12.

Uvažovali jsme o božské ctnosti lásce. Kdo miluje, varuje se zarmoutiti bytost milovanou, a stalo-li se tak, bolí a mrzí jej, že se tak stalo. Rád by byl, kdyby vše mohl smazati, zničiti a nedá si pokoje, dokud se nesmíří a nedosáhne odpuštění od osoby, kterou urazil. Podobně je tomu i s láskou k Bohu. Těžkým hříchem trhá

člověk svazek lásky a přátelství, kterým se s ním spojil Bůh. Pozbývá nadpřirozené milosti posvěcující a s ní i božské ctnosti lásky. Stává se nepřítelem Božím. Ztrácí víc než kdyby ztratil celý svět i pozemský život svůj. Bůh ve svém milosrdenství posílá mu však paprsek milosti pomáhající. Člověk s hrůzou poznává, kam se dostal. Víra mu mluví o Bohu, věčném soudci, kterému bude vydávat počet z každé své myšlenky, každého slova, každého skutku. Naděje povzbuzuje, aby se utekl k Bohu a prosil o smilování, vždyť Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. A jako ten marnotratný syn přemýšleje o svém životě hnut byl lítostí a řekl si: *»Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden slouiti synem tvým. Učiň mne jako jednoho ze svých dělníků«* (Luk. 15, 18, 19.), tak musí učiniti i hříšník a vrhnouti se v náruč nebeského Otce.

Příběh o marnotratném synu znáte. Co bylo příčinou, že přijal jej Otec s takovou láskou a vrátil mu všechna práva synovská. Byla to *litost* synova nad dřívějším jednáním a *opravdová vůle* započítí nový, lepší život. Chce-li hříšník dosáhnouti odpuštění svých vin, chce-li znovu získati ztracené synovství dítek Božích, lásku a přátelství Boží, nárok na věčné dědictví atd., jedním slovem milost posvěcující, pak musí si počínati jako onen marnotratný syn. Hlavní pod-

mínkou, kterou Otec nebeský ustanovil k znovuzískání jeho lásky a přátelství, jest lítost a opravdové předsevzetí. Bez nich neodpustí hřích. Máme-li však opravdovou lítost, pak Bůh odpouští každou vinu.

Co je lítost? Je bolest a ošklivost duše nad spáchanými hříchy. Lítost záleží *ve vůli*, ne v citu, t. j. naše vůle musí se odvrátiti od hříchu, ošklivíme si hřích a přejeme si, aby se byl nestal. Má-li býti naše lítost platná, t. j. má-li býti spasitelná, přivoditi odpuštění hříchů, pak musí míti tyto vlastnosti: Musí býti 1. *vnitřní*, t. j. nestačí pouze odříkati modlitbu, kterou vzbuzujeme lítost, nýbrž musíme opravdu ve vůli hřích si ošklivěti a od něho se odvrátiti. Musí býti 2. *nadpřirozená*, vzbuzená s pomocí milosti Boží z důvodů nadpřirozených. Je-li hříšníkoví líto jeho hříchů jen proto, že jimi pozbyl na př. zdraví, majetku, utrpěl škodu časnou a pod., je lítost jeho lítostí přirozenou a nemá před Bohem ceny. Dále musí býti 3. *lítost nade všecko*. Hřích je největší zlo a musíme jej zavrhovati více než všecka ostatní zla a býti spoluhotovi raději všecko obětovati, než bychom se znovu těžkým hříchem připravili o Boží lásku a přátelství. Citový bol nepatří k podstatě lítosti, není ani v naší moci, proto také není třeba srovnávati citovou bolest nad ztrátou třebaš drahé osoby s lítostí a mysliti, že jsme neměli opravdové lítosti. Na vůli záleží, ne na citu!

Lítost musí býti dále 4. *obecná*, t. j. musíme litovati aspoň *všech* hříchů *těžkých*. Bůh nám nemůže odpustiti jeden těžký hřích bez druhého, neboť není možné, aby duše byla ve stavu těžkého hřichu a milosti posvěcující zároveň, čili jinými slovy: zároveň *mrtvá* a zároveň *živá*. U malých hříchů je tomu jinak, stav milosti se snáší s malými hřichy. Malé hřichy neumenšují milosti posvěcující. Bůh může nám odpustiti jeden malý hřích bez druhého.

Lítost musí býti nutně spojena s *opravdovým předsevzetím*, t. j. upřímnou vůlí napravití svůj život a již nehřešiti.

Lítost rozeznáváme dvojí: *dokonalou* a *nedokonalou*. Znáti tento rozdíl je věcí velmi důležitou. Lítost dělíme dle důvodu, pro který hříchů litujeme. Dva příklady nám věc nejlépe objasní. Ze života sv. Klementa Hofbauera se vypravuje: Jednoho dne navštívilo jej v jeho bytě ve Vídni několik studentů. Stávalo se tak častěji, neboť světec byl chudým studentům pravním otcem. Bylo poledne. Nad Vídní strhla se hrozná bouře. Zatmělo se, jen blesky ozařovaly oblohu. Studenty napadl strach a jeden po druhém prosili světce, aby je vyzpovídal. Světec tak učinil. Co bylo příčinou, že tito studenti hledali náhle smíření s Bohem. Strach, co by se stalo s jejich duší, kdyby náhle zemřeli. Lítost jejich byla *nedokonalou*, neboť litovali hříchů proto, že hřichem pozbyli nebe a zasloužili trestů věč-

ných. Naděje na nebe, bázeň před trestem věčným, ošklivost urážky Boží, poznaná rozumem, jsou důvody méně dokonalé a proto i lítost z nich plynoucí zove se lítostí nedokonalou. *Stačí k přijetí svátosti mrtvých:* křtu a pokání, ale sama o sobě nemá moci, aby odpustila hřích těžký.

Takovou moc — ospravedlniti rázem, ještě před přijetím svátostí, má lítost *dokonalá*. Příklad její máme v Písmě sv. na onom celníkovi, o němž vyprávěl Kristus Pán, že zůstav vzadu a neodvažuje se ani pohlédnouti k nebi, bil se v prsa a říkal: *»Bože, buď milostiv mně, hříšnému.«* A Božský Spasitel dodává: *»Pravím vám: Tento odešel do svého domu ospravedlněn...«* (Luk. 18, 13, 14.). Lítost dokonalá pramení z dokonalé lásky k Bohu. Hříšník, vzbuzuje lítost dokonalou, lituje hříchu ne proto, že jím ztratil věčnou blaženost a dary nadpřirozené, ale proto, že urazil a zarmoutil Dobro nejvyšší, Boha, který sám sebou zasluhuje lásky. Mrzí-li nás hnusný náš nevděk vůči takové lásce, pak máme lítost dokonalou. Lítost dokonalá je lítostí z lásky a má proto zázračnou sílu, že Bůh, vzbudíme-li lítost dokonalou — *ihned nám odpouští hříchy*, má-li ovšem tato lítost vlastnosti, o nichž jsem mluvil dříve a bez nichž vlastně není dokonalá lítost možná a je-li spojena s předsevzetím přijmouti buď svátost křtu u nepokřtěného nebo u křesťana svátost pokání, aspoň v době, *kdy*

je mu to Cirkvi přikázáno (confessio saltem in voto, et suo tempore facienda. Trid. sess. 6, ap. 14.).

Že dokonalá lítost odpouští hříchy ihned, dokazuje Písmo sv. Dokonalá lítost plyne z dokonalé lásky, proto, co platí o dokonalé lásce, platí i o dokonalé lítosti, neboť obě spolu nezbytně souvisejí. Pán Ježíš prohlašuje: *»Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k němu a přibyték si u něho učiníme* (Jan 14, 23.). *Láska je z Boha. A každý, kdo miluje, z Boha se zrodil a zná Boha* (1. Jan 4, 7.). *Já milujících mne miluji*« (Přisl. 8, 17.). A jinde čteme: *»Spravedlnost spravedlivého nevysvobodí ho, v kterýžkoli den zhřeší; a bezbožnost bezbožného nebude škoditi jemu, v kterýžkoli den obrátí se od bezbožnosti své*« (Ez. 33, 12.). První část věty praví, že kdykoliv spravedlivý hřeší, pozbývá své spravedlnosti, druhá, že bezbožný dokonalou lítostí spravedlností nabývá. Podobně učí i svatí učitelé církvevní. Sv. Jan Zlatoústý píše: *»Jako oheň, jenž zachvátí les, očišťuje, tak láska, kamkoliv padne, vše odnáší a ničí vše, co by božskému semeni mohlo škoditi a očišťuje zemi, aby je přijala. Kde je láska, jsou všechna zla odňata.*« Sv. Řehoř Vel.: *»Co jest láska jiného, leč oheň? A co vina nežli rez? Proto je řečeno: Odpouštějí se jí hříchové mnozí, poněvadž milovala mnoho, jako by se řeklo zřejmě: roztaví plně rez hříchů, poněvadž mocně hoří ohněm lásky.*« Římský

katechismus učí o lítosti dokonalé: »Že hned, jakmile ji myslí pojmem, získává nám od Boha odpuštění hříchů, prohlašuje prorok slovy: *»Hřích svůj oznámil jsem tobě . . . a ty odpustil jsi bezbožnost hříchu mého«* (Žal. 31, 5.). Proto pravá lítost má moc, že jejím darem získáváme hned od Pána odpuštění všech hříchů.«

Rádným prostředkem k odpuštění hříchů těžkých je svátost pokání. Lítost dokonalá jest prostředkem mimořádným, vždy s ní, aspoň zavinutě, musí býti spojena touha přijmouti svátost pokání. Lítostí dokonalou docházejí spasení pohané a jinověrci, ovšem, vzbudí-li ji opravdu (jsou-li bez vlastní viny mimo katolickou církev) a mají-li úmysl vykonati vše, co Bůh žádá. Než lítostí dokonalou jistě i mnoho křesťanů zachránilo svou duši.

R. 1881 vypukl ve vídeňském velkém divadle na Okružní třídě požár, právě když se na jevišti hrálo a hlediště bylo naplněno četnými diváky. Mnoho jich zahynulo v plamenech. Druhého dne vyprávělo devítileté děvčátko ve škole katechetovi, jaké hrůzy zažilo. Chtělo se dostat s matkou a tetou ven. Matce se to podařilo, děvčátko však s tetou nemohlo. Konečně je hasiči z hořícího divadla vyprostili. Na otázku, co dělali lidé než jim přišla pomoc, vyprávělo děvčátko: »Naříkali, lomili rukama a modlili se. Jeden muž vedle mne dělal stále kříž. Pět dětí kleklo se mnou a modlili jsme se napřed k An-

dělu Strážnému a pak lítost, dokonalou lítost. Musela jsem ji předříkávati tetě. Teta je zbožná, chodí často k sv. zpovědi a ví, že se má v nebezpečí vzbuzovati dokonalá lítost, ale neznala modlitby nazpaměť, proto jsem ji předmodlívala. I ostatní lidé klekli a vzbuzovali dokonalou lítost. Modlili jsme se ji několikrát. Pak přišli hasiči a vynesli nás ven.« (Dle Joh. Ev. Pichlera: *Katolische Volksschulkatechesen* III., 54 a n.)

Děvčátko si počínalo správně. Vědělo, že není důležitější věci v nebezpečí života, než dokonalou lítostí očistiti duši a připravití se tak na smrt. Nezapomeňme na to nikdy. Pomáhejme jí i jiným vzbuzovati. Stane se neštěstí. Co dělají lidé? Stojí, dívají se, litují, pomáhají, jeden běží pro lékaře, jiný telefonuje záchranné stanici, málokdo však vzpomene na kněze anebo, což se má státi hned, zvláště je-li pozdě, připravití nešťastníka a vzbuditi s ním dokonalou lítost.

Je to tak těžké vzbuditi dokonalou lítost? S pomocí Boží nikoliv. Nesmíme ovšem zapomenouti, že jen lítost dokonalá odpustí nám hříchy ihned, lítost nedokonalá sama bez svátostí nestačí, a že jen tenkrát máme dokonalou lítost, litujeme-li hříchu z dokonalé lásky k Bohu, že jsme hříchem Boha, našeho nejlepšího Otce, nejvyšší Dobro, urazili a ne jen proto, že jsme nebe ztratili, z bázně před peklem. Na toto rozlišení třeba dáti dobrý pozor. Dokonalou lítost můžeme vzbuditi slovy: »Bože můj! Všech svých

hříchů srdečně lituji, že jsem jimi Tebe, svého nejlepšího Otce a nejvyšší Dobro urazil a zarmoutil. Všechno bych teď dal za to, aby se tak nebylo stalo. Chci se ze hříchů svých vyzpovídati a nechci již žádným hříchem Tebe zarmoutiti.« Stačí ovšem — neboť lítost záleží na vůli — pouhé: »Ježíši, milosrdenství,« nebo »Bože, buď milostiv mně, hříšnému!« nebo pouhé odvrácení vůle od hříchů z lásky k Bohu.

Milosrdenství Boží je nesmírné, ale *nesmíme na ně opovážlivě spoléhati*. Nevíme, kdy nás Bůh zavolá, abychom Mu složili účty ze svého života. Pán Ježíš pravil, že smrt přichází jako zloděj, který neohlašuje svou návštěvu. A na tom, zdali ve chvílce poslední budeme ve stavu milosti posvěcující, nebo ve stavu smrtelného hříchu, záleží celá naše věčnost. Umřeme-li ve stavu milosti, pak bude věčné štěstí naším údělem, pak jako dítky Boží, přátelé a dědicové Boží ujmeme se dědictví nebeského, které nám Pán nebes i země připravil před věky. Však běda, nesmírné běda duši, která s těžkým hříchem odejde na onen svět před soudnou stolicí Věčného Spravedlivého Soudce. Čeká ji věčné zavržení, z něhož ji nevysvobodí žádné modlitby pozůstalých, ani mše sv. za ni obětované, natož slavný pohřeb. Vše marno, vše ztraceno, neboť: »jestli svoji duši ztratiš, vše ztraceno máš...«. Nevíme dne ani chvílky a nevíme ani, budeme-li při smrti míti dosti času na vzbuzení dokonalé

lítosti. *Proto nezůstávejme nikdy dlouho ve stavu těžkého hříchu.* Potká-li nás neštěstí, že do něho upadneme, vzbudme ihned v sobě lítost dokonalou a obnovme jí v sobě stav milosti, stav synovství dítek Božích, přátelství s Bohem. A každý den večer než usneme složme ruce na prsa a řekněme: »Umřítí musím, ale nevím kdy — nevím jak — a nevím kde. — Vím však, že bych byl navždy ztracen, jestliže bych ve hříchu smrtelném zemřel. — Ó Maria, Matko Boží, pros za mne hříšníka — nyní i v hodinu smrti mé! Amen.« a vzbudme dokonalou lítost jak nad hříchy, které jsme v uplynulém dni spáchali (zpytujme vždy před spaním krátce své svědomí!), tak nad hříchy celého svého života. Pak můžeme klidně spát. Utkvěl mi v paměti jeden moment z divadelní hry, napsané dle románu jesuity Spillmanna: »Oběť zpovědního tajemství«. Matka vypravuje dětem o náhlé smrti otcově: »Umřel *náhle*, ale *ne nepřipraven*.« I my se modlíme za odvrácení náhlé smrti, důležitějším však jest pamatovati zároveň i jindy a vždy na to, abychom stále byli ve stavu milosti posvěcující, neboť pak ani náhlá smrt nebude pro nás tak velkým neštěstím.

A přistupujme často k soudu milosrdenství — k sv. zpovědi, neboť kdo zde bude dobře rozsouzen, komu zde bude vina odpuštěna, najde na onom světě Soudce milosrdného. Mnozí lidé z různých a často malicherných příčin vyhýbají

se sv. zpovědi a dlouhá léta trvají v nepřátelství s Bohem. O jaké poklady zásluh se připravují, neboť všechna utrpení, všechny modlitby, návštěva kostela, účast na mši sv., almužna a jiné dobré skutky pro nebe nemají ceny, za nic jim je Bůh pro nebe nepočítá, nejsou-li vykonány ve stavu milosti posvěcující. Jaká to nehospodárnost, jaké mrhání a pohrdání milostí Boží. A to hrozné nebezpečí, v jakém oni lidé stojí, zemrou-li náhle bez lítosti dokonalé neb bez zaopatření, pak na věky odloučení budou od svého nebeského Otce . . . Jak jsou ubozí ti, kteří nechápu vzácné ceny milosti posvětné, důstojenství synovství dítek Božích, nevědí o všechno jde a nechtějí vědět. Zpověď není ničím jiným než návratem marnotratného dítěte k nebeskému Otci, který mu rád a ochotně vrátí všechna ztracená práva dítek Božích. Jak často se máme zpovídat? Jedině správná odpověď zní: Tak často, jak potřebujeme, abychom se udrželi v milosti posvěcující a zůstali dítkami Božími. Tohoto stupně duchovního života — býti bez těžkého hříchu, musíme dosíci, jinak nejsme dítkami Božími.

Jakým vzácným darem Božím a prostředkem spásy je svátost pokání a dokonalá lítost. Používejme ji často. Povzbuzujme a voďme k ní i jiné. Každému člověku, i umírajícímu nekřesťanu, může dokonalá lítost prospěti. Vzbuzujme ji denně po každém hříchu. Jde o věčnost!

XXII.

**Jak si udržíme a rozmnožíme stav
milosti posvěcující.**

Kdo setrvá až do konce,
ten spasen bude.

Mat. 10, 22.

Stejně důležitou věcí jako získati si milost posvěcující, jest i ve stavu milosti posvěcující se udržeti a ji rozmnožiti. Jest to nutno, máme-li dojíti spásy, neboť jen *»Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude«* (Mat. 10, 22.).

Cesta k nebi není však procházkou. Jest to cesta sebezáporu a obětí, které z lásky k Bohu musíme přinášeti. Udržeti se v milosti Boží znamená zapřítí sebe, vzítí kříž svůj a následovati Božského Spasitele, který rovněž cestou utrpení vešel do slávy své. Milost posvěcující získanou utrpením Kristovým udržíme si s pomocí Boží sebepřemáháním a obětí, které musíme přinášet, abychom se uvarovali těžkého hříchu, který by ji v nás zničil a nás oloupil o synovství dítek Božích.

»Byli jste někdy tmou, nyní však jste světlem v Pánu; jako synové světla žijte, neboť ovoce světla (záleží) ve všeliké dobrotě a spravedlnosti a pravdě — zkoušejíce, co se líbí Bohu, a nezúčastňujte se v neužitečných skutcích temnosti, nýbrž spíše je kárejte!« napomíná sv. Pavel (Ef. 5, 8—11.). A na jiném místě praví: *»Jestliže tedy*

jsste povstali s Kristem, těch věcí hledejte, které jsou surchu, kde jest Kristus, sedě na pravici Boží; o to pečujte, co surchu jest, ne o to, co jest na zemi. Neboť jsste zemřeli a život váš jest skryt s Kristem v Bohu. Když se ukáže Kristus, váš to život, tehdy i vy se ukážete s ním ve slávě» (Kolos. 3, 1—4.). A napomíná křesťany Koloské, aby usmrtili údy své, aby varovali se nečistoty, zlých žádostí, lakoty, aby odložili hněv, prchlivost, zlobu, utrhaní, potupné řeči, lež, aby zkrátka protože »sulékli se sebe člověka starého s jeho skutky, oblékli nyní člověka nového, jenž se obnovuje ku poznání podle obrazu Stvořitele svého,« aby vedli život nový, duchovní. Totéž přirozeně platí i nám.

»Duchovní život jistě pěstuje,« píše P. Alois Stork ve své znamenité knížce »Z duchovního života«, kterou tu vřele doporučuji,*) »kdo se varuje těžkého hříchu, aby si zachoval milost posvěcující a tak byl stále dítkem Božím. Ale to jest teprve nejnižší stupeň duchovního života, ač jest základem všeho dalšího a nutnou podmínkou pravého křesťanského života vůbec... V čem záleží vyšší, druhý stupeň? Jsi-li upevněn v milosti Boží, varuj se i hříchů všedních, a to vědomých a dobrovolných...« Třetí stupeň duchovního života záleží v tom, aby duše uspořádala nebo stále pořádala různé náklonnosti,

*) Vydalo Dědictví Svatojanské v Praze. II. vydání. Cena Kč 5— a dodá naše knihkupectví.

kteřé ji strhují k pokleskům polodobrovolným a polovědomým a počet těchto omezovala. Jsou ještě vyšší stupně duchovního života.

Vrcholem jeho zůstává následování Krista, stálé větší připodobňování se duše tomuto Božskému vzoru, tak že pak, jak řekl sv. Pavel, splní se i o ní: »Žijí, — ale ne já, žijeť ve mně Kristus« (Gal. 2, 19, 20.).

Spisovatel Scheeben píše, že nový život náš má býti *nebeský*, poněvadž člověk milostí je povznesen nad zemi, má právo a zároveň i povinnost jako andělé stále choditi před tváří Boží a jej velebiti. Má býti *duchovní*, neboť je vdechnut Duchem svatým, který děti Boží oživuje a vede, osvobozuje je ze služebnosti těla a učí je choditi v těle jako andělé nebeští. Má býti *svatý*, neboť protože Bůh jest svatý, musí i děti jeho býti svaté, svaté smýšlením, svaté v slovech, svaté v celém životě. Má býti *božský*, neboť milostí stáváme se účastnými božské přirozenosti, takže nežijeme my, nýbrž žije v nás Bůh a působí v nás a proniká nás svojí silou. Tento život je tajuplný a skrytý život, který zůstává světu utajen a ani od nás v celé své hloubce a vznešenosti nemůže býti pochopen. Svět tomuto životu nerozumí a proto jej neuznává, jím pohrdá. Málokdy slyšíte jej posmívat se milostí Boží, třebaže nic mu nezůstává svatým a to proto, že nezná významu jejího a neví, o co se tu jedná.

Chceme-li žiti důstojně, jak se patří na dítky

a přátele Boží, nestačí jenom varovati se těžkého hříchu, vyhýbatí se nebezpečí upadnouti do něho, nýbrž máme se snažiti, abychom v sobě milost posvěcující rozmnožovali. Napomíná nás k tomu sám Božský Spasitel slovy: *»Budtež dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest«* (Mat. 5, 48.). Již ve Starém Zákoně poroučel Bůh: *»Já jsem Hospodin Bůh váš: svatí buďte, neb já svatý jsem«* (III. Mojž. 11, 44.). A sv. Apoštol napomíná: *»Nepřipodobňujte se tomuto světu, nýbrž přeměňujte se obnovou mysli své, abyste zkoušeli, co jest vůli Boží, co totiž jest dobré a příjemné a dokonalé«* (Řím. 12, 2.) a modlí se za Koloské: *»abyste byli naplněni poznáním vůle jeho ve vši moudrosti a rozumnosti duchovní (a to k tomu konci), byste žili důstojně Boha, tak abyste se mu ve všem libili, ve všelikém díle dobrém užitek přinášejíce i rostouce skrze poznání Boha...«* (1, 9, 10.). A podobně i hlava Církve napomíná: *»Rosttež v milosti a poznání Pána našeho a Spasitele Ježíše Krista«* (II. Petr 3, 18.).

Rozmnožování milosti děje se *svátostmi a dobrými skutky*, činy totiž, jimiž člověk ovšem zase jen z milosti Boží si zasluhuje, aby jeho milost od Boha byla rozmnožována. Milost rozmnožuje Bůh tím, že zvyšuje jakostnou hodnotu (řintesitu) milosti asi tak, jako když roste světlo a teplo (Dle Žáka.). Svátostmi se uděluje a rozmnožuje milost posvěcující, poněvadž Bůh

ustanovil, že s jistými obřady bude spojeno udílení a rozmnožení milosti (ex opere operato — vykonaným úkonem); dobrými skutky, poněvadž člověk, jenž vyplní při svém skutku jisté podmínky, je z ustanovení Božího hoden po právu odměny (ex opere operantis — výkonem konajícího).

Užívejme hojně prostředků k udržení a rozmnožení milosti posvěcující. Hleďme mítí jasné svědomí, zpytujme je denně, ptejme se často: Jsem ve stavu milosti posvěcující? A lítostí dokonale obnovujeme v sobě stav milosti. A často přijímejme svátost pokání. Modlitbou obnovujeme spojení s Bohem, aby proudy milosti plynuly do naší duše. Nedívejme se na *modlitbu* jako na zbožný zvyk, zděděný po předcích, ale jako na potřebu naší duše, *záležitost věčnosti*. Neboť jak praví sv. Alfons: »Všichni svatí v nebi stali se svatými modlitbou, všichni zavržení zahynuli proto, že se nemodlili.« Proč tolik duší mrtvých, vyhaslých, chladných vůči Bohu a životu nadpřirozenému, duchovnímu? Nedbali o spojení s Bohem, nehledali a neobnovovali spojení a proto neměli síly, aby se udrželi a neklesli, a když klesli, nepovstávali. Proto napomínal Spasitel světa, abychom se modliti nepřestávali. Můžeme jistě i za práce mysl pozvádát k Bohu.

Nejvíce síly však nám dá Bůh skrze *svátosti*, neboť tyto ustanovil jako nejmocnější prostředky milosti. O častějším sv. přijímání pojedná-

vám ve zvláštní knize,^{*)} tu jenom poukazují na to, že Božský Spasitel sám je přikazuje jako prostředek k zachování nadpřirozeného života v duši: *»Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dám, tělo mé jest (které dám) za život světa... Amen, amen, pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete mít v sobě života. Kdo ji mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den poslední. Neboť tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo ji mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce, tak i ten, kdo ji mne, živ bude pro mne«* (Jan 6, 51—58.). Jasná tato slova nepřipouštějí pochybnosti o pravém jejich smyslu a významu. Jako tělo tak i duše potřebuje pokrmu. A ve skutečném smyslu je jí pokrmem Tělo a krev Kristova. *Přijímejme, kdykoliv jsme na mši sv., možno-li denně, a porosteme v milosti Boží.* Máme-li dobrý úmysl a jsme-li prosti těžkého hříchu, nic nám nebrání, abychom přijali Krista Svátostného — chléb života. Jsme povinni své duši starati se o její výživu, aby neumřela hladem. Jako nejvyšší míru

^{*)} Eucharistie a mládež. Dle dra J. Nicolussiho S. S. S., M. Gatterera T. J. a j. napsal K. Lutislav. Vyšlo v Brně 1928. Objednati možno přímo u autora (redakce »Hvězdy«, Líšeň u Brna).

času, kdy duše může zůstat bez svátostného pokrmu, ustanovila Církev sv. dobu jednoho roku, ale slovíčkem *»aspoň«* a pak zřejmě slovy Tridentina: *»Svatý sněm by si ovšem přál, aby věřící pokaždé, kdykoliv jsou na mši sv., nejen duchovně, nýbrž i svátostně účast brali na sv. přijímání,«* vyjádřila, jak praví Sv. Otec, blahé paměti, Pius X. *»přání, aby věřící denně se občerstvovali nebeským pokrmem a z něho hojnější účinky posvěcení čerpali.«* Za dnešních poměrů, kdy tolik nebezpečí a nástrah strojí peklo a svět nadpřirozenému životu duše, prohlašují znalci života mladých lidí, že by bylo zrovna zázrakem, aby mladý člověk bez častého sv. přijímání uchoval se ve stavu posvěcující milosti. Nezapomínejme také, že jsme povinni užívatí prostředků, které nám Bůh nabízí, abychom si vzácný nadpřirozený dar jeho, milost Boží, bez níž spásení býti nemůžeme, udrželi a nejmocnějšími prostředky jsou sv. zpověď a časté sv. přijímání. A i kdybychom snad nepotřebovali častějšího pokrmu svátostného, abychom si zachovali nadpřirozený život duchovní, nezapomínejme, co ztrácíme, vyhýbáme-li se stolu Páně. Každé sv. přijímání — a to i tenkrát, kdyby naše duše byla obtížena mnoha lehkými hříchy (— tyto odpouští také Pán Ježíš ve Svátosti oltářní —) rozmnožuje v nás více než co jiného milost posvěcující. O toto rozmnožení se připravujeme, když málokdy přijímáme, ba vždy, kdykoliv

jsme na mši sv. a nejdeme k sv. přijímání. Buď jsme ve stavu posvěcující milosti a pak není důvodu, proč bychom — jsme-li lační — nepřistoupili ke stolu Páně, anebo nejsme, a pak se máme ihned zbavit těžkého hříchu dobrou sv. zpovědí a posílit se k novému životu Tělem a Krví Páně.

O úctě k Božskému Srdci Páně a velkých milostech, jimiž ji Božský Spasitel odměňuje, pojednám v jiné knize, poněvadž úzce souvisí s Eucharistií. Kdo si chce udržeti a rozmnožiti nadpřirozený život v sobě, nemůže zůstatí chladným vůči Božskému Srdci Páně, které se za nás probodnout dalo a které živé bije pro nás ve Svátosti Oltářní, ale bude z tohoto zdroje lásky čerpati sílu k životu v synovství dítek Božích.

XXIII.

Bl. Panna Maria a milost posvěcující.

A vešed k ní anděl, řekl: Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnána's ty mezi ženami.

Luk. 1, 28.

Nic nevyjadřuje v Písmě sv. převelikou důstojnost Matky Boží tak jako slova pozdravení andělského: *»Zdráva buď, milosti plná, Pán s Tebou, požehnána's ty mezi ženami.«* Z rozkazu a vnuknutí Božího pozdravil jimi archanděl Gabriel přesvatou Pannu v chatě nazaretské, když

ji přišel vyřídít nebeské poselství, že je Nejsvětější Trojicí vyvolena za Matku Synu Božímu, Vykupiteli, který přijde lidstvo, otročící hříchu a ďáblu, z duchovní smrti vykoupit k nadpřirozenému životu. Bůh nenašel krásnějšího pozdravu nad název *»milosti plná«*. Anděl nepraví, jak se nyní Církev sv. modlí: *Zdrávas Maria »milosti plná«*, nýbrž jednoduše: *»Zdráva buď, milosti plná«*, bez připojení vlastního jména *»Maria«*, takže toto jméno zastupují slova *»milosti plná = omilostněná«*. *Omilostněná* jest tedy pravým a vlastním jménem jejím.

Bůh každého tvora upravuje a uschopňuje k cíli, který mu vytkl. Bůh povolal Pannu Marii, aby byla matkou jeho Syna, proto ji také opatřil všemi přirozenými i nadpřirozenými dary, aby veškeren život její od prvního okamžiku jejího početí až do posledního dechu byl přiměřen této nevystihlé důstojnosti. Bůh na ni takřka vyčerpал poklady svých milostí a darů, jimiž může pouhého člověka obmyslití.*) Vrcholu milostí dosáhla Panna Maria v okamžiku, kdy se stala Matkou Boží, přijavši původce všech milostí Syna Božího.

Bylo možno, aby bl. Panna, vyvolena jsouc za Matku Boží, jen jediný okamžik svého života mohla býti poskvrněna hříchem, třeba i jen hříchem dědičným? Jest možno připustiti, že nekonečná svatost Syna Božího strpěla, aby Matka

*) Pospíšil: O Bohu vtěleném, 612 a n.

Boží, byť i na jediný okamžik, ponořena byla do hříchu a hříchem i do moci ďáblovy? Ne, Kristus jako Bůh a jako nejsvětější člověk byl, abychom tak řekli, sám sobě, své důstojnosti, povinen, postarati se, aby i jeho Matka této důstojnosti ničím nezadala, aby nebyla poskrněna žádným, ani dědičným hříchem. Pán byl s ní. Jednak s její duší, an ji již v prvním okamžiku, ve kterém ji stvořil a s tělem spojil, uchránil hříchu dědičného, vyzdobil milostí posvěcující a všemi dary a ctnostmi Ducha sv. a výzdobu tuto dovršil mateřstvím božským. Byl i s tělem, v něm zbudoval chrám pro vtělení Syna Božího. Papež Innocenc srovnáváje spolu Evu a Bl. Pannu volá: *»Zdrávas, poněvadž tebou bude změněno jméno Evi-no; ona byla plna hříchu, ty jsi plna milosti, ona se odvrátila od Boha, s tebou jest však Pán, ona byla zlořečena mezi ženami, ty jsi blahořečena, skrze onu přišla smrt na svět, skrze tebe vrátil se život na okrsek zemský.«*

Slovy »Maria byla počata bez poskvrny«^{*)} vyznáváme, že Panna Maria zvláštní výjimkou a mocí budoucích zásluh Kristových byla od prvního okamžiku svého života uchráněna hříchu dědičného a ozdobena milostí posvěcující. Jinak je tomu u všech ostatních lidí. Každý jiný člověk kromě Matky Boží přichází na svět v těžkém dědičném hříchu. Maria však od počátku má milost posvěcující a to v přemíře, v které jí

^{*)} Tato stať zpracována dle Meschlera.

žádný svatý neměl. S milostí posvěcující pak i dar vytrvalosti. I Eva měla v prvním okamžiku svého života milost posvěcující, ztratila ji však, přestoupivši přikázání Boží. Ne tak Maria, která změnila jméno Evy na radostné Ave = Zdravas. Nesmíme si však její duši představovat jako prázdnou nádobu, čistou od hříchu, nýbrž jako nádherně ozdobenou nádobu duchovní, přetékaající všemi poklady a bohatstvím, pravý div lásky Boží. Kdežto my povstáváme jako smutný, mrtvý, trnový keř, smutný to pohled pro nebe a blažené duchy, vyvstává Maria z pusté země, zářící jako dennice, zvěstující příchod Světla světa J. Kr., krásná a čistá jako lilie mezi trnům.

Neposkvrněné početí je *oslavou celé Nejsvětější Trojice*. Ukazuje nám lásku Boha Otce, který vyňal Matku Boží ze všeobecného zákona dědičnosti hříchu praotce Adama. Syn Boží pozdravuje a potěšuje Matku svou nejkrásnější květinou, která vyrostla z jeho krve, prolité za spásu lidskou. Krásně vyjadřují tuto myšlenku staří malíři. Znázorňují Božské dítě, sedící na klíně Mariině, jak jí podává bělostnou růži, samo si ponechávajíc pro sebe trnovou korunu, kříž nebo krvavě červenou růži. Kdo by nepoznal, že malíř chtěl zdůraznit dar Boží Marii: úplnou nevinnost. Duch sv. pak sestoupil s radostí a plností své svatosti v srdce svaté Panny, posvětiv ji na svatostánek všech ctností.

Neposkvrněné početí je *základem uší velikosti a velebnosti P. Marie*, především její svatosti. Býti svatým, znamená býti prost hříchu, mítí posvěcující milost a ji provázející ctnosti a dary. Maria byla prosta nejen hříchu dědičného, ale i všech ostatních osobních. V ní neozývaly se nikdy nezřízené náklonnosti a nedošlo ani k nejmenšímu lehkému hříchu. Poklad svatosti v ní stále rostl, neboť Bůh dával jí nové a nové milosti, s nimiž ona věrně spolupůsobila. Neposkvrněné početí bylo důstojnou přípravou na božské mateřství a je základem moci Panny Marie. Mnohé jsou přednosti a výsady Panny Marie, ale ničeho si neváží Matka Boží tak, jako neposkvrněného početí. Ba byla by se raději zřekla vlády nad nebem a zemí i práv a cti, které jí přineslo mateřství Boží, jen aby neztratila milosti. Chtěla býti raději *dcerou* Boží milosti posvěcující, než *jen Matkou* Boží bez milosti posvěcující, neboť ví, že Ježíš, třebaže ji nesrovnatelnou láskou miluje, přece by více miloval jinou duši, která by byla na milost bohatší.*) Nedá se ovšem odloučiti od sebe neposkvrněné Početí a Mateřství Boží.

*) Naznačil to Božský Spasitel sám. Když jednou kázal, přišla za ním matka jeho a příbuzní, jak je Písmo sv. nazývá dle tamnějšího zvyku — bratři. Byli to synové Alféa (Kleofáše) a manželky jeho Marie, která byla příbuznou Panny Marie. Žádali si s ním mluvit: »I řekl mu kdosi: Hle, matka tvá i bratři tvoji stojí venku, hledajíce tebe. On pak odpovídáje tomu, kterýž mu to byl pověděl,

Tajemství Neposkvrněného početí Bl. P. M. je i k *oslavě naší sv. církve*. Je slavnostním potvrzením a novým prohlášením nadpřirozeného zákona mravního, že totiž jsme všichni povoláni k nadpřirozenému cíli, že milost je prostředkem nezbytným k dosažení tohoto cíle, že dobrovolná ztráta milosti a nedostatek její je podstatou hříchu a že jsme všichni, kromě Marie Panny, propadli hříchu. Slavnostní prohlášení tajemství Neposkvrněného početí Bl. P. M. je zavržením racionalismu a materialismu, kteréžto bludy ničeho nechtějí vědět o nadpřirozené pravdě a řádu, mravním zákonu, hříchu a vykoupení a vůbec o všem, co přesahuje pozemský život a poznání smyslové. Tajemství toto poukazuje nám na Marii, jako nejkrásnější, nejmilejší a nejvznešenější příklad velebnosti řádu milosti, dle něhož máme i my život zařídit. Je také zárukou požehnání pro naši dobu, která tolik potřebuje vzoru čisté, neposkvrněné krásy nevinnosti a mocné ochrany.

Děkujeme s Matičkou Boží a Církví sv. Bohu

řekl: Kdo jest matka má, a kdo jsou bratři moji? A vztáhnuv ruku na své učedníky, řekl: Aj, matka má a bratři moji. Neboť kdokoli činí vůli Otce mého v nebesích, ten jest mi bratrem i sestrou i matkou (Mat. 12, 47—50.). Kristus Pán neprohřešuje se tu nevážností ke své matce, nýbrž prohlašuje, že všichni, kdo jsou s ním spojeni milostí posvěcující, trvají s ním v duchovním příbuzenství a toto příbuzenství že má větší cenu než příbuzenství pouze tělesné.

za zázrak milosti Boží. Prosme ji o přispění, bychom si zachovali vzácný dar Boží — milost posvěcující, za niž její Syn tolik muk vytrpěl, jehož utrpení i ona účastna byla. A mějme v nenávisti hřích, který nám loupí tento vzácný dar. Maria bez poskvrny počatá, jako ona holubice, která Noemovi přinesla ratolest olivovou, přinesla lidstvu opuštěnému a pronásledovanému hněvem Božím Vykupitele, ona však nám připomíná i soud Boží. Dědičný hřích je nejmenším z těžkých hříchů. A přece Spasitel jej má v ošklihosti a nedovolí, by Matka jeho v něm byla třeba jen na okamžik. Jak teprve nenávidí hříchy naše dobrovolné, osobní. Matce své dává jako dar největší a nejlepší, co jí může dát — milost posvěcující a vytrvalost v ní. Naše čest, naše bohatství, naše krása, naše štěstí a všechno je v milosti posvěcující. Neposkvrněné početí Bl. P. M. budiž nám povzbuzením a posilou v boji proti nepříteli našeho věčného štěstí. Znamená počátek nepřátelství mezi P. M. a ďáblem a vítězství, které její Syn dobyl nad ďáblem, je muž lidstvo otročilo. Nepřítel je vypuzen, přemožen. Budiž nám tajemství toto zárukou, nadějí, útěchou a silou k vítězství. Uctívejme Panu Neposkvrněnou, Matičku Boží, zprostředkovatelku všech milostí, a prosme ji, aby nám vyprosila síly, abychom vždy byli vpravdě dítkami Božími a tím i jejími.

XXIV.

Bl. Panna Maria zprostředkovatelkou
všech milostí.

Ve mně je všechna milost k životu
pravdy, ve mně je všechna naděje
v život ctnosti.

Kniha Sirachovcova 24, 25.

Blahoslavená Panna Maria jest nejen plná milostí, ale ona jest i jejich *pokladnice a rozdatelka*. Ježíš Kristus vložil všechny milosti, kterých svou obětí na kříži člověčenstvu zasloužil, do rukou své Božské Matky, jako do nějaké pokladny a ji ustanovil správkyní a rozdatelkou pokladu těchto milostí, aby z něho podle jeho nejsvětější vůle čerpala a věřícím rozdávala. Z toho plyne, že žádnému člověku nedostane se milosti, leč jen skrze Pannu Marii.*)

Krista nám dal Bůh skrze Marii, jest proto vhodné, že i všechny milosti nám dává skrze Marii. Ne snad, že by nám je tvořila a dávala Maria, neboť působiti milost v duši může jen Bůh. Matka Boží byla za svého pozemského života účastna každého vykupitelského díla, takže i nyní nám Kristus neudílí žádné milosti bez její přímluvy. To ovšem neznamena, že bychom ji o každou milost museli prositi, ani, že by byla přímluva Matky Boží všeobecně tak nutnou, že by vůbec Kristus nemohl bez ní žádné milosti uděliti.

*) Dr. Pospíšil: O Bohu vtěleném, 686.

Jako Kristus je *hlavou*, z níž se všechny milosti roní v jednotlivé údy jeho mystického těla, Matka Boží je *srdcem*. Hlava řídí celý tělesný organismus, život jeho však udržuje krev v srdci se soustřeďující a odtud do všech jeho údů se rozlévající. »Životním principem Církve je Kristus, jenž ji svými milostmi ku své vlastní boholidské důstojnosti povznáší a v této důstojnosti udržuje, kdežto Matka Boží tyto nadpřirozené milosti od Krista přijímá, v sobě soustřeďuje a jednotlivým členům Církve sv. přivlastňuje a přisvojuje« (Dr. Jos. Pospíšil, d. c. 687.).

Nauku o zprostředkování všech milostí Bl. Pannou Marií dokazuje samo Písmo sv. *»I stalo se, jak uslyšela Alžběta pozdravení Mariino, dítě zaplesalo v životě jejím a Alžběta byla naplněna Duchem svatým«* (Luk. 1, 41.). Na svatbě v Káni Panna Maria vyprosila první zázrak: *»A když se nedostávalo vína, matka Ježíšova řekla k němu: »Nemají vína.«* Církev sv. sama slovem i bohoslužbou a zavedením svátku Bl. P. M., zprostředkovatelky milostí (31. května), modlitby liturgické, spisy svatých Otců a učitelů církevních, příklad svatých, vděčná úcta věřících, výtvary umění ukazují, jak o této nauce smýšlí. Sv. Germanus*) nadšeně volá: *»Nikdo nedochází spasení, ó nejsvětější, než skrze tebe. Nikdo není od zlého osvobozen, ó nejneposkvrněnější, leč skrze tebe. Nikdo nedochází*

*) Citováno dle Žáka: Katolická věrouka pro lid II, 509.

milosti milosrdenství, ó nejctihodnější, leč skrze tebe.« Sv. Jan z Damašku klade Panně Marii do úst slova: »Já jsem se stala dílnou léků pro nemocné. Já věčným pramenem zdraví. Já zapuzovačkou démonů. Já útočištěm těm, kteří se ke mně utíkají. Přistupte, národové, s důvěrou a čerpejte přehojně dary milostí. Ke všem mluvím, zvěstujíc jim dobré. Kdo žízni po uzdravení z nemoci, po odstranění neřestí z duše, po očištění hříchu, po odvrácení jakýchkoliv neštěstí, po klidu království nebeského, nechť přijde s důvěrou ke mně a načerpá si dar milostí nejúčinnější a nejúčitečnější. Této milosti nemám ze sebe, nýbrž jest darem Božím, ale já přetékám bohatstvím tohoto zdroje.« Sv. Bernard nazývá P. M. vodovodem nejhojnějších milostí a sv. Bernardin Sienský přímo praví: »Všecka milost, která se tomuto světu uděluje, má trojí cestu: od Boha ke Kristu, od Krista k Panně, od Panny nám se rozdává.«

Veliké vážnosti dodal této nauce Svatý Otec Lev XIII., jenž v encyklice ze dne 22. září 1891 prohlásil: »Lze tvrditi, že z velikého pokladu vší milostí, který Pán přinesl, jelikož milost a pravda staly se skrze Ježíše Krista, neuděluje se nám z vůle Boží zhola nic, leč skrze Marii, neboť jako k nejvyššímu Otci nikdo nemůže přistoupiti, leč skrze Syna, tak asi nikdo ke Kristu, leč skrze matku.«

Církev sv. ráda užívá o Panně Marii textů

Písma sv. Starého zákona, v níž se velebí nestvořená Moudrost, t. j. Bůh sám. Je-li Syn Boží osobní Moudrostí Božskou, pak je jeho Matka nejdokonalejší její září na nebi i na zemi. Na svátek Bl. P. M., sprostředkovatelky všech milostí, modlí se Církev sv. v hodinkách kněžských čtení z knihy Sirachovcovy: *»Já jsem matka krásného milování, bázně, poznání a svaté naděje. Ve mně jest všecka milost k životu pravdy, ve mně je všechna naděje v život ctnosti«* (24, 24—25.). A na den Panny Marie — královny sv. Růžence čte se v epištole z knihy přísloví: *»Mne kdo najde, nalezne život a dojde spasení od Hospodina.«*

Utíkejme se k Matičce Božské milosti a prosme ji nejen, jak zvykli jsme — o pomíjející statky časné, ale i o statky věčné — aby nám byla opravdu cestou k nebi vedoucí. *»Iter paratutum, ut videntes Jesum, tecum semper collaetemur«* — *»Cestu uprav bezpečnou, abychom vidouce Ježíše s Tebou se věčně radovali.«* Dítka Boží musí vyznamenávat i dětinná úcta k Matičce Boží, neboť jak by mohl vpravdě milovati Otce nebeského a Syna Božího, kdo by nemiloval Matku Boží, kterou miluje celá Nejvyšší Trojice. *»Modleme se: Pane Ježíši Kriste, náš prostředníku u Otce, který jsi ráčil nejblahoslavenější Pannu, Tvoji Matku, ustanovit také naší a prostřednicí u Tebe; uděl milostivě, aby každý, kdo k Tobě přijde, žádaje si dobro-*

diní, potěšil se, že skrze ni všechno si vyprosil: Který žiješ a kraluješ s týmž Bohem Otcem . . . Amen.« (Orace na svátek Bl. P. M., zprostředkovatelky všech milostí.)

XXV.

Milost posvěcující a sv. růženec.

Marie však zachovávala ta slova,
uvážujíc je v srdci svém.

Luk. 2, 19.

Skrze Marii k Ježíši.

Sv. Bernard.

V květnu, kdy v přírodě vše rozkvétá a voní, uctívá Církev sv. Matičku Boží jako Královnu máje. Na podzim, kdy opadaly růže a v přírodě objevují se předzvěsti zimy, slaví ji jako Královnu sv. růžence. Když se nedostává růží k ozdobě jejího oltáře a jejích soch a obrazů, máme ji ve věnec uvíti růže duchovní: bílé — radosti, červené — bolesti a žluté — vítězné oslavy.

Dle zbožného podání Blahoslavená Panna sama vybídla sv. Dominika, aby modlitbou sv. růžence vítězil nad bludy a vyprošoval lidem návrat k pravé víře a skrze ni i ke ztracenému synovství dítek Božích, k milosti posvěcující. A dílo se mu dařilo. O čem kázal, za to se modlil s lidem růženec a pravdy sv. víry utkvávaly lidem v paměti, a Matička Boží, kterou růžencem uctívali, vyprošovala hojně milosti Boží, potřeb-

né, aby odstraněny byly překážky proudu nebeského světla a nebeské síly.

Kterýsi spisovatel nazval růženec knihou, ze které může čísti vzdělaný i neučený a učit se z ní o víře a lásce k Bohu. Uvažujme, jak krásně poučuje nás i o ceně a účincích milosti posvěcující.

Růženec skládá se z modliteb: Věřím v Boha, Otčenášů, pozdravení andělského, které se v celém růženci stotřiapadesátkrát opakuje, Sláva Otci... a Zdravas Královno.

Modlitba Páně sama o sobě dává dosti látky k rozjímání o milosti Boží. Nazýváme Boha sladkým a důvěrným slovem »*Otče náš*...« Kdo by si tu nevzpomněl na pravdu, že skrze milost posvěcující činí nás Bůh svými dětmi? Voláme »*Otče náš!*« ne »*Otče můj*...« Nechtěl nám tím Božský Spasitel připomenouti, že jsouce dítkami Božími, jsme si také vespolek bratry a sestrami a že jako tací máme se vespolek milovati. Kdybychom jenom nad tímto oslovením Boha častěji se zamysleli a dle něho žili, věru ubylo by záští, sporů a nenávisti, které rozvracejí rodiny, obce i státy, přestaly by i krvavé války, kdybychom všichni vždy měli na paměti, že jsme synové a dcery jednoho Otce v nebesích. »... *Jenž jsi na nebesích.*« Na třech místech přebývá všudypřítomný Bůh zvláštním způsobem: v *nebi*, kdež na něho patří andělé a svatí, požívající tímto patřením věčné blaženosti, v *ko-*

stěle pod způsobou chleba a v *duši spravedlivého člověka*. »*Přiď království Tvé . . .*« Ježíš kraluje v duši, která má milost posvěcující, ovocem kralování jeho jest mír a pokoj. »*Buď vůle Tvá . . .*« »*Tať jest zajisté vůle Boží, posvěcení vaše,*« praví sv. Pavel. Plněním vůle Boží udržujeme si milost posvěcující. »*Chléb náš vezdejší . . .*« Nejenom pro tělo, ale i pro duši. Chlebem duše — chlebem silných — chlebem života jest Ježíš Svátostný. Přijímejme často Ježíše Krista, abychom rostli v milosti posvěcující a vytrvali v ní až ku dni, kdy nás zavolá k svému soudu. »*Odpusť nám naše viny . . . A neuvod' nás . . . Ale zbav . . .*« Těžký hřích ničí v nás milost posvěcující, olupuje nás o synovství dítek Božích, o dědictví nebeské, o lásku a přátelství Boží. Proto, Pane Ježíši, odpusť, čím jsme Tě — Lásko nejvyšší — zarmoutili, dej sílu v pokušeních, bychom více nezhřešili. Zbav nás zla největšího — hříchu smrtelného.

Pozdravení andělské připomíná nám velikou důstojnost Matky Boží, bez hříchu počaté. Snažme se i my, abychom i my měli milost, které ona byla plna, abychom v ní rostli, aby i s námi byl Pán. Prosme ji, abychom neumřeli bez milosti posvěcující, v těžkém hříchu a tak nezahynuli na věky.

Tajemství růžence radostného ukazují nám především div lásky Boží: Vtělení Syna Božího. Proč opustil Syn Boží nebe a stal se člověkem?

Sám na to odpověděl, že proto přišel na svět, *abychom život měli a hojnost života měli*. Staráme se opravdu o to, abychom měli v duši nadpřirozený život, pro který se Syn Boží stal člověkem? Nad jesličkami pěli andělé: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Pokoj a mír přinesl Kristus duším, které se podrobí jeho vládě, které po příkladu jeho zaprou samy sebe, vezmou kříž svůj a následovatí budou svého Spasitele. Matka Boží obětuje jediného Syna Bohu, dovedeme i my obětovat, co je nám nejdražšího, když jde o to, abychom se udrželi v milosti posvěcující a neklesli do hříchu smrtelného? Hledáme i my Krista, ztratili-li jsme jej hříchem? Nezůstáváme nečinně celé dny, týdny a snad i leta bez Něho, bez jeho milosti, vydávající se tak v nebezpečí, že jej ztratíme na věky?

Růženec bolestný uvádí nám na mysl, jakou drahou cenou byli jsme vykoupení, jak vzácnou je milost posvěcující, obětoval-li za ni Božský Spasitel svůj život, vycedil-li za ni poslední kapku krve. Krev, svatá krev Ježíšova teče na hoře Olivetské, teče u Piláta, když je bičován, teče se svaté hlavy, když je korunován, Kristus jí skrání dlažbu Jerusaléma i horu Golgothu, aby poslední kapku její vycedil na kříži. Ještě mrtvé srdce nechá si kopím otevřít, aby ukázal, jak miluje lidské duše, jakou cenu má pro ně milost posvěcující. Mohl nám Božský Spasitel lépe cenu

její ukázat? . . . A my? . . . Litujme svého nevděku, své nevšímavosti vůči takové Lásce!

Růženec vítězný. Kristus zmrtvýchvstalý více neumírá. Vstaňme i my z hrobu, ze smrti hříchu k novému životu a neklesejme zpět. Povznásejme zrak svůj k nebi, kam nás Kristus předešel, aby, jak řekl, nám připravil místo. Přijdeme za ním, ale jen tenkrát, umřeme-li v milosti Boží. Prosme Ducha sv., původce a dárce milosti, aby nám dal sedmero svých svatých darů, abychom pomocí jich kráčeli cestou k nebi, kde stkví se ve slávě věčné Matka Boží. A ji, rozdatelku všech milostí, za přimluvu prosme, abychom radovali se jednou z její slávy. V nebi se teprve rozvine život náš v život věčný; milost posvěcující je zárodkem, semenkem tohoto života.

Modlíme-li se růženec, vzpomeňme na tyto věci a prosme jím Matičku Boží za vzácný dar vytrvalosti v dobrém až do konce. Jako se prohřešují někteří lidé opovážlivým spoléháním na Boha, setrvávající v nekajícnosti, tak prohřešují se někteří opovážlivou úctou k Matce Boží. Zapomínají totiž, že nemůže se líbiti Matce Boží, kdo uráží těžkými hříchy jejího Božského Syna. Bl. *Grignon z Montfortu* ve své knížce: *O pravé pobožnosti k Panně Marii*« píše: »Nalézám sedmero falešně pobožných a falešných pobožností k svaté Panně, totiž: pobožné sudilkářské, pobožné úzkostlivé, pobožné zevnější, pobožné opovážlivé, pobožné nestálé, pobožné pokrytecké a

pobožné zjištění.« Pobožnými sudílkářskými nazývá pyšné učence, kteří vše kritisují a kterým projevy zbožného srdce jsou modlářstvím. Úzkostlivými jsou lidé, kteří se bojí, aby uctívající Matku, nepotupili Syna. Těm odpovídá bl. Grignon z Montfortu: »Nikdy se více neuctívá Ježíš Kristus, než když se uctívá přesvatá Matka, poněvadž neuctívá se Maria, leč aby se dokonaleji uctíval Ježíš Kristus, poněvadž nejdeme k Marii, leč jako k cestě, kterou hodláme nalézt cíl, k němuž spějeme a jímž jest Ježíš.« Pobožnými *zevnějšími* jsou lidé, u nichž všechna pobožnost záleží v zevnějších cvičeních. S chvatem budou říkati spoustu růženců, obcovati několika mším sv. bez pozornosti, chodí v průvodě bez nábožnosti, dají se zapsati do všech bratrstev, aniž polepší svého života, aniž budou násilím krotiti své vášně a napodobovati ctnosti Mariiny.

Pobožnými *opovážlivými* nazývá lidi oddané vášním nebo milovníky světa, kteří pod rouškou pobožnosti k P. M. skrývají buď pýchu neb lakomství nebo nečistotu nebo jiný hřích, kteří nepolepšují svého života, slibujíce si, že nezemrou bez svatých svátostí. O takových dí bl. Grignon z Montfortu: »Nic tak zavržení hodného v křesťanství, jako tato ďábelská opovážlivost, neboť jak možno říkati s pravdou, že milujeme a uctíváme sv. Pannu, když svými hříchy probodáváme, křížujeme a nelítostně urážíme Ježíše

Krista, jejího Syna? Kdyby Maria si učinila zákonem zachraňovati svým milosrdenstvím takové lidi, schvalovala by zločin, pomáhala by křižovati, urážeti svého božského Syna; kdo by si to směl kdy pomyslit. Pravím, že kdo by si takto zahrával s pobožností k sv. Panně, dopouštěl by se hrozného svatokrádeže, největší a nejméně odpustitelné po svatokrádežném Přijímání.« Pak píše bl. Grignon o pobožných nestálých, pokryteckých a zisťných a učí, že pobožnost naše k Panně Marii má býti *vnitřní, něžná, svatá, stálá a nezištná*. Jádrem naší pobožnosti k Matce Boží musí býti slova sv. Bernarda: *Skrze Marii k Ježíši!* Nejvřelejším přáním Mariiným jest přiváděti lidi k Božskému jejímu Synu. Prosme i my vroucně: »k Synu svému rač nás přivéstí« a s Církví sv. Jejího Syna: »abychom připomínajíce si tato tajemství (života, smrti a vzkříšení Krista Pána) ve svatém růženci blahoslavené Marie Panny, i následovali toho, co obsahují, i dosáhli toho, co slibují.«

XXVI.

Roucho svatební.

Kdo zvítězí takto, bude oblečen
v roucho bílé a nevymaže jména
jeho z knihy života a vyznám jmé-
no jeho před Otcem svým i před
anděly jeho. Zj. 3, 5.

Přečti si podobenství o královské svatbě Mat.
22, 1—4.

Božský Spasitel rád po východním zvyku odí-
val vznešené pravdy své božské nauky v roucho
podobenství, aby je učinil srozumitelnějšími
lidu. »A jinak než v podobenstvích nemluvil
jim,« praví evangelista. Co chtěl říci Božský
Spasitel o královské svatbě. Hned úvodní slova
nám podávají vysvětlení: »*Podobno jest králov-
ství nebeské králi, kterýž učinil svatbu synu
svému . . .*« Jsou tu vyliceny dějiny víry a Církve
Kristovy. Králem rozumí se Bůh Otec, ženichem
Ježíš Kristus, nevěstou Církev sv. a hostinou
blaženost nebeská. Prvními pozvanými rozumějí
se židé, kteří první byli povoláni, aby se stali
občany království Božího, spolustolovníky Bo-
žími. Ale zamítli pozvání jak proroků a Jana
Křtitele, tak i apoštolů, ba vraždili tyto posly
a služebníky Boží, kteří je zvali k hostině ne-
beské. Zkáza Jerusalema je trestem Božím za
tyto zločiny i bohovraždu. I pozval Bůh pohany.
Všichni lidé mají se státi údy církve sv., nahoru

však do nebe k hostině věčné smějí jen ti, kteří očistili zde na zemi duše své a oblékli královský šat svatební — milost posvěcující. Jedině ten dává jim právo zasednouti za stůl, kdo bez něho přichází, uvržen je do temnosti vnější — věčně zavržen do místa pláče, skřípění zubů a zoufalství — do pekla...

Tak Božský Spasitel zdůraznil, že je milosti posvěcující k spasení nevyhnutelně potřeba, bez roucha svatebního nikdo nesměl na hostinu královskou, bez posvěcující milosti nikdo nebude připuštěn k blaženosti věčné.

Uvažovali jsme již o potřebě milosti posvěcující, její ceně i účincích. Ve zjevení sv. Jana napomíná Syn Boží: *»Drž, co máš, aby nikdo neuzal tvé koruny!«* (Zj. 3, 11.). Slova tato mluví Bůh biskupu ve Filadelfii na vých. hranici Lydie v Malé Asii, ale platí i nám vzhledem k milosti posvěcující. Každému z nás připravil Bůh místo u svého nebeského stolu, ale může na ně posadit jiného, ztratíme-li roucho svatební. Jako zavrhl Bůh národ israelský, který zahrnoval milostmi, když se mu zpronevěřil, a na jeho místo povolal pohany, jako si vyvolil na místo neposlušného Saula pasáčka Davida, místo zrádce Jidáše sv. Matěje, tak může i nás zavrhnouti a na místo naše povolati ty, které jsme pokládali za ztracené. To platí o jednotlivcích vzhledem k nebi a o celých národech vzhledem ke království Božímu na zemi, Církvi sv. Kvetoucí obce křesťan-

ské v severní Africe, sv. zemi, Malé Asii, zanikly, protože odtrhly se od jednoty s Římem, a dnes jsou baštami islamu. Národové žijí jen na zemi, proto Boží spravedlnost soudí a trestá již zde. Modleme se za naši vlast, by království vzpoury — stalo se královstvím Božím.

Sv. apoštol Pavel přirovnává život lidský k závodům o cenu vítězství. Píše: *»Nevíte-li, že ti, kteří běží o závod, všichni sice běží, ale (jen) jeden dostává cenu vítězství. Tak běžte (i vy), abyste dosáhli. Každý však, kdo závodí, zdržuje se všeho; a oni (čini to), aby obdrželi věnec porušitelný, my však neporušitelný. Já tedy běžím nikoli tak, jako na nejisto, zápolím ne jako do vzduchu bije, nýbrž trestám tělo své a podrobuji v služebnost, abych snad kázav jiným, sám nebyl zavržen«* (I. Kor. 9, 24—27.). Dovedou-li závodníci zdržovati se všeho, co by škodilo jejich síle a rychlosti i duševní pohotovosti o závodech, má křesťan dovésti zdržovati se všeho, co škodí duši (neřestí a j.), co seslabuje jeho způsobilost k duchovnímu boji.

Život člověka je boj duše s tělem, s ďáblem a se světem. Vítězství získá jen ten, kdo vytrvá věrně při Kristu až do konce, kdo si zachová milost posvěcující. *»Drž, co máš, aby jiný nevzal tvé koruny.«* Miláček Páně píše: *»Víme, že z Boha jsme: ale svět všecken ve zlém jest postaven.«* (I., 5, 19.) A sv. Pavel napomíná, abychom nespoleháli na svou vlastní sílu: *»Kdo se domní-*

uá, že stojí, hledí, abys nepadl . . . Bůh však jest věrný, jenž nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete (snést), nýbrž s pokušením učiní také úspěch, abyste mohli snést . . .» (I. Kor. 10, 12, 13.). Kdo prosí Boha o sílu, také ji dostane, a spolupracuje-li s ní věrně, i zvítězí. Život není sladkým odpočinkem, ale bojem a prací o spásu duše. Končím krásnými slovy Apoštola národů k Filipským: »Proto, miláčkové moji, jako jste vždycky poslechli, pracujte s bázní a třesením o své spáse . . . neboť Bůh jest to, jenž působí ve vás chtění i konání podle dobré vůle své. Všecko činite bez reptání a bez rozpakování se, abyste byli bez úhony a čisti, neposkvrněnými dítkami Božími uprostřed pokolení nešlechtného a převráceného, mezi nimiž se jevíte jako světla na světě, chovajíce slovo života . . . (2, 12, 15.). O, kéž i my jednou můžeme říci s týmž sv. Apoštolem: »Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru jsem zachoval; pro budoucnost jest mi uložena koruna spravedlnosti, kterou mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce, ale nejen mně, nýbrž všem těm, kteří milovali příchod jeho« (II. Tim. 4, 7—8.).

Prameny:

Svatého Otce a Učitele Církve Aurelia *Augustina* Vyznání
Přeložil Mikuláš Levý. L. Kuncíř, Praha, 1926.

Bible česká. Písmo sv. Starého zákona. Přeložil Dr. Jan
Hejčl. Dědictví Svatojanské v Praze (1913 a d.).

Nový zákon P. N. J. Kr. Přeložil Dr. Jan Sýkora. Dě-
dictví Svatojanské. Praha, 1922.

Dr. Fr. Egger: Enchiridion Theologiae dogmaticae speci-
alis. Editio octava. Brixinae, 1915.

Duch svaté Terezie Ježíškovy. Přeložily a vydaly Sestry
Neposkvrněného Početí P. M. v Přerově, 1927.

Th. C. Matěj Lhotský: Methodický výklad velikého kate-
chismu katol. náboženství. Praha, 1909 a d.

Dr. Josef Matocha: Bytnost milosti posvěcující ve světle
Pisma sv. Olomouc, 1925.

M. Meschler S. J.: Aus dem katolischen Kirchenjahr.
I. Bd. Freiburg, 1924.

A. Monnin: Duch ctih. sluhý Božího Jana Křtitele Marie
Vianney-e, faráře v Arsu, v jeho katechesi, kázáních
a životě. Benediktinská knihtiskárna, Brno 1902.

Joh. Ev. Pichler: Katholische Volkschulkatechesen für die
Mittel- und Oberstufe. I.—III. Teil. Wien, 1917 u. f.

Dr. Josef Pospíšil: Katolická věrouka, zvl. čásť IV. O Bohu
vtěleném. Velehrad-Olomouc, 1922 a d.

Th. C. Pukl Fr.: Ať žije Král století. Papežský okružní list »Quas Primas« o ustanovení svátku J. Kr. Krále. Letovice, 1927.

Římský misál. Přeložil P. Marian Schaler, benediktin v Emauzích. Praha, 1925.

Dr. Matth. Scheeben — Fr. Albert Maria Weiß O. Pr.: Die Herrlichkeiten der göttlichen Gnade. 13—14. Auflage. Freiburg, 1925.

P. Alois Stork T. J.: Z duchovního života. Druhé vydání. Dědictví Svatojanské v Praze, 1926.

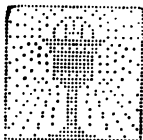
Dr. Aug. Wibbelt: Kniha o čtyřech pramenech. Přeložil Dr. Ferd. B. Černovský O. S. Aug. G. Franci v Praze.

Ludwig Wolker: Der Religionsunterricht in der Fortbildungsschule. II. Auflage. Freiburg, 1927.

Leo Wolpert: In der Apostelschule. Freiburg, 1922.

Dr. Ant. Vřešťál: Rukověť katolické mravouky. Vzděl. knihovna katol. Praha, 1924.

P. Fr. Žák T. J.: Soustavná katolická věrouka pro lid. Díl II. a III. Dědictví Svatojanské v Praze, 1917—1920 a 1925.

Obsah:

Úvodem	5
I. Jednoho jest potřebí	13
II. Milost posvěcující nás ospravedlňuje . . .	18
III. Milost posvěcující činí nás ze synů temnosti syny světla	26
IV. Milostí posvěcující činí nás Bůh účastnými své přirozenosti	32
V. Milost posvěcující činí nás dětmi Božími .	39
VI. V čem záleží synovství dětí Božích? . . .	43
VII. Milost posvěcující činí nás přáteli Božími .	49
VIII. Duch sv. přebývá v duši, která má milost po- svěcující	54
IX. Duch sv. uděluje omilostněné duši své dary	60
X. V duši obdařené milostí posvěcující přebývá celá Nejsvětější Trojice	66
XI. Mír Kristův a kralování Ježíše Krista v duši, která má milost posvěcující	72
XII. Milost Boží činí nás dědici království nebe- ského	80
XIII. Milosti Boží je k spasení nevyhnutelně potřebí	85
XIV. Milost posvěcující a nesmírná její cena . .	92
XV. Milost posvěcující ztrácíme těžkým hříchem .	98
XVI. Jak si získáme milost posvěcující? (Potřeba milosti pomáhající.)	107
XVII. Účinky milosti pomáhající	114

XVIII.	O božské otnosti víře	120
XIX.	O božské ctnosti naději	126
XX.	O božské ctnosti láске	130
XXI.	O dokonalé lítosti	135
XXII.	Jak si udržíme a rozmnožíme stav milosti po- svěcující	146
XXIII.	Bl. Panna Maria a milost posvěcující . . .	153
XXIV.	Bl. Panna Maria zprostředkovatelkou všech milostí	160
XXV.	Milost posvěcující a sv. růženec	164
XXVI.	Roucho svatební	171

Z homiletické literatury

doporučujeme z posledních novinek
našeho nakladatelství:

Bureš Karel: Čiňme pokání.

Šest postních promluv . . . Kč 4'50

— **Májové promluvy na litanii**

loretánskou Kč 6'80

**Dlouhý Jaroslav: Katechetické
promluvy:**

I. Apoštolské vyznání víry . Kč 14'—

II. O přikázáních Kč 15'—

— **Křesťanská rodina. Májová**

pobožnost Kč 9'80

— **Utrpení Páně a svátost po-**

kání. Postní promluvy . . . Kč 4'20

Kudrnovský Msgre Dr. Alois:

Svátek Krista Krále . . . Kč 12'—

Rybák Josef T. J.: Panna Maria

v plánu stvoření a její pů-

sobení na lidstvo. II. Cyklus

májový Kč 12'—

— **Časové otázky podle na-**

uky křesťanské ve světle

svatby v Káni Galilejské.

32 přednášek v útvaru cyklu

májového Kč 12'—

Čtěte spisy **KLUGOVY,**

které vycházejí v Německu v mnoha-
tisícových nákladech.

Do češtiny přeloženy vzorně od
Dra Ferd. B. Černovského, O. S. Aug.

Apologetické úvahy :

- I. Otázky životní Kč 5'60
II. Boží slovo a Boží syn . Kč 6'40
III. Království Boží Kč 18'—

Duchovní četbou vynikající úrovně jsou
znamenité překlady Dra Ferd. B. Černov-
ského z knih Dra AUG. WIBBELTA:

- Knížka útěchy o smrti . . . Kč 4'—
Kniha o čtyřech pramenech . Kč 4'40